

**ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՐԱՐԱՆԻ ԻԶԵՎԱՆԻ
ՄԱՍՆԱՁՅՈՒՂԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ**

ՈՐՈՇՈՒՄ N 38/8

01-ը հունիսի 2019 թվականի

Ֆինանսներ (041201.00.6) կրթական ծրագիրը հաստատելու մասին:

Ղեկավարվելով Երևանի պետական համալսարանի Իջևանի մասնաճյուղի կանոնադրության 21-րդ կետի 5-րդ ենթակետով և Երևանի պետական համալսարանի Իջևանի մասնաճյուղի գիտական խորհրդի կանոնակարգի 4-րդ կետի 5-րդ ենթակետով՝ Երևանի պետական համալսարանի Իջևանի մասնաճյուղի գիտական խորհուրդը որոշում է.

➤ Հաստատել Ֆինանսներ (041201.00.6) կրթական ծրագիրը համաձայն հավելվածի:

ԵՊՀ ԻՄ ԳԻՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀ՝ _____ Ա.Վ. ՑՈՒՑՈՒՅՑԱՆ

**ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
ԻԶԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱՁՅՈՒԴ**

Տնտեսագիտության ֆակուլտետ

**«ՖԻՆԱՆՍՆԵՐ» ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ
ՄԱՍՆԱԳԻՐ**

1. Ծրագրի անվանումը և մասնագիտության թվանիշը	Ֆինանսներ 041201.00.6
2. Բուհը	«Երևանի պետական համալսարան» հիմնադրամի հջեանի մասնաճյուղ
3. Ծրագրի հավատարմագրված է	–
4. Շնորհիող որակավորումը	տնտեսագիտության բակալավր
5. Ծրագրի մեկնարկի ուսումնական տարին	2018/19
6. Ուսումնառության լեզուն	Հայերեն
7. Ուսուցման ձեր	Առկա և հեռակա

8. Ծրագրի ընդունելության չափանիշները/պահանջները

Ծրագրի դիմորդը պետք է ունենա ՀՀ եռաստիճան միջնակարգ ընդհանուր կամ դրան համարժեք այլ կրթություն /նախնական մասնագիտական կամ միջին մասնագիտական/: Ընդունելությունը կատարվում է ըստ ՀՀ կառավարության հաստատած Հայաստանի Հանրապետության բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ընդունելության կարգի:

Այլ մասնագիտությամբ բակալավրի կամ համարժեք որակավորում ունեցող դիմորդների ընդունելությունը կատարվում է առանց ընդունելության քննությունների: Այս դեպքում դիմորդը միանգամից ընդունվում է կրթական ծրագրի երկրորդ կուրս:

9. Ծրագրի նպատակները և խնդիրները

- Ծրագրի նպատակն է պատրաստել տնտեսագիտության, ֆինանսաբանկային, հաշվառման հիմնարար գիտելիքներ և հմտություններ ունեցող, ֆինանսական վերլուծություններ իրականացնող տնտեսագիտմասնակետներ տնտեսության տարբեր ոլորտներում տնտեսական գործունեություն իրականա ցնող կազմակերպությունների, առավելապես ֆինանսա բանկային ոլորտի, ինչպես նաև արտադրական, պետական կառավարման համակարգերի տարբեր օրակների համար: Նպաստել տնտեսագիտական մտածողության ձևավորմանը:

10. Ծրագրի կրթական վերջնարդյունքները

Ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

Այս ծրագրի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինի:

- Ներկայացնելու ֆինանսների կառավարման ժամանակակից մոտեցումները և մեթոդները,
- բացատրելու վիճակագրական տվյալների կազմման և գրանցման ձևերը,
- ներկայացնելու բանկային գործունեության հիմնարար սկզբունքները,
- ներկայացնելու ֆինանսական հաշվառման էությունը և հաշվետվությունների պատրաստման և ստուգման ձևերը,
- մեկնաբանելու ոչ բանկային ֆինանսական ոլորտին բնորոշ առանձնահատկությունները,
- բացատրելու ֆինանսական մաթեմատիկայի, մաթեմատիկական մոդելավորման մեթոդները, մասնագիտությանը առնչվող ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառությունը,
- բացատրելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների և երևույթների ձևավորման, կառավարման մոտեցումները,
- մեկնաբանելու միկրո և մակրոտնեսագիտության հիմնական հասկացությունները, գլոբալ և լոկալ շուկաների հիմնախնդիրները,
- մեկնաբանելու ֆինանսների, վիճակագրության, հաշվապահական հաշվառման մասին գիտության մեջ

օգտագործվող հիմնական հասկացությունները:

Բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ

Այս ծրագրի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի:

- դասակարգելու ռիսկերը և կայացնելու ֆինանսական որոշումներ,
- պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր, օգտվելու նորմատիվական փաստաթղթերից,
- զնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը,
- կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և զնահատման մեթոդները,
- զնահատելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները,
- մշակելու և գործնականում իրականացնելու բանկային հատվածի վարկային և ակտիվային այլ գործառույթները,
- կատարելու գործարարության համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, աշխատել STATA, EView-s, հաշվապահական ծրագրերով /ՀԾ/,
- պատրաստելու և ներկայացնելու տարատեսակ հաշվետվություններ:

Գ. Ըստհանրական (փոխանցելի) կարողություններ

Այս ծրագրի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի:

- օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),
- որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարրերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տնտեսագիտական տարբեր աղյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,
- բանվոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական հանրության հետ,
- պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքներ, վարելու գիտական բանավեճեր,
- զնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը,
- աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելիքները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու,
- ճիշտ զնահատելու սեփական ունակությունները և որոշում կայացնելու հետագա ուսումնառության, աշխատանքի կատարելագործման համար:

11. Ծրագրի ուսումնական պլանը

Կցված է

12. Ուսումնական պլանի քարտեզը

Կցված է

13. Գնահատման ձևերը

- ստուգարքներ,
- ընթացիկ քննություններ,
- կուրսային աշխատանքների կատարում,
- եզրափակիչ քննություններ,
- ավարտական աշխատանքի պաշտպանություն

14. Շրջանավարտների ապագա կարիերայի հնարավորությունները

«Ֆինանսներ» ծրագրին ապահովում է համապատասխան ակադեմիական բազա այն ուսանողների համար, ովքեր մտադիր են իրենց ապագա կարիերան կառուցել բիզնեսի, բանկային հատվածի, կազմակերպությունների ֆինանսական կառավարման և հանրային կառավարման ոլորտներում:

Ծրագրի շրջանավարտները կարող են աշխատանքի անցնել տնտեսության տարբեր ոլորտների ձեռնարկություններում, առևտրային բանկերում, խորհրդատվական ընկերություններում, պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմիններում՝ զբաղեցնելով հետևյալ պաշտոնները.

Կրթական համակարգեր

- ֆինանսների, բանկային մենեջմենթի, հաշվապահական հաշվառման դասախոս,

Խորհրդատվական ընկերություններ

- ֆինանսական խորհրդատու,
- վիճակագրական տվյալների վերլուծաբան.

Ձեռնարկություններ

- ֆինանսական վերլուծաբան,
- տնտեսագետ,
- հաշվապահ,

Առևտրային բանկեր

- վարկային մասնագետ,
- ռիսկերի կառավարման մասնագետ,
- հաշվապահ,
- ակտիվների և պատվիճերի կառավարման մասնագետ,

Պետական կառավարման և տեղական ինքնակարուավարման մարմիններ

- ֆինանսիստ,
- հաշվապահ
- տնտեսագետ,
- վիճակագրական տվյալների վերլուծաբան
- տնտեսական քաղաքականության ծրագրերի մշակման խմբի անդամ,
- տնտեսական նախագծերի մշակման, դրանց արդյունավետության գնահատման և իրականացման վերահսկողության գծով մասնագետ:

Հնարավոր աշխատավայրերն են՝ ՀՀ նախարարությունները, կենտրոնական բանկը, բուհերը, առևտրային բանկերը, ապահովագրական կազմակերպությունները, մասնավոր կազմակերպությունները:

Ծրագրի շրջանավարտները կարող են շարունակել իրենց ուսումը մագիստրատուրայում

15. Ուսումնառության օժանդակության ռեսուրսները և ձևերը

Ուսումնառության գործընթացում օգտագործվում են հետևյալ օժանդակ ռեսուրսները.

- Ժամանակակից սարքավորումներով և ծրագրային միջոցներով ապահոված լսարաններ,
- առցանց դասախոսություններ,
- էլեկտրոնային ռեսուրսներ:

16. Կրթական չափորոշիչները կամ ծրագրային կողմնորոշիչները, որոնք օգտագործվել են ծրագիրը մշակելիս

- ՀՀ կրթական որակավորումների ազգային շրջանակ
- հայաստանյան և այլ բուհերի համապատասխան կրթական ծրագրերի բենչմարքինգ.
- ԵՊՀ Ֆինանսներ (ըստ ոլորտի) կրթական ծրագիր,
- ՀՊՏՀ Ֆինանսներ կրթական ծրագիր,
- Обязательные компетенции ФГОС ВПО бакалавров по направлению “Экономика” Российской Федерации.
- Каталог учебных программ экономического факультета МГУ программы бакалавров по направлению “Экономика”.
- Middlex University. Programme Specification and Curriculum Map for BSc Honours Business Economics 2009-2010; The framework of qualifications for the European Higher Education Area, 2010:

17. Լրացուցիչ տեղեկատվություն ծրագրի վերաբերյալ

Ֆինանսներ ԿԾ-ի նպատակների հաջող իրականացման համար ֆակուլտետում առկա են անհրաժեշտ համակարգչային ծրագրերը /ՀԾ-հաշվապահ, STATA, Eviews /:

**«ՖԻՆԱՆՍՆԵՐ» ԾՐԱԳՐԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԻ ՔԱՐՏԵԶԸ
ԵՎ ԾՐԱԳՐԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋԱՄՐՅԱՑՈՒՄՔՆԵՐԸ**

Ծրագրի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք:

Ա. Մասնագիտական գիտելիք և խմացություն		Բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ	
Ա1	Ներկայացնելու ֆինանսների կառավարման ժամանակակից մոտեցումները և մեթոդները:	F1	Դասակարգելու ոիսկերը և կայացնելու ֆինանսական որոշումներ:
Ա2	Բացատրելու վիճակագրական տվյալների կազմման և գրանցման ձևերը:	F2	Պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր, օգտվել նորմատիվաբարական փաստաթղթերից:
Ա3	Ներկայացնելու բանկային գործունեության հիմնարար սկզբունքները:	F3	Գնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը:
Ա4	Ներկայացնելու ֆինանսական հաշվառման էությունը և հաշվետվությունների պատրաստման և ստուգման ձևերը:	F4	Կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները:
Ա5	Մեկնարանելու ոչ բանկային ֆինանսական ոլորտին բնորոշ առանձնահատկությունները:	F5	Գնահատել ընտրված տնտեսական բաղաքականությունները
Ա6	Բացատրելու ֆինանսական մաթեմատիկայի, մաթեմատիկական մոդելավորման մեթոդները, մասնագիտությանը առնչվող ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառությունը:	F6 F7	Մշակելու և գործնականում իրականացնելու բանկային հատվածի վարկային և ակտիվային այլ գործառույթները: Կատարելու գործարարության համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, աշխատելու STATA, EView-s, հաշվապահական ծրագրերով /ՀՇ/:
Ա8	Մեկնարանելու միկրո և մակրոտնտեսա-գիտության հիմնական հասկացությունները, գլոբալ և լոկալ շուկաների հիմնախնդիրները:	F8	Պատրաստելու և ներկայացնելու տարատեսակ հաշվետվություններ:
Ա9	Մեկնարանելու ֆինանսների, վիճակագրության, հաշվապահական հաշվառման մասին գիտության մեջ օգտագործվող հիմնական հասկացությունները:		

Գ. Ընդհանրական (փոխանցելի) կարողություններ

Գ1	Օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ուսոււրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ);	Գ4	Պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:
Գ2	Որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնարանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:	Գ5	Գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը:
Գ3	Բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական	Գ6	Աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ

հանրության հետ:		կիրառելու գիտելիքները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:
	գ7	Ճիշտ գնահատելու սեփական ունակությունները և որոշում կայացնելու հետազա ուսումնառության, աշխատանքի կատարելագործման համար:

Ուսումնական մոդուլի անվանումը	Մոդուլի թվա- նիշը	Ծրագրի կրթական վերջնարդյունքները																								
		U1	U2	U3	U4	U5	U6	U7	U8	U9	F1	F2	F3	F4	F5	F6	F7	F8	Q1	Q2	Q3	Q4	Q5	Q6	Q7	
Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ-1	0302/B01																			+			+			
Հայոց պատմության հիմնահարցեր-1	0304/B02																					+	+			
Ֆիզդաստիարակություն	0001/B03																					+	+			
Էկոլոգիայի և բնապահպանության հիմունքներ	0105/B04																			+		+	+	+		
Ռուսերեն-1	0305/B05																				+			+		
Քաղաքացիական պաշտպանություն և արտակարգ իրավիճակներում բնակչության առաջին բուժօգնություն	0001/B06																			+			+	+		
Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման հիմունքներ	0104/B07									+													+			
Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ-2	0302/B08																				+	+	+	+		
Հայոց պատմության հիմնահարցեր-2	0304/B09																			+			+	+		
Ֆիզդաստիարակություն	0001/B10																									
Ռուսերեն-2	0305/B11																				+	+				
Ֆիզդաստիարակություն	0001/B12																						+	+		
Փիլիսոփայության հիմունքներ	0304/B13																			+			+	+	+	
Ֆիզդաստիարակություն	0001/B14																									
Իրավունքի հիմունքներ	0304/B15																	+			+		+			
Կիրառական վիճակագրություն և տվյալների հետ աշխատանք	0104/B16		+						+										+		+					
Անգլերեն-1	0305/B17																					+			+	
Ֆրանսերեն-1	0305/B17																					+			+	
Անգլերեն-2	0305/B18																				+	+				
Ֆրանսերեն-2	0305/B18																			+	+					
Բարոյագիտության հիմունքներ	0303/B19																					+	+	+	+	
Բնագիտության ժամանակակից հայեցակարգեր	0105/B19																			+		+	+			
Գործարության հիմունքներ	0201/B19																									+

Կրոնագիտության հիմունքներ	0304/B19																+ +		
Հոգեբանության հիմունքներ	0303/B19																+ + +		
Մշակութարանության հիմունքներ	0202/B19																+ +		
Տրամարանության հիմունքներ	0304/B19																+ + +		
Քաղաքագիտության հիմունքներ	0304/B19																+ + +		
Մաթեմատիկական անալիզ-1	0105/B20																+ + +		
Տնտեսագիտական տեսություն-1	0201/B21																+ + +		
Մաթեմատիկական անալիզ -2	0105/B22																+ + +		
Վերլուծական երկրաչափություն և գծային հանրահաշիվ	0105/B23																+ + +		
Տնտեսագիտական ինֆորմատիկա	0104/B24																+ + +		
Տնտեսագիտական տեսություն-2	0201/B25																+ + +		
Գործույթների հետազոտման մաթեմատիկական մեթոդներ	0104/B26																+ + +		
Ֆինանսական հաշվարկների հիմունքներ	0201/B27																+ + +		
Հավանականությունների տեսություն	0105/B28																+ + +		
Ֆինանսական ինստիտուտներ և շուկաներ	0201/B29																+ + +		
Տնտեսական իրավիճակների մոդելավորում	0201/B30																+ + +		
Տնտեսագիտական մտքի պատմություն	0201/B31																+ + +		
Վիճակագրություն	0201/B32																+ + +		
Համակարգային պրակտիկում	0104/B33																+ + + + +		
Պետական ֆինանսներ	0201/B34																+ + + + +		
Էկոնոմետրիկա-1	0201/B35																+ + + +		
Տնտեսական սոցիոլոգիա	0201/B36																+ + + +		
Միջազգային տնտեսագիտություն	0201/B37																+ + + +		
Միկրոտնտեսագիտություն	0201/B38																+ + + +		
Ծառայությունների ոլորտի էկոնոմիկա	0201/B39																+ + + +		
Էկոնոմետրիկա-2	0201/B40																+ + + +		
Հաշվապահական հաշվառում-1	0201/B41																+ + + +		
Կորպորատիվ ֆինանսների հիմունքներ	0201/B42																+ + + +		
Զեռնարկության էկոնոմիկա	0201/B43																+ + + +		
Մակրոտնտեսագիտություն	0201/B44																+ + + +		

«ՖԻՆԱՆՍՆԵՐ» ԾՐԱԳՐԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԸ

Հիմքից	Ուսումնական մոդուլի անվանումը	Կրթվության մեջ	Ուսումնական բեռնվածությունը, ժամ		Կիսամյակներ								Գնահատման ձևը			
					1	2	3	4	5	6	7	8				
			Առ.	Ավ.	Ժամ/ սուժ	Առ.	Ժամ/ սուժ	Առ.	Ժամ/ սուժ	Առ.	Ժամ/ սուժ	Առ.				
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿՐԹԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ	44	1320	255	405	0	660	20	22	12	14	8	10	4	6	
	Պարտարիք դասընթացներ	40	1200	195	405	0	600	20	22	12	14	4	6	4	6	
	Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ-1	2	60	0	30	0	30	2	2							Ստ.
	Հայոց պատմության հիմնահարցեր-1	2	60	30	0	0	30	2	2							Ստ.
	Անգլերեն/Գերմաներեն/Ֆրանսերեն/-1	4	120	0	60	0	60	4	4							Ստ.
	Ռուսերեն-1	4	120	0	60	0	60	4	4							Ստ.
	Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման հիմունքներ	2	60	0	30	0	30	2	2							Ստ.
	Քաղ. պաշտպան. և արտակարգ իրավիճ. բնակչ. առաջին բուժօքն.	4	120	30	30	0	60	4	4							Ստ.
	Էկոլոգիայի և բնապահպանության հիմունքներ	2	60	30	0	0	30	2	2							Ստ.
	Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ-2	2	60	0	30	0	30			2	2					Ստ.
	Հայոց պատմության հիմնահարցեր-2	2	60	30	0	0	30			2	2					Ստ.
	Անգլերեն/Գերմաներեն/Ֆրանսերեն/-2	4	120	0	60	0	60			4	4					Ստ.
	Ռուսերեն-2	4	120	0	60	0	60			4	4					Ստ.
	Փիլիսոփայության հիմունքներ	4	120	30	30	0	60					4	4			Ստ.
	Կիրառական վիճակագրություն և տվյալների հետ աշխատանք	2	60	15	15	0	30					2	2			Ստ.
	Իրավունքի հիմունքներ	2	60	30	0	0	30					2	2			Ստ.
	Ֆիզիակական գործություններ	0						2		2		2	2			Ստ.
	Կամընտրական դասընթացներ	4	120	60	0	0	60					4	4			Ստ.
	Քաղաքագիտության հիմունքներ	2	60	30	0	0	30					2	2			
	Մշակութարանության հիմունքներ	2	60	30	0	0	30					2	2			
	Կրոնագիտության հիմունքներ	2	60	30	0	0	30					2	2			

Բարոյագիտության հիմունքներ	2	60	30	0	0	30				2	2											
Սոցիոլոգիայի հիմունքներ	2	60	30	0	0	30				2	2											
Տրամարանության հիմունքներ	2	60	30	0	0	30				2	2											
Հոգեբանության հիմունքներ	2	60	30	0	0	30				2	2											
Բնագիտության ժամանակակից հայեցակարգեր	2	60	30	0	0	30				2	2											
ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՍՍԱՍ	166	4980	1290	1140	0	2550	12	12	18	18	22	22	28	26	28	28	28	28	30	28	0	0
Պարտադիր դասընթացներ	150	4500	1140	1050	0	2310	12	12	18	18	18	18	28	26	24	24	24	24	26	24	0	0
Տնտեսագիտության տեսություն-1	6	180	45	45	0	90	6	6														Եզ.Գն.
Մաթեմատիկական անալիզ-1	6	180	45	45	0	90	6	6														Եզ.Գն.
Վերլուծական երկրաչափություն և գծային հանրահաշվի	5	150	45	30	0	75			5	5												Եզ.Գն.
Տնտեսագիտական ինֆորմատիկա	2	60	15	15	0	30			2	2												Առ.Եզ.Գն.
Տնտեսագիտության տեսություն-2	6	180	45	45	0	90			6	6												Եզ.Գն.
Մաթեմատիկական անալիզ-2	5	150	45	30	0	75			5	5												Եզ.Գն.
Գործույթների հետազոտման մաթեմատիկական մեթոդներ	6	180	45	45	0	90					6	6										Եզ.Գն.
Հավանականությունների տեսություն	4	120	30	30	0	60					4	4										Եզ.Գն.
Ֆինանսական հաշվարկների հիմունքներ	4	120	30	30	0	60					4	4										Առ.Եզ.Գն.
Ֆինանսական ինստիտուտներ և շուկաներ	4	120	30	30	0	60					4	4										Եզ.Գն.
Տնտեսական իրավիճակների մոդելավորում	4	120	30	30	0	60					4	4										Եզ.Գն.
Տնտեսագիտական մտքի պատմություն	4	120	30	30	0	60					4	4										Առ.Ըստ.Գն.
Վիճակագրություն	5	150	45	30	0	75					5	5										Եզ.Գն.
Համակարգչային պրակտիկում	2	60	0	30	0	30					2	2										Առ.Եզ.Գն.
Պետական ֆինանսներ	5	150	30	30	0	90					5	4										Եզ.Գն.
Էկոնոմիստրիկա-1	4	120	30	30	0	60					4	4										Առ.Եզ.Գն.
Տնտեսական սոցիոլոգիա	4	120	30	15	0	75					4	3										Առ.Ըստ.Գն.
Միջազգային տնտեսագիտություն	4	120	30	30	0	60					4	4										Եզ.Գն.

Միկրոտնտեսագիտություն	5	150	45	30	0	75								5	5						Եզ.Գն.
Ծառայությունների ոլորտի էկոնոմիկա	3	90	30	15	0	45								3	3						Առ.Ընթագն.
Էկոնոմիտրիկա-2	4	120	30	30	0	60								4	4						Եզ.Գն.
Հաշվապահական հաշվառում-1	4	120	30	30	0	60								4	4						Առ.Եզ.Գն.
Կորպորատիվ ֆինանսների հիմունքներ	4	120	30	30	0	60								4	4						Առ.Եզ.Գն.
Զեռնարկության էկոնոմիկա	4	120	30	30	0	60										4	4				Եզ.Գն.
Մակրոտնտեսագիտություն	6	180	45	45	0	90										6	6				Եզ.Գն.
Հաշվապահական հաշվառում-2	4	120	30	30	0	60										4	4				Եզ.Գն.
Բանկային գործ	6	180	45	45	0	90										6	6				Եզ.Գն.
Հարկային համակարգ	4	120	30	30	0	60										4	4				Եզ.Գն.
Մենեջմենթ	5	150	45	30	0	75												5	5		Եզ.Գն.
Ոիսկերի կառավարում և ապահովագրություն	5	150	30	30	0	90												5	4		Եզ.Գն.
Մարսային գործ	5	150	45	30	0	75												5	5		Առ.Ընթագն.
Ֆինանսների կառավարում	4	120	30	30	0	60												4	4		Առ.Եզ.Գն.
Տնտեսական գործունեության վերլուծություն	2	60	15	15	0	30												2	2		Առ.Եզ.Գն.
Բանկային գործունեության կարգավորում	5	150	30	30	0	90												5	4		Եզ.Գն.
Կամընտրական դասընթացներ	16	480	150	90	0	240	0	0	0	0	4	4	0	0	4	4	4	4	4	0	0
Կամընտրական դասընթացներ	4	120	0	60	0	60					4	4									Առ.Ընթագն.
Գործավարություն օտար լեզվով /ոռուսերեն/	4	120	0	60	0	60															
Գործավարություն օտար լեզվով /անգլերեն/	4	120	0	60	0	60															
Կամընտրական դասընթացներ	2	60	0	30	0	30									2	2					Առ.Ընթագն.
Կառավարչական հաշվառում		60	30	0		30															
Ֆինանսական իրավունք		60	30	0		30															
Կամընտրական դասընթացներ	2	60	30	0	0	30									2	2					Առ.Ընթագն.
Բիզնեսի կազմակերպում և կառավարում		60	30	0	0	30															
Մարդկային ռեսուրսներ և		60	30	0	0	30															

**ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՄԱՆԻ
ԻԶԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱՁՅՈՒՂ**

Տնտեսագիտության ֆակուլտետ

**«Ֆինանսներ»
ԾՐԱԳՐԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉՆԵՐ**

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ (ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐ)

0302/Բ01	Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ -1	2 կրեդիտ
2 ժամ/ շաբ.	0/30/0	
1-ին կիսամյակ	սոութաքք	

Դասընթացի նպատակն է ուսումնասիրել խոսքը, նրա դրսերման ձևերը, ուղղախոսական ու արտասանական նորմերը, խոսքի բաղադրիչների կապակցման միջոցները, խոսքի մասերի գործածության յուրահատկությունները, գրագրության ձևերը և խոսքային էթիկան, կառուցել արտահայտիչ ու ներգործուն գրավոր ու բանավոր խոսք:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ուսուցանել խոսքի մշակույթի ընդհանուր օրինաչափություն ները, լեզվական և գրական նորմերը, հնչյունական, բառային և քերականական մակարդակներն ու նրանց կիրառության յուրահատկությունները,
- ձևավորել ու մշակել գրական խոսքի բարձր ճաշակ ու մշակույթ:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Ներկայացնելու խոսքի ընդհանուր հատկանիշները, դրսերման ձևերը, սահմանելու և ձիցու կիրառելու կապական և հնչյունական-արտասանական, ուղղախոսական նորմերը:
2. Զնակորելու բանավոր խոսքի և գրավոր խոսքի բարձր մակարդակ՝ ճիշտ և տեղին կիրառելով լեզվական տարրեր իրողությունները (բառապաշարի շերտեր, ձևահմաստային խմբեր, դարձվածքներ և այլն):
3. Սահմանելու, բացատրելու գրական, լեզվական, ոճական նորմաները, որոնք կիրառելի են ժամանակակից հայերենում:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Կառուցելու հարուստ բառապաշարով, շարահյուսորեն ձցքիտ կապակցված գրավոր և բանավոր խոսք:
2. Գործառելու գրագրության ձևերը, ուղղախոսության և արտասանվածքի նորմերը բանավոր խոսքում:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
2. Աշխատելու թիմում:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք

Գ3. բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության հետ,

Գ6. աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելքիները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- քննարկում /բանավեճ
- համագործակցային աշխատանք
- մտագրոնք
- վերլուծական մեթոդ
- խոսքային կամ բանավոր մեթոդ

- գրավոր մեթոդ
- բացատրական մեթոդ:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Խոսքի մշակույթ առարկան, նպատակը և խնդիրները: Խոսքի դրսերման ձևերը: Լեզվական նորմ: **Թեմա 2.** Հնչյունական /արտասանական/ մակարդակ: Գրագրության ձևեր: **Թեմա 3.** Բառային մակարդակ: **Թեմա 4.** Քերականական մակարդակ: Զնարանություն: **Թեմա 5.** Շարահյուսություն:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ասուլագարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով՝ անցած պյութի հիման վրա:

Հիմնական գրականության ցանկ

- Ավետիսյան Յուրի, Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ, Գիրք Ա, ԵՊՀ, Եր., 2014:
- Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ (Հեղինակային խումբ), Գիրք Բ, ԵՊՀ, Եր., 2015:
- Ասատրյան Մ.Ե., Ժամանակակից հայոց լեզու/Զնարանություն/, Եր, 2002:
- Բաղիկյան Խ., Դարձվածային ոճաբանություններ., 2003:
- Եզեկյան Լ., Հայոց լեզվի ոճաբանություն, Եր, 2003:
- Մարգարյան Ա., ժամանակակից հայոց լեզու /Բառագիտություն/, Երևան, 1997:
- Մարության Ա., Հայոց լեզվի ոճաբանություն, 2003:
- Մկրտչյան Ռ.Խ., Ժամանակակից հայերենի ձևաբանական ոճագիտություն, Եր, 1992:
- Պապոյան Ա., Բաղիկյան Խ., Ժամանակակից հայոց լեզվի շարահյուսություն, Եր., 2003:
- Պողոսյան Պ., Խոսքի մշակույթի և ոճագիտության հիմունքներ, Ա, Բ, Եր., 1990, 1991:
- Սուրիհասյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու /Հնչյունաբանություն, բառագիտություն/ Եր., 1982:

0302/В08.	Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ -2	2 կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	0/30/0	
2-րդ կիսամյակ	Ստուգաք	

Դասընթացի նպատակն է հարստացնել ու զարգացնել լեզվի կիրառական և հաղորդակցական հնավորությունները խոսքի պատկերավորման-արտահայտչական միջոցների յուրացմամբ, գործառական բոլոր ոճերի առանձնահատկությունների խմացությամբ ու անսխալ գրագետ գործառմամբ, ձևավորել կարողություններ՝ գեղարվեստական խոսքի հնչյունական, բառային ու քերականական առանձնահատկությունները ինքնուրույն մեկնաբանելու և արժևորելու համար, ծանոթացնել հրապարակային խոսքի ընդհանուր կառուցվածքին և հիմնական հատկանիշներին և կիրառելի դարձնել ուսումնական գործընթացներում:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- բացահայտել արտահայտչական և պատկերավորման միջոցների դերը խոսրում, խոսքի գործառական տարրերակների համակարգը /զիտական, պաշտոնական, խոսակցական/, գեղարվեստական և հրապարակային խոսքի խնդիրները, կառուցվածքը, լեզվական առանձնահատկությունները:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

- Ներկայացնելու խոսքի արժանիքները:
- Կիրառելու արտահայտչական և պատկերավորման միջոցները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- Լուսաբանելու գործառական ոճերի դասակարգման հիմունքները և

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- Կառուցելու պատկերավոր և գրագետ խոսքարվեստ, վերացնելու խոսքային անձտությունները, կունենա խոսքային բարձր էթիկետ:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի

Գ3.բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական հանրության հետ,

Գ4.պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,

Գ5.գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը:

Վիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- քննարկում /բանավեճ
- համագրծակցային աշխատանք
- մտագրող
- վերլուծական մեթոդ
- խոսքային կամ բանավոր մեթոդ
- գրավոր մեթոդ
- բացատրական մեթոդ:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Խոսրի արժանիքները: **Թեմա 2.** Խոսրի պատկերավորման-արտահայտչական միջոցներ:

Թեմա3. Խոսրի գործառական տարրերակներ /գիտական,պաշտոնական, խոսակցական: **Թեմա 4.**

Գեղարվեստական ոճ: Հրապարակային խոսր:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով՝ անցած նյութի հիման վրա:

Հիմնական գրականության ցանկ

1. Ավետիսյան Յուրի, Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ, Գիրք Ա, ԵՊՀ, Եր.,2014:
2. Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ (Հեղինակային խումբ), Գիրք Բ, ԵՊՀ,Եր, 2015:
3. Ասատրյան Մ.Ե. , Ժամանակակից հայոց լեզու/Զնարանություն/,Եր, 2002:
4. Բաղդիլյան Խ., Դարձվածային ոճաբանություն,Եր., 2003:
5. Եզեկյան Լ., Հայոց լեզվի ոճաբանություն, Եր, 2003:
6. Մարգարյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու /Բառագիտություն/, Երևան, 1997:
7. Մարության Ա., Հայոց լեզվի ոճաբանություն, 2003:
8. Մկրտչյան Ռ.Խ., Ժամանակակից հայերենի ձևաբանական ոճա-գիտություն, Եր, 1992:
9. Պապոյան Ա., Բաղդիլյան Խ., Ժամանակակից հայոց լեզվի շարա-հյուտություն, Եր., 2003:
10. Պողոսյան Պ., Խոսքի մշակույթի և ոճագիտության հիմունքներ, Ա, Բ, Եր., 1990,1991:
11. Սուրիհասյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու /Հնչյունաբանություն, բառագիտություն/, Եր.,1982:

0304/B 02	Հայոց պատմության հիմնահարցեր-1	2 կրելիս
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	
1-ին կիսամյակ	Սոունգարք	

Դասընթացի նպատակն է ուսումնասիրել հայ ժողովրդի պատմությունը՝ ծագումից մինչև 17-րդ դարն ընկած ժամանակահատվածը: Այդ նպատակով նախ տրվում է նախագիտելիք Հայկական լեռնաշխարհի պատմական աշխարհագրության,համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմության սկզբնաղբյուրների վերաբերյալ, որից հետո ներկայացվում է պատմությունը՝ գիտական բարձր մակարդակով: Դասընթացում ոչ միայն ներկայացվում են փաստերն ու իրադարձությունները, այլև տրվում է դրանց վերլուծությունը, ինչն անհրաժեշտ է պատմությունից դասեր քաղելու և այն հանուն ՀՀ քաղաքական լավագույն ապագայի կերտման նպատակով: Առանձին թեմաներով ուսումնասիրվում են հայ հոգևոր և նյութական մշակույթը, Հայաստանի պետական կառավարման համակարգերը, տնտեսությունը, որոնք ևս ունեն թե՝ ճանաշողական, թե՝ կիրառական նշանակություն:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ձևավորել հստակ պատկերացում հայոց հին և միջնադարյան, պետականությունների առանձնահատկությունների, զարգացման ընթացքի և փուլերի մասին:

- ձևավորել պատմական փաստերը համադրելու, երևույթները համակողմանի գնահատելու կորողություն,
- ապահովել գիտելիքներ և հիմք հետագա դասընթացների հետ տրամաբանական կամ պատճառահետևանքային կազ ապահովելու համար:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Վերարտադրելու հայց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմությանը վերաբերող հիմնական փաստական նյութը:
2. Նկարագրելու հայց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների գլխավոր իրադարձությունները:
3. Ներկայացնելու համապատասխան ժամանակաշրջան նույն ստեղծված հոգևոր և նյութական մշակույթի արժեքները, լրասարաններ Հայաստանի պետական կառավարման համակարգերը, տնտեսության, ռազմական և այլ բնագավառներ ու նվաճումները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Բացահայտելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը:
2. Արժնորելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի կարևոր իրադարձությունները՝ համաշխարհային պատմության համատեքստում:
3. Արժնորելու ինչպես նախարիստոնեական, այնպես էլ քրիստոնեական դարաշրջաններում ստեղծված մեր մշակութային արժեքները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ (Եթե այդպիսիք կան)

1. Տարբերակելու և գնահատել մեր պատմության բնորոշ առանձնահատկությունները, ինչը ևս հնարավորություն կտա քաղաքական կողմնորոշում ունենալու ներկայում և ապագայում:
2. Բանավիճելու:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի

Գ5.գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը,

Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելիքները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություն,
- սեմինար,
- ռեֆերատ,
- անհատական և խմբային առաջադրանքներ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ստուգաքարտ անցելացվում նախապես տրված հարցաշարի շրջականում /քանավոր հարցում/:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

1. Հայաստանը հնագույն շրջանում: **Թեմա 2.** Հայաստանի հին շրջանի պատմությունը. Վանի թագավորությունը /Ք.ա. 9-6-րդ դդ/: Երվանդունիների թագավորությունը: **Թեմա 3.** Մեծ Հայքի թագավորության վերելքը Արտաշեսյան շրջանում: **Թեմա 4.** Արշակունիների թագավորությունը: **Թեմա 5.** Հայաստանը վաղ միջնադարում: **Թեմա 6.** Հայաստանը զարգացած միջնադարում: **Թեմա 7.** Հայաստանը ուշ միջնադարում:

Հիմնական գրականության ցանկ

1. Հայց պատմություն, (Հր. Սիմոնյանի խմբագրությամբ), Երևան, 2012:
2. Հայ ժողովրդի պատմություն, (Ստ. Մելիք-Բախչյանի խմբագրությամբ), Երևան, 1975:
3. Հայց պատմություն. հիմնահարցեր, (Հր. Սիմոնյանի խմբագրությամբ), Երևան, 2000:
4. Հայց պատմություն, (Պողոսյան Ս., Ասրյան Ա.), Երևան, 2009:

0304/B9	Հայց պատմության հիմնահարցեր-2	2 կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	

2-րդ կիսամյակ	Ստուգաք
	<p>Դասընթացի նպատակն է ուսումնասիրել հայ ժողովրդի պատմությունը՝ 17-րդ դարից մինչև մեր օրերը ընկած ժամանակահատվածը: Այդ նպատակով նախ տրվում է նախագիտելիք համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմության սկզբնադրյուրների վերաբերյալ, որից հետո ներկայացվում է պատմությունը՝ գլխության ամենավերջին ձեռքբերումների մակարդակով: Դասընթացում ոչ միայն ներկայացվում են փաստերն ու իրադարձությունները, այլև տրվում է դրանց վերլուծությունը, ինչն անհրաժեշտ է պատմությունից դասեր քաղելու և այն հանուն մեր ապագայի կառուցման գործածելու նպատակով: Առանձին թեմաներով ուսումնասիրվում են հայ հոգեոր և նյութական մշակույթը, Հայաստանի պետական կառավարման համակարգերը, տնտեսությունը, որոնք ևս ունեն թե՝ ճանաչողական, թե՝ կիրառական նշանակություն: Հայոց պատմությունը դիտարկվում է համաշխարհային պատմության համատեքստում:</p> <p>Դասընթացի խնդիրներն են.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ձևավորել հստակ պատկերացում հայոց նոր և նորագույն պատմության առանձնահատկությունների, զարգացման ընթացքի և փուլերի մասին, • ձևավորել պատմական փաստերը համարելու, երևոյթները համակողմանի գնահատելու կարողություն, • ապահովել գիտելիքներ և հիմք հետազա դասընթացների ուսումնասիրման, քննարկման և ներկայացման համար:
	<p>Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> Վերարտադրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմությանը վերաբերող հիմնական փաստական նյութը: Նկարագրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների գլխավոր իրադարձությունները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> Բացահայտելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի իրադարձությունների պատճառահետևանքյին կապերը: Արժնորելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի կարևոր իրադարձությունները՝ համաշխարհային պատմության համատեքստում: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> Տարբերակելու և գնահատելու հայոց պատմության որոշակի օրինաչափությունները, ինչը ևս հնարավորություն կտա ապագայում ճիշտ կողմնորոշվելու: <p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք</p> <p>Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,</p> <p>Գ5.գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը,</p> <p>Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելիքները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:</p> <p>Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ul style="list-style-type: none"> • դասախոսություն, • սեմինար, • ռեֆերատ, • անհատական և խմբային առաջադրանքներ: <p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>Ստուգաքը անցկացվում է բանավոր, նախապես տրված հարցաշարի շրջականում:</p> <p>Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.</p> <p>Թեմա 1. Հայ ազատագրական շարժումները 16-18-րդ դարերում: Թեմա 2. Ռուսաստանի ներթափանցումը Անդրկովկաս 19-րդ դարի սկզբին: Թեմա 3. Հայկական հարցի միջազգայնացումը:</p>
	18

Թեմա 4.Ազատագրական խմբակների, կազմակերպությունների ու քաղաքական-ազգային կուսակցությունների ձևավորումը: **Թեմա 5.** Ազգային-ազատագրական զինված պայքարի փուլը: **Թեմա 6.** Իրավիճակը Հայաստանը 20-րդ դարի սկզբին: Արևմտահայության Մեծ Եղեռնը և ինքնապաշտպանական մարտերը: **Թեմա 7.** Հայաստանը 1917թ. ուսական հեղափոխությունների շրջանում: **Թեմա 8.** Հայաստանի Հանրապետությունը 1918-1920թթ.: **Թեմա 9.** Խորհրդային Հայաստանը 1920-1991թթ.: **Թեմա 10.** Հայաստանի Երրորդ Հանրապետությունը: **Թեմա 11.** Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը:

Հիմնական գրականության ցանկ

1. Հայոց պատմություն, (Հր. Սիմոնյանի խմբագրությամբ), Երևան, 2012:
2. Հայ ժողովրդի պատմություն, (Ստ. Մելիք-Բախչյանի խմբագրությամբ), Երևան, 1975:
3. Հայոց պատմություն. հիմնահարցեր, (Հր. Սիմոնյանի խմբագրությամբ), Երևան, 2000:
4. Հայոց պատմություն, (Պողոսյան Ս., Ասրյան Ա.,), Երևան, 2009:

0105/B04	Էկոլոգիայի և բնապահպանության հիմունքներ	2 կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30 /0/0	
1-ին կիսամյակ	ստուգարք	

Դասընթացի նպատակն է ուսումնասիրել կենսոլորտի կառուցվածքի տեսական հիմնահարցերը և «մարդ-կենսոլորտ» համակարգում նրանց փոխազդեցությունը, ինչպես նաև պատրաստել որակյալ մասնագետներ, որոնք կարող են զնահատել շրջակա միջավայրի աղտոտման աստիճանը, որպես հասարակության գործունեության արդյունք և նախազգուշացնելու կամ կանխարգելելու անթրոպոգեն գործունեության ոչ ցանկալի հետևանքները: Նպաստել հասկանալու էկոլոգիական հիմնախնդիրների էլույցունը և զարգացնել այդ խնդիրները լրացնելու ունակությունը: Սովորողներին նախապատրաստել աշխարահայացքի ինքնուրույն ընտրության:

Դասընթացի խնդիրներն են:

- ուսանողներին տալ հիմնարար գիտելիքներ՝ էկոլոգիայի հիմնական հասկացությունների և օրենքների, էկոլոգիական համակարգերի և գործնյացների, շրջակա միջավայրի էկոլոգիական հնարավորությունների, բնական և տեխնոգեն միջավայրերի, ժամանակակից զարգացման տենտենցների, էկոլոգիական մշակույթի, որպես գործոնի ձևավորման, էկոլոգիական ճգնաժամերի, էկոլոգիայի բնագավառում միջազգային իրավական նորմերի, Հայաստանի Հանրապետությունում գործող էկոլոգիական օրենսդրության մասին,
- ուսանողների մոտ զարգացնել հմտություններ բնագիտությունից, էկոլոգիայից, բնապահպանությունից՝ ձևավորելով դիտարկելու, ստեղծագործելու, հետազոտելու ունակությունները, տրամաբանական և գիտական լեզվամտածողությունները, եզրակացություն անելու կարողությունները,
- դաստիարակել քաղաքացիական դիրքորոշում և պատասխանատվություն՝ մարդկության և բնական միջավայրի նկատմամբ:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կինին՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Սահմանելու էկոլոգիայի հիմնական հասկացությունները, էկոլոգիական հիմնական և կարևոր օրենքները, սկզբունքները, օրինաչափությունները և կանոնները:
2. Նշելու շրջակա միջավայրի զարգացման կոնցեպցիաները և թվարկելու մթնոլորտի, ջրոլորտի և հողոլորտի վրա հիմնական անթրոպոգեն ազդեցություն ունեցող աղտոտող նյութերը և ներկայացնելու նրանց վերլուծության մեթոդները:
3. Բացատրելու, թե ի՞նչ ազդեցություն կարող է ունենալ բնակչության վրա շրջակա միջավայրի աղտոտման հետևանքները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Էկոլոգիական գնահատական տալու շրջակա միջավայրի հիմնական գործոններին:
2. Նախազգուշական միջոցառումներ ներկայացնելու գերծ պահելու շրջակա միջավայրը էկոլոգիական աղետներից:
3. Անցկացնելու մոնիթորինգ և գնահատելու տարածաշրջանի էկոլոգիական իրավիճակը,

համապատասխան եզրակացություն տալ այն նպաստող գործոնների մասին, որոնք կբարելավեն տարածաշրջանի էկոլոգիան:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Ցուցաբերելու ինքնուրույն ուսումնասիրելու ունակություն:
2. Հետազոտություններ անելու, ստացած տեղեկությունը արհեստավարժ օգտագործելու խնդիրների լուծման նպատակով:
3. Տվյալ էկոհամակարգի վրա կիրառելու կանխատեսման մեթոդ՝ որոշելու նրա վրա այս կամ այն գործոնի ազդեցությունը:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ5.գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը,

Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելիքները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- պասիվ դասախոսություն,
- ակտիվ դասախոսություն, հարց ու պատասխան, գրույց,
- խնտերական դասախոսություն՝ «Power Point» համակարգչային ծրագրով դրվագների ցուցադրում,
- հարց ու պատասխան,
- բանավեճ,
- գրույց:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

բանավոր քննում ըստ նախապես ներկայացված հարցաշարի կամ դասախոսի կողմից առաջադրված թեմայով ռեֆերատի :

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Էկոլոգիայի համառոտ պատմությունը: Էկոլոգիայի կառուց-վածքը, առարկան և օբյեկտը: Լիբիդի, մինիմումի, Վիյամի գործոնների անկախության և Շեֆորդի տոլերանտության օրենքները:

Թեմա 2. Էկոհամակարգի գործունեության սկզբունքները: Էկոհամակարգի կառուցվածքը: Պրոդրոցենտներ, կոնսումենտներ, ռեդուցենտներ /ավտոտրոֆներ, հետերոտրոֆներ/: **Թեմա 3.**

Օրգանիզմների գոյության միջավայրը և պայմանները: Կենսկական, ոչ կենսական, մարդածին, սահմանափակող գործոններ: Օրգանիզմների հարմարվելը միջավայրի պայմաններին: **Թեմա 4.**

Էներգիայի և նյութերի հոսքը էկոհամակարգում: Էկոհամակորգերի էներգետիկական դասակարգումը: Էներգիայի և նյութերի փոխանցումը էկոհամակարգերում, էներգիայի կորուստները սննդային շղթաներում: Ազոտի, ֆոսֆորի, ծծմբի, ածխածնի շրջանառությունը: **Թեմա 5.** Մարդու առողջության էկոլոգիական ասպեկտները: Միջավայրի քիմիական, կենսաբանական աղտոտումը, միջավայրի աղտոտումը աղմուկով, սննդամթերքների աղտոտումը: Գյուղատնտեսական և ուրբանիստական համակարգեր: **Թեմա 6.** Անսպառ և սպառվող պաշարները: Մարդու ազդեցությունը կենսոլորտի վրա: Արդյունաբերության առաջընթացը և բնապահպանության հիմնախնդիրները: Արդյունաբերության էկոլոգիացման սկզբունքները: **Թեմա 7.** Քարոլորտի կառուցվածքը: Մթնոլորտի կառուցվածքը, նշանակությունը: Զուրը երկրի վրա և նրա հատկությունները; Կենսոլորտի կառուցվածքը: Հողը, նրա կառուցվածքը և նշանակությունը բնության մեջ: **Թեմա 8.** Պոպուլյացիայի բնութագիրը; Ծնելիություն և մահացություն, պոպուլյացիայի սեռային կազմը; պոպուլյացիայիների միջև գոյություն ունեցող փոխադարձական հարաբերությունները: **Թեմա 9.** Մթնոլորտային օդի աղտոտման հիմնական աղբյուրները և դրա էկոլոգիական հետևանքները: Զրոյուրտի վրա մարդածին բացասական ազդեցությունները: Քարոլորտի և բնահողի վրա մարդածին բացասական ազդեցությունները: Երկրի կլիմայի փոփոխության և անապատացման հիմնախնդիրները:

Հիմնական գրականության ցանկ

- Գրիգորյան Կ.Վ., Եսայան Ա.Հ., Ժամհարյան Հ.Գ., Խոյեցյան Ա.Վ., Մովսեսյան Հ.Ս., Փիրումյան Գ.Պ., Էկոլոգիայի և բնության պահպանության հիմունքներ, «Զանգակ-97», 2010, -224 էջ
- Գրիգորյան Ա., Աղայան Ա., ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների համակարգի ներկա վիճակը, Երևան, 2008
- Մելքոնյան Լ.Ս., Գալստյան Մ.Հ., Բնապահպանույան հիմունքներ: Ուսումնական ձեռնարկ-Երևան, «Զանգակ-97», 2010.-312 էջ
- Շահինյան Մ., Թամրազյան Ն.Կ., Էկոլոգիա, «Զանգակ-97», Երևան, 2002 , -64 էջ
- Վալովա В.Д., Основы экологии: Учебное пособие. -5-е изд., Москва, «Дашков и К» 2005,-264c.

0305/B05	Ուսուելեն -1	4 կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	0/60/0	
1-ին կիսամյակ	Ստուգարք	

Դասընթացի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել բանավոր և գրավոր խոսքի և երկխոսության կառուցման ունակություններ, ենելով հաղորդակցման հիմնական պահանջմունքներից:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ուսաց գրական լեզվի նորմերի յուրացում,
- մասնագիտական բառապաշտի ձևավորում,
- մասնագիտական նյութի թարգմանություն:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

- Ներկայացնելու ծրագրով նախատեսված քերականական նյութը:
- Ներկայացնելու ծրագրով նախատեսված անհրաժեշտ բառապաշտ:
- Կիրառելու ուղղագրության հիմնական սկզբունքները և կանոնները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- Կարդալու, պատմելու, մեկնարանելու և վերաբերելու գեղարվեստական և ձանաչողական բնույթի տեքստեր գրքերից, թերթերից, ամսագրերից:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- Շարադրելու տեքստ (20 նախադասություն) առաջարկված որևէ թեմայով (իր, ընտանիքի, ուսման, ազատ ժամանակի, հայրենիքի, հայրենի քաղաքի, եղանակի, հետաքրքրությունների և այլնի մասին):
- Հասկանալու և կարողանալ սկսելու, շարունակելու և ավարտելու երկխոսությունները:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- քննարկում /բանավեճ,
- համագործակցային աշխատանք,
- էվրիստիկական մեթոդ,
- մտագրոհ,
- ինուվալիզմ մեթոդ
- դեղուվալիզմ մեթոդ,
- վերլուծական մեթոդ,
- խոսքային կամ բանավոր մեթոդ,
- գրավոր մեթոդ,
- բացատրական մեթոդ:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի.

Գ3.բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության հետ,

Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելիքները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Հնչյունաբանություն: Զայնավորների և բաղադայնների դասակարգումը: Արտասանության և

հնչերանգային հիմնական նորմերը: **Թեմա 2.** Բառագիտություն. բառիմաստ, մենիմաստ և բազմիմաստ բառեր: Բառի ուղիղ և փոխաբերական իմաստները: Հոմանիշներ, հականիշներ, համանուններ, հարանուններ: Դարձվածքներ: **Թեմա 3.** Բառակազմություն, բառի ձևաբանական կազմը /արմատներ, ածանցներ, վերջավորություններ, նրանց ուղղագրությունը/: **Թեմա 4.** Ձևաբանություն. ձևաբանության հիմնական միավորները /բառ, ձևույթ/: Խորի մասերի դասակարգումը և նրանց քերականական կարգերը: Գոյական անուն, քերականական կարգերը, գոյականի ուղղագրությունը: Ածական անուն, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Դերանուն, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Բայց, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ստուգարքը անցկացվում է բանավոր և հիմնված է կիսամյակի լնդացքում տրված ստուգողական աշխատանքների արդյունքների վրա:

Հիմնական գրականության ցանկ

1. Русский язык. Под общ. ред. Л.М.Мкртчяна. Еր., изд-во ЕГУ, 2004
2. Учебник по русскому языку. Грамматика. Коммуникация. Речь., П.Б.Балаян, Л.А.Тер-Саркисян, Б.С.Ходжумян, Ереван, изд-во ЕГУ, 2015г.
3. Учебные пособия по специальности.

0305/B11	Ուսերեն -2	4 կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	0/60/0	
2-րդ կիսամյակ	Ստուգարք	

Դասընթացի նպատակն է ապահովել և կատարելագործել ուսանողի բանավոր և գրավոր խոսքի կառուցման ունակությունները և մասնագիտական լեզվի տիրապետումը:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ուսերեն լեզվով մասնագիտական ոլորտներում հաղորդակցվելու հմտությունների ձևավորում,
- մասնագիտական բառապաշտի գարգացում,
- մասնագիտական գրականության և տարբեր նյութերի հետ աշխատելու հմտությունների գարգացում:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինֆ՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Գործածելու տվյալ մասնագիտության տերմինային համակարգը:
2. Կառուցելու տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված, հստակ բանավոր և գրավոր խոսք՝ վերլուծությունների, հաշվետվությունների, հետազոտությունների տեսքով:
3. Գործածելու մասնագիտական տեքստին հատուկ շարահյուսական կառուցվածքները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Ընտրելու, վերլուծելու և ադապտացնելու տնտեսագիտության, բնագիտության և հումանիտար ոլորտներից ձեռք բերած հիմնարար միջգիտակարգային գիտելիքները անկանխատեսելի իրավիճակներում արդյունավետ միջմշակութային հաղորդակցման և թարգմանություններ կատարելու նպատակով:

2. Կիրառելու գիտելիքները պրակտիկայում՝ միջմշակութային առնչություններին նպաստելու համատեքստում, ձևակերպելու խնդիրները և դրանց լրացման ուղիները:

3. Վերարտադրելու մասնագիտական տեքստը, նաև ներկայացնելու նրա բովանդակությունը սեղմ և ընդարձակ:

4. Թարգմանելու մասնագիտական տեքստը հայերենից ուսերեն և հակառակը:

5. Զանազան ելու մասնագիտական հատուկ շարահյուսական կառուցվածքները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Գնահատելու, վերլուծելու և զուգադրելու լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվություններ:

2. Օգտվելու տեղեկատվական տարբեր աղբյուրներից, մշակելու և ներկայացնելու

ՄԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք

Գ3. բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության հետ,

Գ4. պատրաստելու գեկուցումներ, ներկայացնել հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- քննարկում /բանավեճ/;
- համագործակցային աշխատանք,
- էվրիստիկական մեթոդ,
- մտագրոհ,
- ինդուկտիվ մեթոդ,
- դեղուկտիվ մեթոդ,
- վերլուծական մեթոդ,
- խոսքային կամ բանավոր մեթոդ,
- գրավոր մեթոդ,
- բացատրական մեթոդ:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից:

Թեմա 1. Ձևաբանություն: Դերքայ, դերբայական դարձված, ուղղագրությունը: Մակրայ, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Կապեր, շաղկապներ, մասնիկներ, ձայնարկու թյուններ, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: **Թեմա 2.** Շարահյուսություն. շարահյուսության հիմնական միավորները /բառա-կապակցություն, նախադասու թյանդամներ/: Պարզ նախադասություն, դասակարգումը, նախադասության գիշավոր և երկրորդական անդամները: Բարդ նախադասություն, դասակարգումը, տեսակները: **Թեմա 3.** Մասնագիտական տեքստ, կառուցվածքը, տվյալ մասնագիտության տերմինային համակարգը, մասնագիտական տեքստի բնորոշ շարահյուսական կառուցվածքները: **Թեմա 4.** Մասնագիտական տեքստի թարգմանություն. գիտական տեքստի թարգմանության տեսության հիմնական խնդիրները: Գիտական գեկուցների և մասնագիտական ռեֆերատների կառուցման հիմնական սկզբունքները:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

ստուգարքն անցկացվում է բանավոր և հիմնված է կիսամյակի ընթացքում տրված ստուգողական աշխատանքների արդյունքների վրա:

Հիմնական գրականության ցանկը

1. Русский язык. Под общ. ред. Л.М.Мкртчяна. Еր., изд-во ЕГУ, 2004.
2. Учебник по русскому языку. Грамматика. Коммуникация. Речь. П.Б.Балаян, Л.А.Тер-Саркисян, Б.С.Ходжумян. Ереван, изд-во ЕГУ, 2015г.
3. Учебные пособия по специальности.

0001/B06.	Քաղաքացիական պաշտպանություն և արտակարգ իրավիճակներում բնակչության առաջին բուժօգնություն	4 կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	30/30/0	
1-ին կիսամյակ	Ստուգարք	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել արտակարգ իրավիճակներում (երկրաշարժ, ջրհեղեղ, հրդեհներ, արտադրական և տրանսպորտային վթարներ, թունավոր նյութեր, ձառագայթային ախտահանում և այլն) և պատերազմական պայմաններում պաշտպանվելու ձևերին և մեթոդներին, նաև փրկարարական աշխատանքների ծավալներին, բովանդակությանը և կատարմանը, ինչպես նաև զարգացնելէքսրեմալ պայմաններում մինչքաղաքական օգնության ցուցաբերման հմտությունները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝		

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

- Գերկայացնելու տարաբնույթ ԱԻ-ների հետևանքով ստեղծված իրավիճակները և դրան դիմակայելու ուղիները:
- Ներկայացնելու տեղեկատվություն ԱԻ-ում և պատերազմի ժամանակ պետության կողմից բնակչության պաշտպանությանն ուղղված միջոցառումների մասին,
- Մեկնարաններու ՀՀ-ում հավանական ԱԻ-ներից բխող ռիսկերի գնահատման մեթոդները:
- Ներկայացնելու համաձարակային իրավիճակներում վարակի տարածման հնարավոր ուղիներն ու բացատրելու դրանցից պաշտպանության ձևերը:
- Ներկայացնելու առաջին բուժօգնություն ցուցաբերելու հիմնահարցերը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- Գնահատելու տուժածի վիճակը (առաջնային և երկրորդային զննում), վնասածքի տեսակն ու ծանրությունը և ցույց տալ առաջին բուժօգնություն:
- Դրսուրելու նախընտրելի վարքագիծ տարաբնույթ արտակարգ իրավիճակներում:
- Գուցաբերելու առաջին բուժօգնություն տարաբնույթ վնասածքների և ախտահարումների դեպքերում:
- Օգտագործելու ձեռք բերված կարողությունները ԱԻ և պատերազմի ժամանակ պետության կողմից իրականացվող միջոցառումների ընթացքում:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- Կիրառելու ձեռք բերված տեսական գիտելիքները գործնականում:
- Աշխատելու թիմում և լուծելու բարդ խնդիրներ:
- Վերլուծելու իրավիճակը և կատարելու անհրաժեշտ գործողություններ իր և շրջապատի համար:

Դասընթացը ձեռավորում է կորթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնարաններու տարրեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ5.գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը,

Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելիքները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձերն ու մեթոդները.

- հարցադրումներ և քննարկումներ,
- լաբորատոր աշխատանքներ,
- տնային, ինքնուրույն և ստուգողական աշխատանքներ և խմբային նախագծեր:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Դասընթացն ավարտվում է ստուգաքրով, ընթանում է բանավոր՝ հարցատոմսերով: Հարցատոմսը ներառում է երեք հարց՝ երկուսը տեսական, մեկը գործնական:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Արտակարգ իրավիճակների նախարարության կառուցվածքն ու խնդիրները: **Թեմա 2.**

Արտակարգ իրավիճակները, նրանց բնութագրերն ու կանխարգելման միջոցառումները: **Թեմա 3.**

Բնակչության գործողությունները ահարեկությունների և նրանց սպառնալիքի ժամանակ: **Թեմա 4.**

Հակառակորդի հարձակման ժամանակակից միջոցների բնութագրերը, նրանց վարակման օջախները և գնահատման մեթոդները: **Թեմա 5.** Բնակչության պաշտպանության կազմակերպումը արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ: **Թեմա 6.** Արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ բնակչության բարոյահոգեբանական պատրաստվածության հիմնական ուղղությունները:

Թեմա 7. Փրկարարական աշխատանքների կազմակեր-պումն արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ, տեղեկատվության կազմակերպումը: **Թեմա 8.** Առաջին բուժօգնությունն ու մինչքծշկական օգնությունն արտակարգ իրավիճակներում: **Թեմա 9.** Ախտահարվածների ու հիվանդների բժշկական տեսակավորումը արտակարգ իրավիճակների պայմաններում: **Թեմա 10.**

Սուր հիվանդություններ և թունավորումներ: **Թեմա 11.** Հակառամաճարակային միջոցառումներն արտակարգ իրավիճակներում: **Թեմա 12.** Վնասավածքներ և սուր վիրաբուժական հիվանդություններ:

Հիմնական գրականության ցանկ

- Եզրով Պ.Տ., Շլախով Ի.Ա., Սորովինով Դ., Սիմոնենկո Ի.Վ., Սիպայլո Յու.Ա., Քաղաքացիական պաշտպանություն, Երևան, 1968թ.
- Զայցև Ա.Պ., Կորժավին Ա.Վ., Կոնյև Ա.Ի., Քաղաքացիական պաշտպանություն, Հայաստան, 1984թ.
- Առաջին օգնության հիմունքներ:
- Առաջին օգնության տարրերը: Հայկական կարմիր խաչի ընկերություն. մարդասիրության ուժը:
- Բ. Մ. Եսոնով. «Պերվիչ. Մեծամասնական պատճենաբանություն», 1980
- Բ. Բ. Յունիչ «Պերվիչ. պատճենաբանություն», 1984

0104/B07.	Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման հիմունքներ	2 կրեդիտ
-----------	--	----------

2 Ժամ/շաբ.

0/30/0

1-ին կիսամյակ

Ստուգարք

Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին տալ անհրաժեշտ գիտելիքներ համակարգչների, դրանց տեխնիկական, ծրագրային և ինֆորմացիոն ապահովման մասին, ինչպես նաև ստեղծել անհրաժեշտ հիմքեր համակարգչի օգնությամբ մասնագիտության մեջ գործնական հետազոտություններ ու վերլուծություններ կատարելու համար:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ուսանողներին տալ ընդհանուր տեղեկություններ համակարգչի կառուցվածքի, համակարգային և կիրառական ծրագրերի վերաբերյալ,
- բացահայտել ժամանակակից համակարգչի դերն ու կարևորությունը քարտեզագրություն և կարասսրային գործ մասնագիտությունների մեջ,
- դիտարկել փաստաթղթերի գեղարվեստական ձևավորման ոճերը, շրիֆտատեսակները, խմբագրման հնարավորությունները, փաստաթղթի հրատարակումը տարբեր ձևաչափերով (օրինակ՝ HTML, PDF, XML), տեքստային խմբագրի կիրառումը համատեղ աշխատանքի ուժինությում, տեքստային խմբագրի ինտեգրումն այլ թվայնացված միջոցների հետ,
- ծանոթացնել Excel համակարգով խնդիրներ լուծելու, ըստ կատարած հաշվարկների ստացված տվյալների գրաֆիկներ կառուցելու, տեսակավորելու հնարավորություններին, ինչպես նաև Power Point համակարգով ներկայացնելու ստեղծելուն:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և խնացություն

- Թվարկելու համակարգչի կառուցվածքը և նշելու աշխատանքի հիմնական սկզբունքները:
- Ընտրելու ոճեր, շրիֆտատեսակներ, շարլուներ word տեքստային խմբագրով փաստաթղթեր ձևավորելու համար:
- Վերաբերյալու և ստեղծելու էլեկտրոնային այլուսակ:
- Ուսանողը ունակ կլինիկ ընտրել և ներկայացնել Power Point համակարգի հնարավորությունները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- Օգտագործելու օվերացիոն համակարգի հնարավորությունները:
- Կատարելու իր թղթավարությունը Microsoft Word տեքստային խմբագրիչով:
- Էլեկտրոնային այլուսակով կատարելու հաշվարկային աշխատանքներ կիրառելով ստանդարտ ֆունկցիաներ և տրամաբանական գործողություններ:
- Կիրառելու Power Point ծրագրը գեկուցումների, ռեֆերատների, կուրսային և ավարտական աշխատանքների ցուցադրման համար:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Դասընթացը ձևակերպում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիկ

Ա6.բացատրելու ֆինանսական մաթեմատիկակայի, մաթեմատիկական մոդելավորման մեթոդները, մասնագիտությանը առնչվող ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառությունը,

Գ4.պատրաստելու գեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:

Վիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- հարցադրումներ և քննարկումներ,
- լարորատոր աշխատանքներ,
- տնային, ինքնուրույն և ստուգողական աշխատանքներ և խմբային նախագծեր:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

թեստը, առաջադրանքը, խնդիրը կամ ռեֆերատը գնահատվում է «ստուգված», եթե կատարել է 50% և ավելի.

- ուսանողը շնորհանդեսի ուղեկցությամբ Power Point ծրագրով ներկայացնում է հանձնարարված ինքնուրույն աշխատանքները
- ուսանողը հանձնում է ուսումնառության ողջ ընթացքում ստացած գիտելիքների վերաբերյալ ռեֆերատը
- ուսանողը տեղում կատարում է առաջադրանք, որը բաղկացած է MS Word և Excel – ծրագրերի թեստերից:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Համակարգչի կառուցվածքը և աշխատանքի հիմնական սկզբունքները: Օպերացիոն համակարգի հասկացություն և բազմախնդրայնության զաղափար: Windows օպերացիոն համակարգի գրաֆիկական ինտերֆեյսի հետ աշխատելու հիմնական սկզբունքները: **Թեմա 2.** Microsoft Word փաստաթղթի ստեղծում և ձևափորում: **Թեմա 3.** Microsoft PowerPoint ներկայացման ստեղծում: **Թեմա 4.** Microsoft Excel էլեկտրոնային առյուսակներ:

Հիմնական գրականության ցանկ

1. Հովակիմյան Ա., Սարգսյան Ս., Խաչոյան Լ. Համակարգչային գրագիտություն: - Մեթոդական ձեռնարկ, ԵՊՀ, Երևան, 2012
2. Բիլյամս,-Microsoft Excel,СПб, Питер-2008
3. Ռաբին Կ., Эффективная работа с Microsoft Word 2000. Питер, С.Петербург, 2008
4. Васильев А.А., Стоцкий Ю.А., Телина И.С., Microsoft Office 2010. Питер, 2011

0304/B13	Փիլիսոփայության հիմունքներ	4 կրելիս
4 ժամ/շաբ.	30/0/30	
3-րդ կիսամյակ	Ստուգաքք	

Դասընթացի նպատակն է ներկայացնել փիլիսոփայության հիմնական օրենքները, կատեգորիաներն ու սկզբունքները, կեցության և իմացության էությունը, հիմնական ձևերն ու նրանց զարգացման օրինաչափությունները, որոնք թույլ են տալիս կերտել ազգային նկարագրով և գիտական աշխարհայացքով գինված մարդ, ձևավորել փիլիսոփայական մտածողության այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է յուրաքանչյուր կրթված և լավ մասնագետի համար:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- բացահայտել փիլիսոփայության հիմնական օրենքները, կատեգորիաներն ու սկզբունքները,
- բացատրել կեցության և իմացության էությունը, հիմնական ձևերն ու նրանց զարգացման օրինաչափությունները,
- հիմնարար գիտությունների տվյալների փիլիսոփայական մեկնաբանությունների միջոցով աջակցել ուսանողի համակարգված աշխարհայացքի, բաղաքակրթական զարգացումների, արդի միտումներին և այդ համատեքսում ազգային մրցունակ համակարգի մասին պատկերացումների ձևավորմանը:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Սահմանելու կեցության համընդհանուր օրենքները, կատեգորիաները, հիմնական ձևերն ու առանձնահատկությունները,
2. Բացահայտելու ճանաչողության, գիտության էության առանձնահատկությունները,

3. Ներկայացնելու աշխարհի և նրանում մարդու տեղի ու դերի փիլիսոփայական հայեցակարգի ընդհանուր և տարբերակիչ առանձնահատկությունները, ճշմարտության և մոլորության, գիտելիքների և հավատի, ռացիոնալ և իռացիոնալ սահմանազատման փիլիսոփայական մեթոդաբանության դերն ու նշանակությունը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Տարբերելու գիտականը ոչ գիտականից, ճշմարիտը կեղծից, էականը ոչ էականից:
2. Վերլուծելու հասարակական կյանքում տեղի ունեցող գործնթացները և դրանց պատճառահետևանքային կապերը:
3. Կողմնորոշվելու մարդ-մարդ և մարդ-բնություն փոխհարաբերություններում:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Տեղին և ժամանակին գործածելու փիլիսոփայական մտածողության կոնցեպտուալ ապարատը:

Դասընթացը ձևակորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունը(ներ)ը.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ5.գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը,

Գ7.Ճշշտ գնահատելու սեփական ուսակությունները և որոշում կայացնելու հետագա ուսումնառության, աշխատանքի կատարելագործման համար:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություն,
- սեմինար,
- քննարկում,
- զեկուցում,
- ռեֆերատ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

սոուզարքը, նախապես տրված հարցաշարի շրջականում անցկացվում է բանավոր :

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Փիլիսոփայության առարկան: Թեմա 2. Կեցություն և մատերիա: Թեմա 3. Դիալեկտիկա:

Թեմա 4. Բնություն: Թեմա 5. Մարդ և պրակտիկա: Թեմա 6. Գիտակցությունն ձանաշողություն: Թեմա 7. Գիտություն: Թեմա 8. Հասարակություն:

Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Դավիթ Անհաղթ, Երկեր, Երևան, 1980:
2. Բրուտյան Գ., Իմաստասիրական երկխոսություններ, Հ1, Երևան, 1987:
3. Բրուտյան Գ., Իմաստասիրական երկխոսություններ, Հ2, Երևան, 1987:
4. Գարիբելյան Հ., Հայ փիլիսոփայության պատմություն, Երևան, 1980:
5. Կյուրեղյան Է., Փիլիսոփայություն, Երևան, 2004:
6. Փիլիսոփայության բառարան, Երևան, 1975:

0304/B15	Իրավունքի հիմունքներ	2 կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	
4-րդ կիսամյակ	Սոուզարք	

Դասընթացի նպատակն է ուսանողին սովորեցնել հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտների օրենսդրական կարգավորման հիմունքները, ստացած իրավական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններ, ինչպես նաև ձևավորել իրավական աշխարհայացք ու մշակույթ:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ձևավորել կայուն գիտելիքներ իրավունքի տեսության և իրավունքի առանձին ձյուղերի վերաբերյալ
- ձևավորել մասնագիտական գործունեության մեջ նորմատիվ իրավական ակտերի, իրավաբանական փաստաթղթերի կիրառման կարողություններ ու ունակություններ:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Սահմանելու իրավագիտության հիմնական հասկացությունները, կատեգորիաները, ինստիտուտները և տերմինները:
2. Ներկայացնելու հայկական իրավունքի և օրենսդրության համակարգի կառուցվածքը, իրավական նորմերի առանձնահատկությունները և նրանց տեսակները, նորմատիվ իրավական ակտերի համակարգը:
3. Մեկնաբանելու իր մասնագիտական ոլորտում իրավաբանական տերմինաբանությունը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Կիրառելու իրավական ակտերը, իրավաբանական փաստաթղթերը իր մասնագիտական գործունեության մեջ,
2. Վերլուծելու իրավական նորմը՝ այն կիրառելով կոնկրետ իրավիճակներում:
3. Վերլուծելու և համակարգելու իրավական տեղեկատվությունը:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի:

Բ2.պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր, օգտվելու նորմատիվական փաստաթղթերից,

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ5.գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություն,
- ուժիքատ,
- գեկուցում:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ստուգաբառ նախապես տրված հարցաշարով անց է կացվում բանավոր:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Պետության և իրավունքի տեսություն: **Թեմա 2.** Սահմանադրական իրավունք: **Թեմա 3.**

Քաղաքացիական իրավունք: **Թեմա 4.** Քրեական իրավունք: **Թեմա 5.** Աշխատանքային իրավունք:

Թեմա 6. Ընտանեկան իրավունք: **Թեմա 7.** Տեղական ինքնակառավարում: **Թեմա 8.** Վարչական իրավունք: **Թեմա 9.** Դատավարական իրավունք: **Թեմա 10.** Արդարադատություն, դատախազություն և նոտարիատ: **Թեմա 11.** Կրթության, գիտության, մշակույթի և սոցիալական ոլորտի ՀՀ օրենսդրություն: **Թեմա 12.** Միջազգային իրավունք:

Հիմնական գրականության ցանկ

1. Այվազյան Վ., Մարդու իրավունքներ, Երևան, 2002:
2. Առաքելյան Ս., Գարուզյան Ա., ՀՀ քրեական իրավունք, Երևան, 2003, 2006:
3. Բարսեղյան Տ., ՀՀ քաղաքացիական իրավունք, Երևան, 2000:
4. Դիլանյան Ա., ՀՀ դատարանակազմությունը և իրավապահ մարմինները, Երևան, 1999:
5. Ղարախանյան Գ., Ընտանեկան իրավունք, Երևան, 2001:
6. Քոչարյան Վ., Միջազգային իրավունք, Երևան, 2002:

0104/B16	Կիրառական վիճակագրություն և տվյալների հետ աշխատանք	2 կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	15/15/0	
4-ին կիսամյակ	Ստուգաբառ	

Դասընթացի նպատակն է ուսանողին ծանոթացնել կիրառական վիճակագրության հիմնական մեթոդների և կիրառական վիճակագրության տարբեր բաժինների հետ, սովորեցնել ուսանողներին կիրառել վիճակագրության մեթոդները գործնական խնդիրներ լուծելու համար:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ծանոթացում վիճակագրական հետազոտությունների փուլերին,
- վիճակագրական հետազոտությունների գիշավոր օբյեկտների ուսումնասիրություն,
- վիճակագրական տվյալների հավաքման, մշակման և ընդհանրացման ժամանակակից մեթոդների յուրացում:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Զնակերպելու վիճակագրական խնդիրներ:
2. Կառուցելու նմուշին համապատասխան հաճախությունների սյունապատկերը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Վերլուծելով առկա տվյալները՝ կատարելու վիճակագրական հետևողություններ:
2. Ստանալու տարբեր բնութագրիչների գնահատականներ:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Համակարգելու և վերլուծելու ստացած տեղեկատվությունը և կատարելու հետևողություններ:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք

Ա2.քացատրելու վիճակագրական տվյալների կազմման և գրանցման ձևերը, ժամանակակից մոտեցումները,

Ա6.քացատրելու ֆինանսական մաթեմատիկայի, մաթեմատիկական մոդելավորման մեթոդները, մասնագիտությանը առնչվող ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառությունը,

Բ7.կատարելու գործարարության համար անհրաժեշտ տտեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, աշխատելու STATA, EView-s, հաշվապահական ծրագրերով /ՀԾ/,

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:

Վիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- սեմինարներ, քնարկումներ և քանավեճեր,
- խմբային աշխատանքներ,
- ռեֆերատներ,
- անհատական աշխատանք:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ստուգարքը, նախապես տրված հարցաշարով, անց է կացվում բանավոր:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Նկարագրական վիճակագրություն: **Թեմա 2.** Նմուշային եղանակ: **Թեմա 3.** Գնահատման տեսություն: **Թեմա4.** Միջակայքային գնահատականներ:

Հիմնական գրականության ցանկ

1. Գասպարյան Կ.Վ. Վիճակագրական խնդիրների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2017
2. Ն.Գ. Ահարոնյան, Ե.Լ. Խորակյան, Հավանականությունների տեսության խնդրագիրը, ԵՊՀ, 2016
3. Ե.Հարությունյան և այլք., Հավանականություն և կիրառական վիճակագրություն, 2000

0305/B17	Անգլերեն-1	4 կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	0/60/0	
1-ին կիսամյակ	Ստուգարք	

Դասընթացի նպատակն է ձևավորել ուսանողների լեզվական գիտելիքները անգլերեն լեզվից՝ լեզվի բոլոր մակարդակներում (կարդալ, գրել, ունկնդրել, խոսել), զարգացնել ուսանողների հաղորդակցական հմտությունները՝ միջմշակութային հաղորդակցման:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ներկայացնել տվյալ մասնագիտության ոլորտում խիստ գործածական բառապաշտ,

- զարգացնել ձեռք բերված գիտելիքները համապատասխան խոսքային իրավիճակներում:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Անզիր վերարտադրելու մասնագիտական բառապաշարը:
2. Թվարկելու հնչունական և ուղղակիութական կանոնները և բացառությունները:
3. Թվարկելու նախադասության տիպերը և դրանց շարադասական հատկանիշները:
4. Տարբերելու խոսքի մասերը և դրանց կիրառական առանձնահատկությունները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Կիրառելու մասնագիտական բառապաշարը և քերականական գիտելիքները՝ ճիշտ բանավոր և գրավոր խոսք կառուցելիս:
2. Ընկալելու կարդացած և ունկնդրած նյութի հիմնական բովանդակությունը:
3. Կատարելու A1 մակարդակի տեքստերի թարգմանություններ անգլերենից հայերեն և հայերենից անգլերեն:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Տարանջատելու հիմնական տեղեկատվություննը երկրորդականից:
2. Իրականացնելու համատեղ աշխատանք թիմում:
3. Կիրառելու տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և ներկայացնելու պրեզենտացիաներ:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք:

Գ3. բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության հետ,

Գ6. աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելիքները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- հաղորդակցական մեթոդ,
- մտագրոհ,
- ուսանողական պորտֆոլիո,
- խմբային աշխատանք,
- գրավոր և բանավոր թարգմանություն,
- աշխատանք տեղեկագրով,
- ռեֆերատ,
- իրնուրույն աշխատանք:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ստուգարքն անցկացվում է մոդուլի շրջանակներում ցուցաբերած կամ/և վերջում ներկայացրած աշխատանքների առկայությամբ՝ գրավոր և բանավոր թարգմանություններ, ռեֆերատ, պրեզենտացիա, խմբային աշխատանք, ուսանողական պորտֆոլիո (ընթերցանությունը և լսողական ընկալումը ստուգող, գրավոր շարադրանքի վարժություններ):

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա1. Հնչունաբանություն և ուղղակիություն: Հնչունների դասակարգումը և արտասանական հատկանիշները: **Թեմա2. Քերականություն:** Խոսքի մասեր: Շարահյուսություն: **Թեմա3.**

Մասնագիտական բառապաշարի և տեքստերի ուսումնասիրություն: Համաշխարհային տնտեսության հիմնահարցեր: Թարգմանություններ անգլերենից հայերեն:

Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Mkhitaryan, Ye., Basic English for University Students, Yerevan: YSU Press, 2004.
2. Zatikyan, A.T. Economics and Business, Yerevan, 1992.
3. Gevorgyan G., Galstyan A., English Armenian. More Commonly Used Words and Combinations, Yerevan: Areg, 2005.
4. World Book, Encyclopedia, 2002.

0305/B18	Անգլերեն- 2	4 կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	0/60/0	
2-րդ կիսամյակ	Ստուգաք	
<p>Դասընթացի նպատակն է հարստացնել մասնագիտական բառապաշարը, խորացնել ուսանողների գիտելիքները և հմտությունները հաղորդակցական բարդ իրավիճակներում,</p> <p>Դասընթացի խնդիրներն են.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ներկայացնել պաշտոնական գրագրության ժամանակ անհրաժեշտ սկզբունքները և նմուշների հիման վրա ձևակերպել սեփականը, • հաղորդել գիտելիքներ մասնագիտական նորաբանությունների ոլորտից: 		
<p>Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Թվարկելու պաշտոնական գրագրության ժամանակ անհրաժեշտ սկզբունքները և ներկայացնելու սեփական օրինակները: 2. Կազմելու գրավոր և բանավոր շարադրանք՝օգտագործել լով A2 մակարդակին համապատասխան բառապաշար և քերականական կառույցներ: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ընկալելու և վերարտարելու կարդացած և ունկնդրած A2 մակարդակի տեքստերի և երկխոսությունների հիմնական բովանդակությունը: 2. Շարադրելու խոսքային իրավիճակին համապատաս խան գրավոր և բանավոր պատասխան: 3. Կատարելու A2 մակարդակի տեքստերի թարգմանություններ անգլերենից հայերեն և հայերենից անգլերեն: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Իրականացնելու համատեղ աշխատանք թիմում: 2. Կիրառելու տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և ներկայացնելու պրեզենտացիաներ: 3. Ներգրավելու ձեռքբերված գիտելիքները և կարողությունները միջազգային ասպարեզում՝ անգլերենը օգտագործելով, որպես հետազ մասնագիտական առաջնորդացի միջոց: <p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի:</p> <p>Գ3. բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության հետ,</p> <p>Գ4. պատրաստելու գեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավորելու:</p> <p>Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ul style="list-style-type: none"> • հաղորդակցական մեթոդ, • տագրող, • ուսանողական պորտֆոլիո, • խմբային աշխատանք, • հրավոր և բանավոր թարգմանություն, • աշխատանք տեղեկագրով, • ռեֆերատ, • ինքնուրույն աշխատանք: <p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>Ստուգաքը անցկացվում է մոդուլի շրջանակներում ցուցաբերած կամ/և վերջում ներկայացրած աշխատանքների առկայությամբ՝ գրավոր և բանավոր թարգմանություններ, ռեֆերատ, պրեզենտացիա, խմբային աշխատանք, ուսանողական պորտֆոլիո (ընթերցանությունը և լսողական ընկալումը ստուգող, գրավոր շարադրանքի վարժություններ):</p> <p>Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.</p> <p>Թեմա 1. Պաշտոնական գրագրություն: Ինքնակենսագրություն, մոտիվացիոն նամակ, դիմում: Թեմա 2. Մասնագիտական բառապաշարի և տեքստերի ուսումնասիրություն: Տնտեսություն և ֆինանսներ: Թարգմանություններ անգլերենից հայերեն, հայերենից անգլերեն:</p>		

Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Mkhitaryan, Ye., Basic English for University Students, Yerevan: YSU Press, 2004.
2. Zatikyan, A.T. Economics and Business, Yerevan, 1992.
3. Gevorgyan, G., Galstyan, A. English Armenian. More Commonly Used Words and Combinations, Yerevan: Areg, 2005.
4. World Book, Encyclopedia, 2002.

0305/B17	Ֆրանսերեն-1	4 կրետիս
4 ժամ/շաբ.	0/60/0	
1-ին կիսամյակ	Ստուգարք	
<p>Դասընթացի նպատակն է թարմացնել դպրոցում ստացած գիտելիքները՝ շեշտը դնելով ֆրանսերենի հնչյունաբանության, քերականական և բառապաշտի հիմնական առանձնահատկությունների վրա, հարստացնել այս փուլում ստացած գիտելիքները, որպեսզի դրանք հիմք հանդիսանան հետագա՝ առավել խորացված ուսումնասիրության համար:</p> <p>Դասընթացի ինդիքներն են.</p> <ul style="list-style-type: none">• տարբեր տեսակի գիտելիքների ձեռքբերում. քերականական, մշակութային, գրել, կարդալ, խոսել,• տարբեր տեսակի կարողությունների և հմտությունների զարգացում. խոսողական, լեզվական, ռազմավարական, համագործակցության, ինքնակատարելագործման և ստեղծագործականության:		
<p>Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինին՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none">1. Ներկայացնելու ֆրանսերենի արտասանական նորմերը, հնչյունական համակարգը և հնչյունական յուրահատկությունները:2. Զնարանորեն և շարահյուսորեն ձիշտ վերլուծելու բառը և նախադասությունը: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none">1. Ձիշտ արտասանելու ֆրանսերենի հնչյունները և դրանց տառադարձման նշանները:2. Ձիշտ հնչերանգով ձևակերպելու հաստատական, հարցական, բացականչական և հրամայական նախադասությունները:3. Լսելով՝ հասկանալու և վերաշարադրելու տեքստը, որը պարունակում է յուրացրած բառապաշտի և քերականական նյութը (բույլատրվում է 2-3% անծանոթ բառ):4. Առանց բառարանի կարդալու և վերաշարադրելու միջին բարդության մասնագիտական տեքստեր: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none">1. Ինքնուրույն կատարելու տեքստի ձևաբանական և շարահյուսական վերլուծություն:2. Ընկալելու և մեկնաբանելու ֆրանսերենի արտասանական յուրահատկությունները:3. Ազատորեն հաղորդակցվելու ֆրանսերենով, ընթերցելու միջին բարդության տեքստեր:4. Բառարանի օգնությամբ ընթերցելու գեղարվեստական գրականություն և մասնագիտական տեքստեր: <p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինին՝</p> <p>Գ3.քանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության հետ,</p> <p>Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելիքները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:</p> <p>Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ul style="list-style-type: none">• խմբային և անհատական աշխատանք,• շնորհանդես,• մենախոսություն,• բանավոր քննարկում: <p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p>		

սույն դասընթացի համար նախատեսված է ստուգաք, որն անցկացվում է բանավոր հարցման միջոցով:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Որթմիկ խմբեր: Շեշտ: Enchainement. Liaison. **Թեմա 2.** Հատուկ և հասարակ գոյական: Գոյականի սեղը, թիվը: Մերի արտահայտությունը հորերի և ածանցների միջոցով: **Թեմա 3.** Որոշյալ և անորոշ հոդ: Մասնական հոդը որպես անորոշ քանակ արտահայտելու միջոց: Միաձուված հոդ: Հոդը չօգտագործելու դեպքերը: **Թեմա 4.** Ցուցական, ստացական, հարցական և բացականշական, անորոշ ածականներ: Ածականի համաձայնությունը գոյականի հետ: **Թեմա 5.** Քանակական և դասական թվական: Քանակական թվականի գործածությունը: **Թեմա 6.** Անձնականան շեշտ դերանուններ, դրանց գործածությունը որպես ենթակա, ուղիղ և անուղղակի խնդիր: Անձնական շեշտված դերանուններ: **Թեմա 7.** Գոյական անուն, միայն հոգնակի թվով գործածվող գոյականներ: Les fu-nerailles, les entrailles. Բաղադրյալ գոյականների հոգնակի թվի կազմությունը (des cour-fleurs, des casse-croute և այլն):

Հիմնական գրականության ցանկ

1. Jean-Luc Penformis-Méthode de français professionnel et des affaires, niveau débutant, CLE international, Paris, 2011
2. Պոպովա Ն., Կազակովա Գ., Ֆրանսերենի ձեռնարկ, Մոսկվա, 2006թ.
3. Սունե Գ., Ֆրանսերեն լեզվի և բաղադրակրթության կուրս, Փարիզ, 1992թ.
4. Alfred Fontenilles, Mark Heimerdinger <La vie des affaires> 2001, Paris.

0305/B18	Ֆրանսերեն-2	4 կրեդիտ
4 ԺԱՄ/ՉԱՐ.	0/60/0	
2-րդ կիսամյակ	Ստուգաք	

Դասընթացի նպատակն է դասընթացի նպատակն է խորացնել և զարգացնել նախորդ փուլում ձեռք բերված գիտելիքները, ֆրանսերենի բերականական կառուցվածքի և բառապաշտի հիմնական շերտի յուրացման հիման վրա ձևավորել խոսքային հմտություններ և գրավոր տեքստերից օգտվելու ունակություններ:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- բասնագիտական բառապաշտի և տերմինների, ինչպես նաև խոսքային գործունեության հիմնական ձևերի տիրապետումը,
- տարբեր տեսակի կարողությունների և հմտությունների զարգացում. թարգմանություն, բանավոր խոսքի ձևավորում, սեփական կարծիքի արտահայտում:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և խնացություն

1. Ներկայացնելու ֆրանսերենի արտասանական նորմերը, հնյունական համակարգը և հնյունական յուրահատկությունները:
2. Զնարանորեն և շարահյուսորեն ճիշտ վերլուծելու բառը և նախադասությունը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Ճիշտ արտասանելու ֆրանսերեն հնյունները և դրանց տառադարձման նշանները:
2. Ճիշտ հնչերանգով ձևակերպելու հաստատական, հարցական, բացականշական և հրամայական նախադասությունները:
3. Լսելով՝ հասկանալու և վերաշարպելու տեքստը, որը պարունակում է յուրացրած բառապաշտը և բերականական նյութը (թույլատրվում է 2-3% անձանոթ բառ):
4. Առանց բառարանի կարդալու և վերաշարպելու միջին բարդության մասնագիտական տեքստեր:

գ. ընդհանուրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Բնքնուրույն կատարելու տեքստի ձևաբանական և շարահյուսական վերլուծություն:
2. Ընկալելու և մեկնաբանելու ֆրանսերենի արտասանական յուրահատկությունները:
3. Ազատորեն հաղորդակցվելու ֆրանսերենով, ընթերցելու միջին բարդության տեքստեր:
4. Բառարանի օգնությամբ ընթերցելու գեղարվեստական գրականություն և մասնագիտական

Մերստեր:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք

Գ3. բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության հետ,

Գ4. պատրաստելու գեկուցումներ, ներկայացնել հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- խմբային և անհատական աշխատանք,
- շնորհանդես,
- մենախոսություն,
- բանավոր քննարկում:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

դասընթացի համար նախատեսված է ստուգարք, որն անցկացվում է բանավոր հարցման միջոցով:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Ածականի իմաստի փոփոխությունը կախված նրա դիրքից՝ սու համար և անհատական աշխատանքում՝ **Թեմա 2.** Հարաբերական դերանուններ, դրանց ձևերը և գործածությունը նախադասության մեջ՝ ուսումնական աշխատանքում՝ **Թեմա 3.** Պայմանական եղանակ, կազմությունը և գործածությունը համադաս և ստորադասական նախադասություններում: Ըղձական եղանակ: Սահմանական եղանակը ուրիշի ուղղակի խոսքում: **Թեմա 4.** Եղանակավորման քերականական արտահայտությունը, ֆրանսերեն լեզվի խոնարհման բնութագիրը՝ indicatif (սահմանական եղանակ), conditionnel (պայմանական եղանակ), subjonctif (ըղձական եղանակ), imperatif (հրամայական եղանակ): **Թեմա 5.** Նախդիրների համակարգային դասակար գում, տարբեր հարաբերություններ արտահայտող նախդիրներ: **Թեմա 6.** Գոյականների իջական սեռի կազմության տարբեր միջոցների դասակարգում, քերականորեն (հոդի և այլ մասնիկների օգնությամբ), ձևաբանորեն (բառի ձևի փոփոխություն, ածանցներ), բառային (բառի տարբեր ձևեր): Երկու սեռ ունեցող գոյականներ:

Հիմնական գրականության ցանկ

1. Sona Hovhannissyan, Le français commercial,, Erevan, 2005
2. В.Г. Матвиишин, В. П. Хобхун, Бизнес-курс французского языка, ЗАО «Славянский дом книги», Москва, 2001
3. Jean-Luc Penfornis, Vocabulaire progressif du français des affaires, CLE international, Paris, 2004
4. G. Marhens, L. Martin, <Tout va bien>,2004

0001/B03, B10	Ֆիզդաստիարակություն	Օ կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	0/60/0	
1-ին , 2-րդ կիսամյակներ	Ստուգարք	
Դասընթացի նպատակն է հաշվի առնելով հասարակության և անհատի զարգացման հետաքրքրություններն ու շահերը, մարզի բնակչիմայական պայմանները և ուսանողների ֆիզիկական զարգացման ու շարժողական ընդունակությունների առանձնահատկությունները՝ ուսանողների մոտ ձևավորել սոցիալապես անհրաժեշտ գիտելիքների և հմտությունների ծավալը լիարժեք ֆիզիկական պատրաստություն ստանալու, ամենօրյա կյանքի ու կրթության պահանջները ապահովելու և շարունակելու վերաբերյալ: Կարևոր է ուսանողների գիտակցական մակարդակի բարձրացումը՝ դասընթացը նպատակ ունի:		
<ul style="list-style-type: none"> • ապահովել երիտասարդ սերնդի կրթադաստիարակչական գործընթացը, • նպաստել ուսումնառողջների առողջական վիճակի բարելավմանը, • բարձրացնել ֆիզիկական դաստիարակության դերն ու նշանակությունը, պարապմունքները դարձնել ակտիվ հանգստի, մտավոր լարվածության վերացման և ուժերի վերականգնման միջոց, կենսաձևում արմատավորել ֆիզիկական կուլտուրան և սպորտը որպես առողջ ապրելակերպի 		

միջոց,

- նպաստել սովորողների մտավոր, հոգևոր և ֆիզիկական ունակությունների համակողմանի ու ներդաշնակ զարգացմանը, բարձրացնել նրանց մտավոր և ֆիզիկական աշխատունակությունը և պատրաստվածությունը,
- զարգացնել ուսանողների ֆունկցիոնալ և շարժողական ընդունակությունները, ձևավորել նրանց մոտ արագաշարժություն, ուժ, ձկունություն, դիմացկունություն, ճարպկություն, կոռորդինացիա և այլն:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- հասնել նրան, որ ուսանողները կարևորեն ֆիզիկական դաստիարակության սոցիալական դերն ու նշանակությունը անձի զարգացման և նրա մասնագիտական գործունեության պատրաստման հարցում,
- ուսանողներին հաղորդել հիմնարար գիտելիքներ առողջ կենսաձևի գիտակենսաբանական և գործնական հիմունքների վերաբերյալ
- ուսանողների մոտ ձևավորել համամարդկային զարգացման և կամային հատկանիշներ, կարգապահություն, աշխատասիրություն, սոցիալական ակտիվ դիրքորոշում,
- ուսանողների մոտ ձևավորել ֆիզիկական ինքնակատարելագործման և ինքնադաստիարակման արժեքային համակարգ, սերմանել ֆիզիկական կուլտուրայով և սպորտով կանոնավոր պարապելու պահանջմունք,
- ուսանողների մոտ ձևավորել առողջությունը պահպանելու և ամրապնդելու, հոգեկան կայունությունը զարգացնելու, հոգեֆիզիկական ընդունակություններն ու անձի յուրահատկությունները մշակելու գործնական կարողություններ ու հմտություններ:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Սահմանելու անձնական հիգիենայի և ֆիզիկական վարժություններով պարապմունքների հիգիենիկ կանոնները:
2. Թշվարկելու կոփման կանոնները և բացատրել դրանց նշանակությունը:
3. Ներկայացնելու ֆիզիկական դաստիարակության պարապմունքների ժամանակ անվտանգության պահպանման կանոնները:
4. Ներկայացնելու առողջ կենսաձևի գիտակենսաբանական և գործնական հիմունքները:
5. Առանձնացնելու վնասակար սովորությունները և բացատրել դրանց կործանարար ազդեցությունը անձի մտավոր և ֆիզիկական զարգացման վրա:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Կատարելու նորմատիվներին համապատասխան ֆիզիկական վարժություններ (ակրոբատիկ վարժություններ, վազք, հեռացատկ):
2. Ցուցաբերելու շարժողական ընդունակություններ ու ֆունկցիոնալ կարողություններ ուսուցանվող մարզաձևերում:
3. Ցուցաբերելու տեխնիկական և տակտիկական գործողությունների հատակ կատարում մարզախաղերի ժամանակ:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Աջակցելու կուրսում, ֆակուլտետում, բուհում և նրա շրջանակներից դուրս անցկացվող մասսայական և առողջարարական ֆիզկուլտուրայի ու սպորտային միջոցառումների կազմակերպմանը:
2. Դասընթացի ժամանակ կազմակերպելու թիմային մրցախաղեր տարբեր սպորտաձևերից:
3. Կազմելու իր և ընկերներ իառողջ կենսակերպի ապահով ման ուսումնամարզական պարապմունքների պլան:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի.

Գ5.գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը,

Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառել գիտելիքները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. Վերահսկողական ուսումնական պարապմունքներ .

- տեսական դասեր դասախոսությունների ձևով (խոսքային մեթոդ),
- մեթոդական-գործնական պարապմունքներ (ինտերակտիվ մեթոդ),
- ուսումնամարզական պարապմունքներ (ինտերակտիվ մեթոդ),
- անհատական և խմբակային լրացուցիչ պարապմունքներ (խմբային մեթոդ),
- ինքնուրույն պարապմունքներ դասախոսի հանձնարարությամբ և հսկողությամբ (խմբային մեթոդ),

2. արտառուսումնական պարապմունքներ.

- ֆիզիկական վարժությունների կատարում օրվա ընթացքում,
- վերականգնողական միջոցառումների իրականացում,
- մասնակցություն պարապմունքներ ըստ նախընտրած մարզաձևերի,
- ինքնուրույն պարապմունքներ ֆիզիկական վարժություններով, սպորտով, տուրիզմով,
- մասնակցություն մասսայական առողջարարական և սպորտային միջոցառումներ բուհում,
- մարզաառողջարարական ձամբարների կազմակերպում:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

դասընթացն ավարտվում է ստուգարքով: Ստուգարքը համարվում է հանձնած, եթե ուսանառողը ապահովում է ստուգիչ վարժությունների կատարումը և բավարարում է սահմանված նորմատիվների պահանջներին:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

1-ին կիսամյակ՝ աշնանային

Թեմա 1. Ֆիզիկական դաստիարակություն, նրա դերն ու նշանակությունը ընդհանուր կրթական համակարգում: Ֆիզկուլտուրայի և սպորտի հիգիենիկ հիմունքները: Անձնական հիգիենայի և ֆիզիկական վարժություններով պարապմունքների հիգիենիկ կանոնները: Շարային պատրաստություն, դարձումներ տեղում, շարային քայլը: **Թեմա 2.** Մարմնի կովման կանոնները և դրանց նշանակությունը: Վազք: Վազքի տեխնիկայի ուսուցում: Վազք. Վորմիչական արագությամբ, արգելքների հաղթահարումով, 60 մ / ցածր մեկնարկից/, 500 մ /աղջիկներ/, 1000 մ /տղաներ/: Հեռացատկ: Հեռացատկի տեխնիկայի ուսուցում: Հեռացատկ տեղից: **Թեմա 3.** Սպորտային խաղերի դերն ու նշանակությունը ուսանողի մտավոր և ֆիզիկական դաստիարակության, ակտիվ հանգստի, մտավոր լարվածության վերացման և ուժերի վերականգնման գործում: Սպորտային խաղ վոլեյբոլ. խաղի կանոնների ուսուցում, սկզբնահարվածի ուսուցում, գնդակի ընդունում և փոխանցում 2 ձեռքով: Սպորտային խաղ բասկետբոլ, խաղի կանոնների ուսուցում: Գնդակի վարում և փոխանցում 2 ձեռքով: Զամբյուղի մեջ գնդակի նետման տեխնիկայի ուսուցում: **Թեմա 4.** Ուսանողի առողջ կենցաղավարության հիմունքները, նրա արդյունավետության չափանիշները, պայքարը բացասական երևույթների դեմ: Երկկողմանի խաղ (վոլեյբոլ, բասկետբոլ):

2-րդ կիսամյակ՝ գարնանային

Թեմա 1. Ըսդհանուր ֆիզիկական և սպորտային պատրաստության դերը ֆիզիկական դաստիարակության գործում: Շարժողական ընդունակությունների կատարելագործման հիմունքները: Մարմնամարզություն: Ակրոբատիկ վարժություններ. գլուխկոնծի առաջ, ետ, «կամուրջ» պառկած դրությունից, կանգ թիակների վրա, կանգ գլխի վրա, գլորումներ, գլուխկոնծի երկարությամբ: **Թեմա 2.** Ֆիզիկական բեռնվածության դաշտը ուսանողական տարիքում, նրա միջոցով ֆիզիկական զարգացման և մարմնակազմության հնարավորություններն ու շտկման պայմանները: Մարմնամարզություն: Մարզանստարանի վրա հենում պառկած դրությունից ձեռքերի ծալում և ուղրում: **Թեմա 3.** Ինքնուրույն պարապմունքների մեթոդական հիմունքները, նրանց ձևերը և տարիքային և սեռային առանձնահատկությունները: Սպորտային խաղ վոլեյբոլ. վերևում սկզբնահարվածի տեխնիկայի ուսուցում: Սպորտային խաղեր փետրագնդակ, սեղանի թենիս. տեխնիկական և տակտիկական տարրերի ուսուցում: Սպորտային խաղ բասկետբոլ. գնդակին տիրապետման տեխնիկայի ուսուցում, պաշտպանության տեխնիկայի ուսուցում, գնդակի նետում զամբյուղի մեջ: **Թեմա 4.** Սպորտային խաղ վոլեյբոլ: Հարձակողական հարվածի տիրապետման տեխնիկայի ուսուցում: Խաղի պաշտպանության տեխնիկայի ուսուցում: Երկկողմանի խաղ: **Թեմա 5.**

Ինքնուրույն պարապմունքների հիգիենան և ինքնահսկումը: Վազք. ընթացքից, արագացումներով, ցածր մեկնարկից, փոփոխական վազք: Կարձ վազքի տեխնիկայի առանձնահատկությունները՝ 100 մ, 200 մ, 300 մ: Վազք արգելքների հաղթահարումով (աղջկներ՝ 200-300 մ, տղաներ՝ 500 մ): Երկար վազքի տեխնիկայի առանձնահատկությունները: Վազք 500 մ (աղջկներ), 1000 մ (տղաներ): Հեռացատկ: Հեռացատկ տեղից՝ գրյա ոտքերի հրումով: **Թեմա 6.** Մասնակցությունը սպորտային մրցումների, դրանց ֆիզիկական և հոգևոր դաստիարակչական նշանակությունը: **Թեմա 8.** Ստուգարքային ձևերի նախապատրաստում:

Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Սամվելյան Լ.Ա., Պետրոսյան Գ.Ա., Թումանյան Հ.Գ., Գրիգորյան Ս.Ս., Ֆիզիկական դաստիարակության ծրագիր (Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների համար), Երևան, ՎՄՎ-ՊՐԻՑ, 2007թ.
2. Ազիզյան Գ.Ն., Վանեսյան Հ.Ս., Ֆիզիակական պատրաստություն, Եր., 2002:
3. Ավազյան Է.Հ., Ֆիզիակական պատրաստություն, Ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 1978:
4. Բարյան Հ.Ս., Ուսանողների գեղագիտական դաստիարակություն ֆիզբաստիարակության գործնթացում, Եր., 2000:
5. Բարասյան Մ.Ա., Մարմնամարզության հիմունքներ, Եր., 1989:
6. Բոյախյան Գ.Ե., Մարմնամարզության կիրառական վարժություններ ուսանողների համար, Եր., 2005:
7. Թումանյան Հ.Գ., Դիմացկունություն, տարիքային փոփոխությունները և նրա մշակման մեթոդիկան, Եր., 2002:
8. Մելիքսեթյան Ռ.Տ., Տեսական գիտելիքների ուսուցումը ֆիզիկական կուլտուրայի դասերին, Եր., 1991:
9. Մելքոնյան Հ., Կալաջյան Ե., Մարզախաղեր: Խաղերի կանոնները, Եր., 2007:
10. Նահապետյան Մ.Ա., Ընդհանուր զարգացնող վարժություններ, Եր., 1988:

0001/B12, B14	Ֆիզբաստիարակություն	Օ կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	0/60/0	
3-րդ, 4-րդ կիսամյակներ	Ստուգարք	

Դասընթացի նպատակն է հաշվի առնելով հասարակության և անհատի զարգացման հետաքրքրություններն ու շահերը, մարզի բնակչիմայական պայմանները ձևավորել

- ուսանողների ֆիզիկական զարգացման, բարոյական և կամային հատկանիշները, կարգապահություն, աշխատասիրություն, սոցիալական ակտիվ դիրքորոշում,
- ուսանողների մոտ ձևավորել ֆիզիկական ինքնահատարելազործման և ինքնադաստիարակման արժեքային համակարգ, սերմանել ֆիզիկական կուլտուրայով և սպորտով կանոնավոր պարապելու պահանջմունք,
- ուսանողների մոտ ձևավորել առողջությունը պահպանելու և ամրապնդելու, հոգեկան կայունությունը զարգացնելու, հոգեֆիզիկական ընդունակություններն ու անձի յուրահատկությունները մշակելու գործնական կարողություններ ու հմտություններ:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն

1. Ներկայացնելու մասսայական սպորտի, բարձր նվաճումների սպորտի և ուսանողական սպորտի առանձնահատկությունները, թվարկել սպորտային պատրաստության կազմակերպման և պլանավորման փուլերը:
2. Ներկայացնելու ուսանողական սպորտային մրցումների համակարգի կառուցվածքը, ունիվերսիտադաների և օլիմպիադական խաղերի տարբերությունները, թվարկել նրանց դաստիարակչական հատկությունները, ներկայացնել տեղեկություններ օլիմպիադական խաղերի և անվանի մարզիկների վերաբերյալ:
3. Հիմնավորելու կոնկրետ սպորտաձևի ընտրումը կանոնավոր պարապմունքների համար, թվարկել հիմնական սպորտաձևների և ֆիզիկական վարժությունների համակարգերի կիրառման

բնութագրերը:

4. Թվարկելու տարբեր մարզաձևերով պարապմունքների առանձնահատկությունները, մեկնաբանել անհատի վրա դրանց ներգործության բնութագրերը:
5. Ներկայացնելուարտադրականֆիզիկականկուլտուրայի, արտադրական մարմնամարզության առանձնահատկությունները և մեկնաբանել նրանց անհրաժեշտությունը մասնագիտական գործունեության մեջ

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Պահպանելու ընտրած սպորտաձևի կամ ֆիզիկական վարժությունների համակարգերի կատարելագործման նորմաները
2. Սպորտով կանոնավոր պարապելու դեպքում իրականացնելու օրգանիզմի վիճակի ինքնահսկողություն կիրառելով նրա հիմնական մեթոդները և ցուցանիշները, վարել ինքնակրահսկման օրագիր
3. Ցուցաբերելու տեխնիկական և տակտիկական գործողությունների հստակ կատարում մարզախաղերի ժամանակ
4. Կատարելու շարժողական գործողություններ ֆիզիկական վարժությունների կատարման մասուցված մեթոդներով և ցուցաբերել նորմատիվներին համապատասխան արդյունքներ

գ. ընդհանուրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Դասախոսի անմիջական հսկողությամբ ուսանողների խմբում իրականացնելու թեմատիկ հանձնարակականի փոխադարձ վերահսկողություն
2. Աջակցելու ընկերներին թեմատիկ շարժողական գործողությունների, հնարքների կատարման ժամանակ, ներկայացնել իր կարծիքը ընկերների ֆիզիկական պատրաստվածության վերաբերյալ
3. Վերլուծելու դասախոսի կողմից իրեն և խմբին տրված անհատական և խմբային հանձնարարականների իրականացման արդյունքները
4. Կազմակերպելու մասսայական և առողջարարական ֆիզկուլտուրայի պարապմունքներ, սպորտային միջոցառումներ կուրսում, ֆակուլտետում, բուհում և նրա շրջանակներից դուրս
5. Կողմնորոշվելու տարբեր իրավիճակներում, ցուցաբերել առաջին բուժօգնություն վնասվածքների դեպքում

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք

Գ5.գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը,

Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելքները, ձևակերպել խնդիրներ և լուծելու,

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. Վերահսկողական ուսումնական պարապմունքներ .
 - տեսական դասեր դասախոսությունների ձևով (խոսքային մեթոդ),
 - մեթոդական-գործնական պարապմունքներ (ինտերակտիվ մեթոդ),
 - ուսումնամարզական պարապմունքներ (ինտերակտիվ մեթոդ),
 - անհատական և խմբակային լրացուցիչ պարապմունքներ (խմբային մեթոդ),
 - ինքնուրույն պարապմունքներ դասախոսի հանձնարարությամբ և հսկողությամբ (խմբային մեթոդ),
2. արտառուսումնական պարապմունքներ.
 - ֆիզիկական վարժությունների կատարում օրվա ընթացքում,
 - վերականգնողական միջոցառումների իրականացում,
 - մասնակցություն պարապմունքներ ըստ նախընտրած մարզաձևերի,
 - ինքնուրույն պարապմունքներ ֆիզիկական վարժություններով, սպորտով, տուրիզմով,
 - մասնակցություն մասսայական առողջարարական և սպորտային միջոցառումներ բուհում,
 - մարզառողջարարական ձամբարների կազմակերպում:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Դասընթացն ավարտվում է ստուգաբրով: Ստուգաբրը համարվում է հանձնած, եթե ուսումնառողը ապահովում է ստուգիչ վարժությունների կատարումը և բավարարում է սահմանված նորմատիվների

պահանջներին:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

3-րդ կիսամյակ՝ աշնանային

Թեմա1. Ուսանողական սպորտը, բուհում սպորտային պատրաստության կազմակերպման և պլանավորման առանձնահատկությունները: **Թեմա2.** Շարային պատրաստություն, դարձումներ տեղում, շարային քայլը: **Թեմա 3.** Վազքի տեխնիկայի ուսուցում և ամրապնդում, վազք փոփոխական արագությամբ, վազք 60 մ, 100 մ /ցածր մեկնարկից/: Հեռացատկի տեխնիկայի ուսուցում և ամրապնդում: Հեռացատկ տեղից, տեխնիկայի ուսուցում և ամրապնդում: Վազք արգելքների հաղթահարումով: Վազք 500 մ /աղջիկներ/, 1000 մ /տղաներ/: **Թեմա 4.** Ուսանողական սպորտային մրցումների համակարգը, ունիվերսիադաներ, օլիմպիական խաղեր: Օլիմպիադը և օլիմպիական դաստիարակությունը: **Թեմա 5.** Սպորտային խաղ վոլեյբոլ, խաղի կանոնների ամրապնդում, սկզբնահարվածի ուսուցում և ամրապնդում: Գնդակի ընդունում և փոխանցում 2 ձեռքով: **Թեմա 6.** Սպորտային խաղ բասկետբոլ, խաղի կանոններիամրապնդում: **Թեմա 7.** Կանոնավոր պարապմունքների համար սպորտաձևի ընտրման դրդապատճառները և հիմնավորումը: Հիմնական սպորտաձևների և ֆիզիկական վարժությունների համամակարգերի համարու հոգեֆիզիոլոգիական բնութագրերը: **Թեմա 8.** Սպորտային խաղ սեղանի թենիս, խաղի կանոնների ուսուցում, սկզբնահարվածի ուսուցում: **Թեմա 9.** Ակրոբատիկ վարժություններ. գլուխկոնծի առաջ, ետ, «կամուրջ», կանգ թիակների վրա, կանգ գլխի վրա, գլորումներ, գլուխկոնծի երկարությամբ: Մարզանատարանի վրա հենում պառկած դրությունից ձեռքերի ծալում և ուղղում: **Թեմա 3.** Մարզապարապմունքների արդյունավետության հսկողությունը, ընտրած սպորտաձևի կամ ֆիզիկական վարժությունների համակարգերի կատարելագործման նորմաները: **Թեմա 4.** Սպորտային խաղ վոլեյբոլ: Վերևից սկզբնահարվածի, հարձակողական հարվածի տիրապետման, խաղի պաշտպանության տեխնիկաների ուսուցում և ամրապնդում: **Թեմա 5.** Սպորտային խաղեր փետրագնդակ, սեղանի թենիս, նրանց տեխնիկական և տակտիկական տարրերի ամրապնդում: **Թեմա 6.** Սպորտով կանոնավոր պարապելու դեպքում օրգանիզմի վիճակի ինքնահսկողությունը, նրա հիմնական մեթոդները, ցուցանիշները և ինքնավերահսկման օրագիրը: **Թեմա 7.** Սպորտային խաղ բասկետբոլ, գնդակին տիրապետելու, պաշտպանության, զամբյուղի մեջ գնդակի նետման տեխնիկաների ամրապնդում: **Թեմա 8.** Սպորտային խաղեր վոլեյբոլ և բասկետբոլ: Երկկողմանի խաղ: **Թեմա 9.** Առաջին բուժօգնությունը վնասվածքների դեպքում: **Թեմա 10.** Վազք. ընթացքից, արագացումներով, ցածր մեկնարկից, փոփոխական: Կարճ վազքի տեխնիկայի առանձնահատկությունները՝ 100 մ, 200 մ, 300 մ: Վազք արգելքների հաղթահարումով (աղջիկներ՝ 200-300 մ, տղաներ՝ 500 մ): Վազք 500 մ (աղջիկներ), 1000 մ (տղաներ): **Թեմա 11.** Հեռացատկ տեղից գույզ ոտքերի հրումով: **Թեմա 12.** Արտադրական ֆիզիկական կուլտուրա, արտադրական մարմնամարզություն, նրանց նշանակությունը մասնագիտական գործունեության մեջ և նրանց առանձնահատկությունները: **Թեմա 13.** Ստուգաքային ձևերի նախապատրաստում:

Հիմնական գրականության ցանկ

1. Սամվելյան Լ.Ա., Պետրոսյան Գ.Ա., Թումանյան Հ.Գ., Գրիգորյան Ա.Ա., Ֆիզիկական դաստիարակության ծրագիր (Բարձրագույն ուսում-նական հաստատությունների համար), Երևան, ՎՄՎ-ՊՐԻՍ, 2007թ.
2. Ազիզյան Գ.Ն., Վանեսյան Հ.Մ., Ֆիզիկական պատրաստություն, Եր., 2002:
3. Ավագյան Է.Հ., Ֆիզիկական պատրաստություն, Ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 1978:

4. Բարյայան Հ.Ս., Ուսանողների գեղագիտական դաստիարակություն ֆիզիաստիարակության գործընթացում, Եր., 2000:
5. Բարասյան Մ.Ա., Մարմնամարզության հիմունքներ, Եր., 1989:
6. Բոյախչյան Գ.Ե., Մարմնամարզության կիրառական վարժություններ ուսանողների համար, Եր., 2005:
7. Թումանյան Հ.Գ., Դիմացկունություն, տարիքային փոփոխությունները և նրա մշակման մեթոդիկան, Եր., 2002:
8. Մելիքսեթյան Ռ.Տ., Տեսական գիտելիքների ուսուցումը ֆիզիկական կուլտուրայի դասերին, Եր., 1991:
9. Մելքոնյան Հ., Կալաջյան Ե., Մարզախաղեր: Խաղերի կանոնները, Եր., 2007:
10. Նահապետյան Ս.Ս., Ընդհանուր զարգացնող վարժություններ, Եր., 1988:

ԸՆԴԱՆՈՒՐ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ (ԿԱՍԸՆՏՐՄԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐ)

0303/B19	Բարոյագիտության հիմունքներ	2 կրեդիտ
2 ԺԱՄ/ՉԱՐ.	30/0/0	
3-րդ կիսամյակ	ստուգաք	

Դասընթացի նպատակն է ներկայացնել բարոյականության տեսության հիմնահարցերը, ամբողջացնել բարոյականության մասին սովորողի պատկերացումները, բարձրացնել բարոյական գիտակցությունը և համաշխարհայնացման արդի ժամանակաշրջանում նպաստել ուսանողի բարոյավիճակությական աշխարհայացքի ձևավորմանը:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ծանոթացնել բարոյագիտության հիմնական հասկացություններին, բարոյական առաջընթացի էռլրյանն ու չափանիշներին, բարոյականության էռլրյանը, կառուցվածքային բաղադրիչներին, յուրահատկությանը, գործառույթներին, բարոյականության և ազատության հարաբերությանը, ազգային ու համամարդկային բարոյամշակութային արժեքներին, բարոյական արժեհամակարգին,
- ցույց տալ ճշմարտության, արդարության, ազատության, բարու և գեղեցիկի կապը կյանքի նպատակի և իմաստի հիմնահարցերին,
- նպաստել անձի բարոյական մտահաղորդակցության ձևավորմանը,
- ացահայտել բարոյական իդեալի էռլրյունը ազգայինի և համամարդկային տեսանկյունից,
- վերլուծել բարոյականություն հասկացության տարբեր սոցիալ-մշակութային մեկնաբանությունները,
- նոյանել սովորողների մտահորիզոնը:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Սահմանելու բարոյագիտության հիմնական հասկացությունները, բարոյական առաջընթացի էռլրյունը ու չափանիշները:
2. Արժենութելու ազգային և համամարդկային բարոյամշակութային արժեքները, բարոյական արժեհամակարգը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Ցույց տալու ճշմարտության, արդարության, ազատության, բարու և գեղեցիկի կապը կյանքի նպատակի և իմաստի հիմնահարցերին:
2. Բացահայտելու բարոյական իդեալի էռլրյունը ազգայինի և համամարդկային տեսանկյունից:
3. Վերլուծելու բարոյականություն հասկացության տարբեր սոցիալ-մշակութային մեկնաբանությունները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք

Գ4.պատրաստելու գեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,

Գ5.գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը,

Գ7.ձիւ գնահատելու սեփական ուսումնառությունները և որոշում կայացնելու հետազառումնառության, աշխատանքի կատարելագործման համար:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություն,
- քննարկումներ,
- գեկուցումներ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ստուգարքի համար անց է կացվում բանավոր հարցում:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Բաժին 1. Բարոյագիտության հիմնական կատեգորիաները. **Թեմա 1.** Հասկացություն բարոյագիտության կատեգորիաների մասին: **Թեմա 2.** Բարին և չարը: **Թեմա 3.** Պարտք և պատասխանատվություն: **Թեմա 4.** Պատիվ և արժանապատվություն: **Թեմա 5.** Խիղճ: Բարոյական իդեալ: **Թեմա 6.** Կյանքի իմաստն ու նպատակը: **Թեմա 7.** Երջանկություն, սեր:

Բաժին 2. Բարոյականության էությունը, կառուցվածքային բաղադրիչները, յուրահատկությունը և գործառույթները:

Թեմա 8. Բարոյականության էությունը, յուրահատկությունը և կառուցվածքային բաղադրիչները: **Թեմա 9.** Բարոյականության հիմնական սոցիալական գործառույթները:

Բաժին 3. Բարոյականություն և ազատություն:

Թեմա 10. Անձը և համակեցությունը: **Թեմա 11.** Բարոյականության հասարակական խնդիրները:

Բաժին 4. Անձի բարոյական գիտակցությունը:

Թեմա 12. Անձի բարոյական գիտակցությունը: **Թեմա 13.** Անձի բարոյական գործունեությունը: **Թեմա 14.** Անձի բարոյական հարաբերությունները: **Թեմա 15.** Անձի բարոյական մշակույթը: **Բաժին 5.** Համամարդկային բարոյական արժեքներ և ազգային բարոյական նկարագիր:

Թեմա 16. Ժողովրդավարության և մարդու իրավուքների վերահմաստավորումը եվրոպական բարոյամշակութային արժեհամակարգի համատեքստում: **Թեմա 17.** Ազգային-բարոյական նկարագիր:

Բաժին 6. Բարոյագիտության կիրառական խնդիրներ:

Թեմա 18. Կիրառական բարոյագիտություն:

Հիմնական գրականության ցանկ.

1. А. Разин, Этика, Москва, 2003.
2. О. Дробницкий, Понятие морали, Москва, 2004.
3. Дж. Мур, Принципы этики, Москва, 1984.
4. Этика, Учебник под. Ред. А. Гусейнова и Е. Дубко, Москва, 2000.
5. Словарь по этике.

0105/ В19	Բնագիտության ժամանակակից հայացակարգեր	2 կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	
3 –րդ կիսամյակ	Ստուգարք	

Դասընթացի նպատակն է ձևավորել բնագիտական աշխարհայաց՝ ծանոթացնելով նրանց բնագիտության զարգացման պատմությանը, բնության համակարգերի կազմավորման, կառուցվածքի և զարգացման օրինաչափություններին, բնագիտության զարգացման ներկա միտումներին: Դասընթացի ուսումնասիրման ընթացքում կներկայացվի ժամանակակից բնագիտությունը համապիտանի մեթոդների և օրենքների ամբողջության մեջ՝ ցուցադրելով շրջապատող աշխարհի ձանաշման ռացիոնալ մեթոդի առանձնահատկությունը, բնագիտության տրամաբանությունը և կառուցվածքը:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ձևավորել բնագիտական աշխարհայացք,
- ծանոթացնել բնագիտության զարգացման պատմությանը,
- բացատրել բնության համակարգերի կազմավորման, կառուցվածքի և զարգացման օրինաչափությունները,
- ուսանողներին ծանոթացնել բնագիտության զարգացման ներկա միտումներին:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Ներկայացնելու բնագիտության զարգացման փուլերը:
2. Ներկայացնելու բնագիտության հիմնական սկզբունքներին:
3. Մեկնաբանելու բնության համակարգերի կառուցվածքի, առաջացման և էվոլյուցիայի կոնցեպցիաները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Կիրառելու բնության համակարգերի կառուցվածքի, զարգացման ընդհանուր սկզբունքների և օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքները տարբեր հետազոտություններում:
2. Կատարելու հաշվարկներ որոշակի գործնաբացների վերաբերյալ և տալ որակական ու քանակական գնահատական բնության երևույթների վերջնական արդյունքների մասին:
3. Կատարելու համապատասխան եզրակացություններ բնության առավել ընդհանուր համակարգերի վերաբերյալ:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Ներկայացնելու թիմային աշխատանքի ընթացքում հստակ սեփական միտքը:
2. Օգտվելով տարբեր աղյուրներից կատարելու վերլուծություններ և դասակարգելու ստացած ինֆորմացիան:
3. Ստեղծագործելով՝ պահպանելով մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիքը

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնագորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ4.պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,

Գ5.գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- խսքային (դասախոսումը, բացատրումը, պատմումը, գեկուցումը),
- գործնական (վարժությունների և տնային առաջադրանքի կատարումը),
- տրամաբանական (ինդուկտիվ, դեդուկտիվ, անալոգիա),
- ձանաշողական-ստեղծագործական (բացատրական - ցուցադրական, պրոբլեմային - որոնողական),
- համագործակցային ուսուցման (թիմային և խմբային աշխատանքներ),
- քննադական մուածողության,
- ինքնուրույն աշխատանքի:

Գնահատման մեթոդները.

Ուսանողին տրվում է ինքնուրույն աշխատանք՝ ուժեքատը: Ուժեքատը բանավոր և ժամանակակից մեթոդներով ներկայացնելու և անհրաժեշտ վերջնարդյունքի 50 տոկոսից ավելին ապահովվելու դեպքում նշանակվում է ստուգված:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Բնագիտության ժամանակակից կոնցեպցիաներ առարկայի նպատակները, խնդիրները, ուսումնասիրության մեթոդները և զարգացման հիմնական փուլերը: **Թեմա 2.** Բնագիտական և հումանիտար մշակույթներ: Աշխարհի մեխանիկական, էկեկտրամագնիսական և ժամանակակից պատկերները: **Թեմա 3.** Նյութի կառուցվածքի կոնցեպցիաները: Միկրոաշխարհի կառուցվածքների և փոխազդեցությունների կոնցեպցիաները: Տարրական մասնիկները: Հիմնարար փոխազդեցությունները: **Թեմա 4.** Հարաբերականության հասույկ և ընդհանուր սկզբունքները: Անորոշությունը աշխ-

արհում: Անորոշությունների առնչություն: Լրացման սկզբունք: **Թեմա 5.** Աստղերի, մոլորակների և տիեզերքի կառուցվածքի, առաջացման և էվոլյուցիայի կոնցեպցիաները: **Թեմա 6.** Կենդանի նյութի ձևերը, հատկությունները և կազմավորման մակարդակները: **Թեմա 7.** Էվոլյուցիոն կենսաբանության կոնցեպցիաները:

Հիմնական գրականության ցանկ

1. Ասլանյան Լ. Բնագիտության ժամանակակից կոնցեպցիաներ, ԵՊՀ, Երևան, 2007
2. Կանկե Վ.Ա. Կոնցեպցիա ժամանակակից կոնցեպցիաներ, ԵՊՀ, Երևան, 2007
3. Պոդ. բարձրագույն դասընթացի աշխատանքներ, Կոնցեպցիա ժամանակակից կոնցեպցիաներ, Պոդ. բարձրագույն դասընթացի աշխատանքներ, Հայաստանի պետական համալսարան, Երևան, 2008

0201/B19	Գործարարության հիմունքներ	2 կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	
3-րդ կիսամյակ	Սուստացարք	

Դասընթացի նպատակն է հաղորդել ներկայիս տնտեսական պայմաններում գործարարություն կազմակերպելու և վարելու համար իրավական, տնտեսական և կազմակերպչական գիտելիքներ և հմտություններ:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- փոխանցել համակարգված գիտելիք գործարարության կազմակերպման վերաբերյալ,
- մշակել կազմակերպական կառավարչական հմտություններ գործարարությամբ զբաղվելու համար,
- հարուրել գիտելիքներ գործունեության սույնելության պատասխանատվության վերաբերյալ:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Բնութագրելու գործարարության միջավայրը և տեսակները:
2. Տարբերելու ձեռնարկության կազմակերպական հմտությունները:
3. Իմանալու ձեռնարկության պետական գրանցման փաստաթղթերի փաթեթը:
4. Թվարկելու գործունեության տեխնիկա-տնտեսական հիմնավորման պահանջները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Մշակելու բիզնես-զարգացման և վերլուծության միջոցով, ընտրել լավագույնը:
2. Կազմակերպելու սեփական գործ և որոշել դրա արդյունավետությունը:
3. Գնահատելու ոիսկը և կողմնորոշվելու ստեղծված ցանկացած իրավիճակում:
4. Հայրայթելու, վերլուծելու և տեղին օգտագործելու գործունեության համար անհրաժեշտ տեղեկատվությունը:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ (եթե այդպիսիք կան)

1. Աշխատելու թիմում:
2. Սուստացնելու:
3. Առաջնորդելու:
4. Աշխատելու տեղեկատվության հետ:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք.

Ա7.քացարելու տնտեսագիտական տարրեր խնդիրների և երևույթների ձևավորման, կառավարման մոտեցումները,

Բ1.դասակարգելու ոիսկերը և կայացնելու ֆինանսական որոշումներ,

Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելիքները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- գործնական խաղ /թիմային աշխատանք/;
- դասախոսություն,
- սեմինար,
- ինքնուրույն աշխատանք /զեկույց,ռեֆերատ,/;
- ձանաշողական այցեր:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար նախատեսված ստուգարքը անց է կացվում գրավոր:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից

- Թեմա 1.** Գործարարության էռլյունը և ֆունկցիաները: **Թեմա 2.** Գործարարության միջավայրը և տեսակները: **Թեմա 3.** Գործարարության սուբյեկտները: **Թեմա 4.** Զեռնարկության կազմակերպարագական ձևերը: **Թեմա 5.** Բիզնես-գաղափարը և բիզնես հաջակարգը,որպես գործարարության նախադրյալ: **Թեմա 6.** Մարքեթինգի պլան: **Թեմա 7.** Գործունեության կադրային ապահովումը: **Թեմա 8.** Գործունեության մեկնարկային կապիտալը և ընթացիկ գործունեության ֆինանսական ապահովումը: **Թեմա 9.** Արտադրական պլան: **Թեմա 10.** Ինքնարժեքի կալկուլացիա: **Թեմա 11.** Զեռնարկատիրական ռիսկը: **Թեմա 12.** Ֆինանսական պլանավորում:

Հիմնական գրականության ցանկ

1. М.Н.Кондратьева, Е.В.Баландина, Ю.С.Трефилова, Бизнес-планирование, учебное пособие, Ульяновск УлГТУ 2014
[/http://venec.ulstu.ru/lib/disk/2015/17.pdf/](http://venec.ulstu.ru/lib/disk/2015/17.pdf/)
2. В.Ю. Буров, Основы предпринимательства, учебное пособие, Чита – 2011
3. В.А.Богомолова, Н.М.Белоусова, О.В.Кублашвили, Р.Ю.Ролдугина, Бизнес-планирование, учебное пособие, Москва 2014 http://storage.elib.mgup.ru/6/bogomolova_2014.pdf/
4. С.И.Башаримова, М.В.Дасько, Основы предпринимательства, учебное пособие,
5. Е.К.Торосян, Л.П.Сажнева, Ж.Н.Зарубина, Основы предпринимательской деятельности, учебное пособие, Санкт-Петербург 2016 [https://books.ifmo.ru/file/pdf/1909.pdf//](https://books.ifmo.ru/file/pdf/1909.pdf/)

0304/B19	Կրոնագիտության հիմունքներ	2 կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	
3-րդ կիսամյակ	Ստուգարք	

Դասընթացի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել ընդհանուր գիտելիքներ ու պատկերացումներ ժամանակակից կրոնների, կրոնական տարատեսակ ուղղությունների, դրանց դավանաբանական ու պաշտամունքային առանձնահատկությունների, Հայ Առաքելական եկեղեցու պատմության հիմնահարցերի, արդի կրոնական ներփակ հոսանքների ու դենոմինացիաների վերաբերյալ:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ձևավորել ընդհանուր գիտելիքներ ու պատկերացումներ ժամանակակից կրոնների, կրոնական տարատեսակ ուղղությունների վերաբերյալ,
- ուսումնասիրել կրոնական տարատեսակ ուղղությունների դավանաբանական ու պաշտամունքային առանձնահատկությունները:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն

1. Ներկայացնելու ինչ է կրոնը, ինչպիսի կրոններ կան աշխարհում, ինչ դավանաբանական, պաշտամունքային, տոնածիսական առանձնահատկություններ ունեն դրանք:
2. Նկարագրելու Հայ Առաքելական եկեղեցու պատմությունը, դավանաբանական առանձնահատկությունները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Մեկնաբանելու ժամանակակից կրոնների և կրոնական հոսանքների ու ուղղությունների զարգացման տրամաբանությունը, առանձնահատկություններն ու միտումները:
2. Համեմատական վերլուծության ենթարկելու և իրարից տարբերելու հին աշխարհի տարբեր ժողովուրդների դիցաբանական համակարգերը:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի:

- Գ5.**գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը,
Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելիքները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություն,
- քննարկումներ,
- քանավեճ,
- գեկուցում,
- ռեֆերատ,
- անհատական և խմբային առաջադրանքներ:

Գնահատման մեթոդները.

ստուգարքով գնահատվում է վերջնարդյունքների ձևավորումը՝ բանավոր հարցումով:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

- Թեմա 1.** Դասընթացի առարկան, կրոնի պատմական ձևերը: **Թեմա 2.** Ժամանակակից կրոնները: Ազգային և համաշխարհային կրոններ: **Թեմա 3.** Բուդդայականություն, խալամ, դավանանքը, պաշտամունքը, հիմնական ուղղությունները: **Թեմա 4.** Քրիստոնեություն: Դավանաբանությունը և պաշտամունքը: Աստվածաշունչ: **Թեմա 5.** Արդի կրոնական միավորումներն ու համայնքները: **Թեմա 6.** Քրիստոնեությունը Հայաստանում I-IV դարերում: **Թեմա 7.** Հայ Սուրբելական եկեղեցին V-IX դարերում: **Թեմա 8.** Հայ Սուրբելական եկեղեցին X-XIV դարերում: **Թեմա 9.** Հայ Սուրբելական եկեղեցին XV-XVIII դարերում: **Թեմա 10.** Հայ Սուրբելական եկեղեցին XIX-XX դարերում:

Հիմնական գրականության ցանկ

1. Ալիշան Դ., Հայոց հին հավատքը կամ հեթանոսական կրոնը, Երևան, 2002:
2. Աստվածաշունչ:
3. Գուրան, Սոֆիա, 1929:
4. Երուանդ Վրդ. Տէր-Մինասեանց, Ընդհանուր եկեղեցական պատմութուն, հ. Ա, Հին եկեղեցին, Էջմիածին, 1908:
5. Алов А.А., Владимирос Н.Г., Овсиенко Ф. Г., Мировые религии, М., 1998.
6. История религии, Т. 1-2, М., 2002.
7. Encyclopedia of religion and ethics, New York, 1961-1964.

0303/B19	Հոգեբանության հիմունքներ	2 ECTS կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	
3-րդ կիսամյակ	Ստուգարք	

Դասընթացի նպատակն է ծանոթացնել ուսանողին ընդհանուր հոգեբանության և դրա հիմունքներին, տարբեր բաժինների կառուցվածքին ու զարգացմանը, ծանոթացնել հոգեկանի ակտիվության մակարդակներին, անձնավորությանը, նրա կառուցվածքին և դրսուրումներին, անձի պարզագույն, հոգեկան իմացական գործընթացներին: ՈՒսումնասիրել ընկալման, ըմբռնման առանձնահատկությունները, հիշողու թյան, մտածողության, երևակայության առանձնահատկությունները, պարզաբանել անձի հուզակամային կողմը, անձի հոգեբանական անհատական առանձնահատկությունները:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- բացահայտել հոգեբանության սկզբունքներն ու հիմնական դրույթները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները,
- լուծել մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ,
- ցույց տալ ընդհանուր հոգեբանության առանցքային տեսությունները:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Ներկայացնելու ինչ է կրոնը, ինչպիսի կրոններ կան աշխարհում, ինչ դավանաբանական,

պաշտամունքային, տոնածիսական առանձնահատկություններ ունեն դրանք:

2. Նկարագրելու Հայ Առաքելական եկեղեցու պատմությունը, դավանաբանական առանձնահատկությունները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Մեկնաբանելու ժամանակակից կրոնների և կրոնական հոսանքների ու ուղղությունների զարգացման տրամաբանությունը, առանձնահատկություններն ու միտումները:
2. Համեմատական վերլուծության ենթարկելու և իրարից տարբերելու հին աշխարհի տարբեր ժողովուրդների դիցաբանական համակարգերը:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք

Գ4.պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,

Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելքիները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու,

Գ7.ձիւ գնահատելու սեփական ունակությունները և որոշում կայացնելու հետազա ուսումնառության, աշխատանքի կատարելագործման համար:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություն,
- քննարկում,
- բանավեճ,
- գործնական պարապմունք,
- ռեֆերատ/էսսե,
- անհատական և խմբային առաջադրանքներ:

Գնահատման մեթոդները.

Ստուգարբու գնահատվում է վերջնարդյունքների ձևավորումը՝ անց է կացվում բանավոր հարցում:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Հոգեբանության առարկան, խնդիրները: **Թեմա 2.** Հոգեբանական հիմնական մեթոդները, բնագավառները: **Թեմա 3.** Հոգեկանի ռեֆերատային մեկնաբանությունը: **Թեմա 4.** Հոգեկանի ակտիվության մակարդակները: **Թեմա 5.** Հոգեկանի և գիտակցության զարգացումը: **Թեմա 6.** Անձի հոգեբանական բնութագիրը: **Թեմա 7.** Ուշադրություն, ֆիզիոլոգիական հիմքերը, տեսակները, զարգացումը: **Թեմա 8.** Անձի իմացական հոգեկան գործնարացները՝ զգայություններ: **Թեմա 9.** Զգայությունների դասակարգումը, զգայունակություն: **Թեմա 10.** Ընկալում, ըմբռնում, առանձնահատկությունները: **Թեմա 11.** Հիշողություն և անձ, տեսակները, գործնարացները: **Թեմա 12.** Մտածողություն, տեսակները, գործնարացները: **Թեմա 13.** Երևակայության և պրոբլեմային իրադրություն, տեսակները: **Թեմա 14.** Անձի հուզակամային կողմը: **Թեմա 15.** Անձի անհատական հոգեբանական առանձնահատկությունները՝ խառնվածք, բնավորություն, ընդունակություններ:

Հիմնական գրականության ցանկ

1. Ավանեսյան Հ., Հովհաննիսյան Հ., Ասրիյան Է., Հոգեբանություն, դեմքեր, փաստեր/ Ուսումնական ձեռնարկ. Եր. ԵՊՀ հրատ. 2010
2. Նալշաջյան Ա.Ա., Հոգեբանության հիմունքներ, Ե.1997
3. Психология. Учебное пособие под. Ред. Е. И. Рогова. М., 2005
4. Маклаков А.Г. Общая психология. М., 2007
5. Немов, Р.С., "Психология: учеб. для студ. высш. пед. учеб. заведений: в 3 кн." М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС (2003).
6. Столяренко, Людмила Дмитриевна. Психологии.учебник для вузов.-СПб.: Питер,2010.-592 с.
7. Столяренко Л.Д., Основы психологии. Ростов-на-Дону, 2005

0202/ B19	Մշակութաբանության հիմունքներ	2 կրելիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	
3-րդ կիսամյակ	ստուգարք	
<p>Դասընթացի նպատակն է ուսանողի մոտ կայուն գիտելիքներ ձևավորել մշակութաբանության առարկայի և «մշակույթ» հասկացության վերաբերյալ, արմատավորել համակարգված պատկերացում մշակույթի բաղադրիչների, երևույթների, գործընթացների և մեխանիզմների մասին: Հատուկ ուշադրություն դարձնել համաշխարհային ու հայ մշակույթների ընդհանուր բնութագրերի և ներկա գործընթացների վրա:</p>		
<p>Դասընթացի խնդիրներն են.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ձևավորել համակարգված պատկերացում մշակույթի բաղադրիչների, երևույթների, գործընթացների վերաբերյալ, • ուսումնասիրել հայ և համաշխարհային մշակույթների ընդհանուր բնութագրեր: 		
<p>Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ներկայացնելու գիտության մեջ «մշակույթ» հասկացության ամենատարածված սահմանումները և տեսությունները: 2. Սահմանելու մշակույթի կառուցվածքը, բաղադրիչները, տիպաբանությունը, մշակույթի ծագման և զարգացման հիմնական օրինաչափությունները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Մեկնաբանելու մշակույթ, ենթամշակույթ, հակամշակույթ հասկացությունները: 2. Վերլուծելու մշակութային գործընթացները և մշակույթի զարգացման դինամիկան: 3. Մեկնաբանելու ժամանակակից մշակութային գործընթացների առանձնահատկությունները: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Աշխատելու թիմում: 2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: <p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիկ</p> <p>Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարրեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,</p> <p>Գ5.գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը:</p> <p>Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ul style="list-style-type: none"> • դասախոսություն, • քննարկումներ, • քանավեճեր, • ուժերատներ, • գեկուցումներ: <p>Գնահատման մեթոդները.</p> <p>Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր: Տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:</p> <p>Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.</p> <p>Թեմա 1. Դասընթացի ուսումնասիրման օբյեկտը, առարկան և խնդիրները: «Մշակույթ» հասկացության սահմանումներն ու մշակույթի էռության, ծագման և զարգացման վերաբերյալ տեսությունները: Թեմա 2. Մշակույթի մակարդակները: Ազգային և համամարդկային բնույթը: Զանգվածային և էլիտար մշակույթ: Թեմա 3. Հոգևոր գործունեության մշակութային ձևերը: Կրոն, գիտություն և արվեստ: Թեմա 4. Մշակույթ-բնություն-հասարակություն: Թեմա 5. Նախնադարյան մշակույթ: Հին Արևելյան քաղաքակրթություններ (միջազգետքան, եգիպտական, հին հնդկական և չինական): Թեմա 6. Անտիկ (հունահռոմեական) մշակույթ: Թեմա 7. Միջնադար՝ քրիստոնեական և իսլամական մշակույթներ: Թեմա 8. Վերածննդի և Ռեֆորմացիա: Թեմա 9. Նոր դարաշրջանի</p>		

Եվրոպական մշակույթը: **Թեմա 10.** Մոդեռնիզմի և պոստմոդեռնիզմի դարաշրջանների մշակույթը:
Թեմա 11. Հայկական մշակույթ:

Հիմնական գրականության ցանկ

- Մելքոնյան Գ., Մշակութաբանություն, Երևան, 2000:
- Սարգսյան Ս.Ա., Մշակութաբանություն, Երևան, 1997
- Սարգսյան Ս.Ա., Մշակույթի տեսություն և հայ մշակույթի պատմություն, Երևան, 2004:
- Արյունով Ս.Ա., Ռյակակովա Ս. Ի., Կոլտուրնա անտրոպոլոգիա, Մ., 2004.
- Ռոզին Վ. Մ., Կոլտուրոլոգիա, Մ., 1998.

0304/B19	Տրամաբանության հիմունքներ	2 կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	
3-րդ կիսամյակ	Ստուգարք	

Դասընթացի նպատակն է ուսումնասիրել մտածողության օրենքները և կանոնները, սովորեցնել մտածել, կոռեկտ դատել, գերծ մնալ տրամաբանական այն սխալներից:

Դասընթացի խնդիրները են.

- ցույց տալ հասկացության և բարի տարբերությունները,
- ծանոթացնել հասկացության տեսակների, տրամաբանական հնարների հետ,
- ծանոթացնել տրամաբանության և նախադասության կապին, անդրադառնալ դատողության տեսակներին, տրամաբանության օրենքներին,
- ծանոթացնել մտահանգման տարբեր տեսակներին և նրանց կանոններին, պարզաբանել ապացուցման և հերքման էությունը, նրանց եղանակները, բացահայտել ապացուցման և հերքման ընթացքում հնարքները, տրամաբանական սխալները:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

- Սահմանելու հասկացության, նրա տեսակների, հասկացության ծավալների միջև հիմնական հարաբերությունները, տրամաբանական հնարները:
- Մեկնաբանելու դատողության, նրա տեսակների, դատողությունների միջև հիմնական հարաբերությունների, տրամաբանական հիմնական օրենքները:
- Սահմանելու մտահանգումը, նրա տեսակները, անհրաժեշտ մտահանգման տեսակները, նրանց կանոնները, ապացուցումն ու հերքումը, նրանց տեսակները, վարկածը, տրամաբանական սխալները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- Բաժանելու, դասակարգելու, տեսակավորելու հասկացությունները, դրանց տեսակները:
- Զանազանելու հասկացությունն ու դատողությունը, դատողությունները տեսակավորելու ըստ տարբեր հիմքերի, գործածելու տրամաբանության հիմնական օրենքները:
- Զանազանելու մտահանգման տարբեր տեսակները, անսխալ ապացուցել և հերքել:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- Կառուցելու և հիմնավորելու սեփական մտքերը առանց տրամաբանական սխալների:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք՝

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ4.պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,

Գ7.ձիշտ գնահատելու սեփական ունակությունները և որոշում կայացնելու հետազ ուսումնառության, աշխատանքի կատարելագործման համար:

Վիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություն,
- քննարկում,
- քանավեճ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ստուգաքննությունը կ վերջնարդյունքների ձևավորումը՝ անց է կացվում բանավոր հարցում:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Տրամաբանություն առարկան և նրա դերն ու նշանակությունը: **Թեմա 2.** Հասկացություն:

Թեմա 3. Դասուորություն: **Թեմա 4.** Տրամաբանության օրենքները: **Թեմա 5.** Մտահանգում: **Թեմա 6.**

Ապացուցում և հերքում: **Թեմա 7.** Պարալոգիզմ, սովիետություն, սրամտություն, Պարադոքս: Հիպոթեզ:

Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Բրուտյան Գ., Տրամաբանության դասընթաց, Երևան, 1976:
2. Կոնդակով Հ., Լոգիческий словарь, Москва, 1975.
3. Գետման Ա., Լогика, Москва, 1993.
4. Մակովելսկի Ա., История логики, Москва, 1967.
5. Դեմիդով Ի., Լогика, Москва, 2004:

0304/B19	Քաղաքագիտության հիմունքներ	2 կրեդիտ
2 Ժամ/շաբ.	30/0/0	
3-րդ կիսամյակ	ստուգարք	

Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել քաղաքագիտության ձևավորման տեսական և գաղափարական ակունքներին, հիմնական կատեգորիաների ու քաղաքագիտության ուսումնասիրության առարկայական տիրությին, ձևավորել ուսանողների մոտ քաղաքական իրականության վերլուծության պրակտիկ հմտություններ:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ներկայացնել քաղաքական մտքի զարգացման հիմնական էտապները,
- ներկայացնել քաղաքական վարչակարգ հասկացությունը, տեսակները
- ներկայացնել ու մեկնաբանել քաղաքական տեխնոլոգիա և քաղաքական գաղափարախոսություն հասկացություն:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Ներկայացնելու քաղաքագիտության ձևավորման նախապատմությունը և զարգացման էտապները:
2. Ներկայացնելու իշխանության կառուցվածքը, ռեսուրսները և տեսակները:
3. Թվարկելու ու մեկնաբանել պետական կառավարման ձևերը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Վերլուծելու քաղաքական վարչակարգ հասկացությունը, տեսակները:
2. Մեկնաբանելու քաղաքական գաղափարախոսություն հասկացությունը:
3. Մեկնաբանելու քաղաքագիտության տեսական և կիրառական նշանակության հիմնահարցերը:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
2. Աշխատելու թիմում:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եղբահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ5.գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը,

Գ7.Ճիշտ գնահատելու սեփական ունակությունները և որոշում կայացնելու հետագա ուսումնառության, աշխատանքի կատարելա-գործման համար:

Վիրատվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություն
- քննարկումներ
- բանավեճեր

- գեկուցումներ:

Գնահատման մեթոդները.

ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով: Ուսանողին տրվում է 4 հարց դասընթացի բովանդակությունից, որոնց բավարար պատասխանի դեպքում ստուգարքը համարվում է հանձնված:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

- Քաղաքագիտության ձևավորման նախապատմությունը: **Թեմա 2.** Քաղաքական մտքի զարգացման հիմնական էտապները: **Թեմա 3.** Քաղաքական իշխանություն և իշխանական հարաբերություններ: **Թեմա 4.** Քաղաքական ընտրանի /էլիտա/: **Թեմա 5.** Քաղաքական լիդերություն: **Թեմա 6.** Քաղաքական ռեժիմներ: **Թեմա 7.** Հասարակության քաղաքական համակարգը: Պետությունը որպես քաղաքական համակարգի գլխավոր ինստիտուտ: Պետության ծագումը, բնույթը, դերը և հիմնական ֆունկցիաները: **Թեմա 8.** Քաղաքական կուսակցություններ և կուսակցական համակարգեր: **Թեմա 9.** Քաղաքացիական հասարակություն: **Թեմա 10.** Քաղաքական սոցիալականացում և քաղաքական մասնակցություն: **Թեմա 11.** Ընտրություններ և ընտրական համակարգեր: **Թեմա 12.** Գողափարախոսությունների տեսություն: **Թեմա 13.** Ազգեր և ազգային քաղաքականություն: **Թեմա 14.** Քաղաքականությունը և կրոնը: **Թեմա 15.** Քաղաքական մշակույթ:

Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Քաղաքագիտություն: ԵՊՀ իրատ., Երևան, 2006:
2. Բորենկո Վ.Ի., Ժуրավլեվ Վ.Վ., Փոլիտոլոգիա. Իзд.-վո Մոսկ. գումանիտ. յուն-տա, Մոսկվա, 2004.
3. Գաջկիև Կ.Ս. Փոլիտոլոգիա. Մոսկվա, 2005.
4. Փոլիտոլոգիա. Պոդ րեդ. Ա.Ա. Ռադուգինա. Իзд.-վո Կենտր, Մոսկվա, 1999.
5. Պուշկարեվ Գ.Վ. Փոլիտոլոգիա. Իзд.-վո Այրիս-պրես, Մոսկվա, 2002.
6. Մալչև Վ.Ա. Օգոստուս պոլիտոլոգիա. Իзд.-վո ԻՏՐԸԸ, Մոսկվա, 1998.

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ (ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐ)

0105/B20	Մաթեմատիկական անալիզ-1	6 կրեդիտ
6 ժամ/շաբ.	45/45/0	
1-ին կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	

Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել մաթեմատիկական անալիզի ներածական մասը՝ իրական թվեր, հաջորդականություն, ֆունկցիա, սահման, անընդհատություն, ածանցյալ կիրառություններ:

Դասընթացի խնդիրներ են.

- մաթեմատիկական հիմնարար պատրաստվածության անհրաժեշտ մակարդակի ձևավորում,
- կողմնորոշել կիրառական խնդիրներ լուծելու ժամանակ օգտվել մաթեմատիկական մեթոդներից,
- զարգացնել սրամաբանական մուածողություն:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Սահմանելու հաջորդականության և ֆունկցիայի սահմանների, անընդհատ ֆունկցիաների, ածանցյալի հիմնական հատկությունները:
2. Ներկայացնելու մաթեմատիկական անալիզի ներածական մասի հիմնական զարափարներն ու սահմանումները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Հաշվելու հաջորդականության և ֆունկցիայի սահմանները:
2. Պարզելու ֆունկցիայի անընդհատությունը:
3. Հաշվելու ածանցյալներ:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Կիրառելու յուրացրած մաթեմատիկական զարափար ներք տնտեսագիտության մեջ:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք

- Ա6.**քացատրելու ֆինանսական մաթեմատիկայի, մաթեմատիկական մոդելավորման մեթոդները, մասնագիտությանը առնչվող ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառությունը,
- Բ3.**գնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը,
- Բ7.**կատարելու գործարարության համար անհրաժեշտ տեխնիկատեսական հաշվարկներ, աշխատելու STATA, EView-s, հաշվապահական ծրագրերով /ՀՇ/,
- Գ2.**որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարրեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,
- Գ6.**աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառել գիտելքիները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ
- սեմինարներ, քնարկումներ և քանավեճեր
- խմբային աշխատանքներ
- ռեֆերատներ
- անհատական աշխատանք:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ընթացիկ քննություններ, եզրափակիչ քննություն:

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունները գրավոր են յուրաքանչյուրը 5 միավոր առավելագույն արժեքով՝ միավոր ների քայլը 0,5 է:

Բանավոր քննություն՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 4 հարց, յուրաքանչյուրը 2,5-ական միավոր՝ միավորների քայլը 0,5 է:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Թվային հաջորդականություններ, հաջորդականության սահմանը: Զուգամետ հաջորդականությունների հատկությունները: **Թեմա 2.** Մասնակի հաջորդականություններ: Մոնոտոն հաջորդականություններ, ե-թիվը: **Թեմա 3.** Թվային շարքեր, շարքի գումարը: Թվային շարքի գուգամիտության հայտանիշները: **Թեմա 4.** Բացարձակ և պայմանական գուգամետ շարքեր: Լայնիցի հայտանիշը: **Թեմա 5.** Ֆունկցիայի սահմանը: Ֆունկցիայի սահմանի Հայնեի և Կոշիի սահմանումների համարժեքությունը: **Թեմա 6.** Մեկ փոփոխականի ֆունկցիայի անընդհատությունը կետում և բազմության վրա: Խզման կետերի դասակարգումը: **Թեմա 7.** Անընդհատ ֆունկցիաների լոկալ և գլոբալ հատկությունները: Վայերշտրասի և Բոլցանո-Կոշիի թեորեմները: **Թեմա 8.** Ածանցյալ: Երկրաչափության, ֆիզիկայի և տնտեսագիտության խնդիրներ, որոնք հանգեցնում են ածանցյալի գաղափարին: **Թեմա 9.** Տարրական ֆունկցիաների ածանցյալները, ածանցման կանոնները, բարդ և հակադարձ ֆունկցիաների ածանցյալները: Լոգարիթմական ածանցյալ: **Թեմա 10.** Անորոշությունների բացումը; Լոպիտալի կանոնը: **Թեմա 11.** Մի քանի փոփոխականի ֆունկցիայի սահմանը, հաջորդական սահմաններ: Մի քանի փոփոխականի ֆունկցիայի անընդհատությունը: **Թեմա 12.** Մի քանի փոփոխականի ֆունկցիայի մասնակի ածանցյալներ, ածանցյալ ըստ ուղղության, գրադիենտ:

Հիմնական գրականության ցանկ.

- Մովսիսյան Յոլ.Ս., Բարձրագույն հանրահաշիվ, ԵՊՀ, Երևան. 1983թ.
- Գևորգյան Գ.Գ. և ուրիշներ, Մաթեմատիկական անալիզի խնդրագիրք, հ. առաջին, Երևան, 2002թ.
- Никольский С. М., Математический анализ, М. т 1,2,1999г.
- Кудрявцев Курс математического анализа, т 1, М. 1999г.

0105/B22	Մաթեմաթիկական անալիզ-2	5 կրեդիտ
5 ժամ/շաբ.	45/30/0	
2-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	

Դասընթացի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել համապատասխան մաթեմատիկական հենք՝ ֆակուլտետում դասավանդվող «Գործույթների հետազոտման մաթեմատի կական մեթոդներ», «Հավանականություն և կիրառական վիճա կազմություն», «Միկրոտնեսագիտություն», «Մակրոտնեսա գիտություն» և այլ դասընթացների յուրացման համար:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- մաթեմատիկական խնդիրների հետազոտման մեթոդների խորացված ուսումնասիրություն,
- մաթեմատիկական կիրառական խնդիրների ձևակերպում, վերլուծություն և լուծում,
- ալգորիթմիկ մտածողության զարգացում,
- մաթեմատիկական գիտելիքների ինքնուրույն զարգացման ունակությունների ձևավորում:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Սահմանելու և մեկնաբանելու դիֆերենցելի ֆունկցիաների, ինտեգրելի ֆունկցիաների և ինտեգրալի հատկությունները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Հետազոտելու ֆունկցիաները ածանցյալի միջոցով:
2. Հաշվելու անորոշ և որոշյալ ինտեգրալներ:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Կիրառելու ստացած մաթեմատիկական գիտելիքները տնտեսագիտության խնդիրներում:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք

Ա2.քացարելու ֆինանսական մաթեմատիկայի, մաթեմատիկական մոդելավորման մեթոդները, մասնագիտությանը առնչվող ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառությունը,

Բ4.կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները,

Բ7.կատարելու գործարարության համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, աշխատելու STATA, EView-s, հաշվապահական ծրագրերով /ՀՇ/,

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ4.պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնել հետազոտությունների արդյունքները, վարել գիտական բանավեճեր:

Վիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ
- սեմինարներ, քնարկումներ և բանավեճեր
- խմբային աշխատանքներ
- ուժերատներ
- անհատական աշխատանք:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ընթացիկ քննություններ Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունները գրավոր են, յուրաքանչյուրը՝ 5 միավոր առավելագույն արժեքով: Միավորների քայլը 0,5 է:

Եզրափակիչ քննություն Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատումը պարունակում է 4 հարց, յուրաքանչյուրը՝ 2,5-ական միավոր: Միավորների քայլը 0,5 է:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Ֆունկցիայի էքստրեմումի անհրաժեշտ և բավարար պայմանները: **Թեմա 2.** Դիֆերենցիալ հաշվի հիմնական թեորեմները՝ Ռոլի, Լագրանժի և Կուշի թեորեմները: **Թեմա 3.** Թեյլորի բանաձևը և նրա մնացորդային անդամը: **Թեմա 4.** Ֆունկցիայի գրաֆիկի ասիմպտոտները: Ֆունկցիայի գրաֆիկի ուսուցիկությունը, շրջման կետեր: **Թեմա 5.** Անընդհատ ֆունկցիայի մեծագույն և փոքրագույն արժեքները հատվածում: Մեկ փոփոխականի ֆունկցիայի գրաֆիկի կառուցման փուլերը: **Թեմա 6.** Նախնական ֆունկցիա և անորոշ ինտեգրալ: Անորոշ ինտեգրալի հատկությունները: **Թեմա 7.** Մասերով ինտեգրման և փոփոխականի փոխարինման բանաձևերը

անորոշ ինտեգրալում: **Թեսա 8.** Որոշյալ ինտեգրալի սահմանումը, կորագիծ սեղանի մակերեսի հաշվումը, տնտեսագիտական խնդիրներ: **Թեսա 9.** Դարբուի գումարները և նրանց հատկությունները: Որոշյալ ինտեգրալի գոյության անհրաժեշտ և բավարար պայմանը: **Թեսա 10.** Ինտեգրելի ֆունկցիաների դասերը՝ անընդհատ ֆունկցիայի և մոնոտոն, սահմանափակ ֆունկցիայի ինտեգրելիությունը: **Թեսա 11.** Որոշյալ ինտեգրալի հատկությունները: Միջին արժեքի թեորեմ: **Թեսա 12.** Փոփոխական վերին սահմանով ինտեգրալի անընդհատությունը, դիֆերենցիալիությունը: **Թեսա 13.** Մասերով ինտեգրման և փոփոխականի փոխարինման բանաձևերը որոշյալ ինտեգրալում: **Թեսա 14.** Որոշյալ ինտեգրալի կիրառությունները բնագիտությունում և տնտեսագիտությունում: **Թեսա 15.** Անխսկական ինտեգրալներ: I և II սեռի անխսկական ինտեգրալների գուգամիտությունը: **Թեսա 16.** Սովորական դիֆերենցիալ հավասարումների տեսության տարրերը:

Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Սովորական Յու.Ս., Բարձրագույն հանրահաշիվ, ԵՊՀ, Երևան, 1983թ.
2. Ղազարյան Հ.Գ. և ուրիշներ, Սովորական դիֆերենցիալ հավասարումներ, Երևան, 2002թ.
3. Ղազարյան Հ.Գ. և ուրիշներ, Սովորական դիֆերենցիալ հավասարումների խնդրագիրը, Երևան, 1987թ.
4. Գևորգյան Գ.Գ. և ուրիշներ, Մաթեմատիկական անալիզի խնդրագիրը, հ. Երևորորդ, Երևան 2003թ.
5. Օհանյան Վ.Հ., Մաթեմատիկական անալիզ: - Դասախոսություններ, առաջին մաս, ԵՊՀ, 2008թ.:

0201/B21	Տնտեսագիտական տեսություն-1	6 կրեդիտ
6 Ժամ/շաբ.	45/0/45	
1-ին կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	

Դասընթացի նպատակն է լրացրանել շուկայական տնտեսության գործառնությունը և միկրոտնտեսական օրինաչափությունները ըստ տարրեր շուկայական կառուցվածքների: Տալ անհրաժեշտ գիտելիքներ և օժանդակել բավարար ունակությունների ձևավորմանը միկրոտնտեսական իրավիճակները վերլուծելու և հետազոտման ուսուցանվող տնտեսագիտական մյուս դասընթացների նյութը առավել հիմնավոր յուրացնելու համար:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ուսանողներին բավարար չափով գիտելիքներ և ունակություններ տալ տնտեսագիտության տեսության հիմնարար սկզբունքներին տիրապետելու և դրանք միկրոտնտեսական կիրառելու համար,
- ստեղծել անհրաժեշտ հիմքեր միկրոտնտեսագիտական դասընթացների յուրացման համար:

Դասընթացի ալարտին ուսանողն ունակ կլիմի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Ներկայացնելու շուկայական տնտեսության գործառնության միկրոտնտեսական օրինաչափությունները:
2. Բացատրելու տնային տնտեսությունների, ձեռնարկությունների և կառավարության տնտեսական վարքի հիմնական սկզբունքները, ինչպես նաև ռեսուրսների և պատրաստի արտադրանքի շուկաների մոդելները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Մեկնաբանելու շուկայական հավասարակշռության հաստատման մեխանիզմի առանձնահատկությունները:
2. Վերլուծելու ապրանքների և ծառայությունների համապատասխան շուկայական կառուցվածքներում տնտեսական արդյունավետության գնահատման չափանիշները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Մեկնաբանելու միկրոտնտեսագիտական հիմնարար հասկացությունները և սկզբունքները և դրանք կիրառելու միկրոտնտեսագիտական և մակրոտնտեսագիտական, ինչպես նաև ձյուղային ու գործառնական բնույթի տեսական, գործնական և հատուկ դասընթացներում:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք

Ա7.քացատեղու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների և երևույթների ձևավորման, կառավարման մոտեցումները,

Ա8.մեկնաբանելու միկրո և մակրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունները, գլոբալ և լոկալ շուկաների հիմնախնդիրները,

Բ5.գնահատելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները,

Գ1.օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ուսուրաներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),

Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառել գիտելիքները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություն /ուսուցման ժամանակակից տեխնոլոգիաների կիրառում, դասախոսության նյութի տրամադրում, լսարանային ցուցադրությունների կազմակերպում/;
- սեմինար պարապմունքներ /ակտիվ հարցադրումների և քննարկումների կազմակերպում՝ սոցիալական և կրթական հաղորդակցման գիտատեսական հիմունքների կիրառմամբ/;
- ինքնուրույն աշխատանք /ուժերատուներ, անհատական առաջարրանքներ/:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար նախատեսված է.

- 1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր քննություն՝ 5 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատումը պարունակում է երեք հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 2, 2 և 1 միավոր: Միավորների քայլը 0.5 է:
- 2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր քննություն՝ 5 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատումը պարունակում է երեք հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 2, 2 և 1 միավոր: Միավորների քայլը 0.5 է:
- եզրափակիչ քննություն. բանավոր քննություն՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատումը պարունակում է երեք հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4, 3 և 3 միավոր: Միավորների քայլը 0.5 է:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Տնտեսագիտության ներածություն: **Թեմա 2** Շուկայական համակարգը: Պահանջարկը, առաջարկը և շուկայական հավասարակշռությունը: **Թեմա 3.** Պահանջարկի և առաջարկի առաձգականությունները: **Թեմա 4.** Սպառողի վարքի վերլուծությունը: **Թեմա 5.** Արտադրողի վարքը և տեխնոլոգիայի ընտրությունը: Արտադրական ֆունկցիան: **Թեմա 6.** Արտադրության ծախքերը: **Թեմա 7.** Մրցակցային ձեռնարկությունները և մրցակցային շուկաները: **Թեմա 8.** Մենաշնորհը շուկայական տնտեսությունում: **Թեմա 9.** Անկատար մրցակցությունը. մենաշնորհային մրցակցությունը և օլիգոպոլիան: **Թեմա 10.** Արտադրության գործոնների շուկան. աշխատանքը, հողը և կապիտալը:

Հիմնական գրականության ցանկ

- Զեյմս Դ.Գոռնին, Ոլչարդ Լ.Ստրոուայ, Տնտեսագիտություն. մասնավոր և հասարակական ընտրություն (թարգմանություն): Գյլավոր խմբագիր՝ պրոֆ. Գ.Կիրակոսյան, ԵրՊԾՏԻ-ի «Տնտեսագիտն հրատ., 1999
- К.Р. Макконелл, С.Л. Брю, Экономикс: принципы, проблемы и политика: пер. 17-го англ.Изд. – М.: ИНФРА-М, 2009. – XXVIII, 916 с. [և հետագա հրատարակություններ]
- Տնտեսագիտության տեսություն: Ուսումնական ձեռնարկ: Զայլ Սարգսյան, Հասմիկ Մարգարյան. ԵՊՀ տնտեսագիտության և կառավարման ֆակուլտետ: Գիտ. խմբ.՝ Հ.Աղաջանյան, Գ.Գալստյան, (Երկրորդ հրատարակություն, լրամշակված և վերախմբագրված): - Եր., ԵՊՀ հրատ., 2017, 320 էջ:
- Курс экономической теории: учеб. пособие для студентов вузов /под ред. А.В.Сидоровича/; МГУ 3-е изд. – Москва, 2007.-1040 с.
- Нуреев Р. М., Курс микроэкономики: Учебник для вузов. – М., 2008.

6 Ժամ/շաբ.	45/0/45
2-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ
<p>Դասընթացի նպատակն է լուսաբանել շուկայական տնտեսության՝ որպես ամբողջական համակարգի գործառնության մակրոտնտեսական օրինաչափությունները։ Տալ անհրաժեշտ գիտելիքները և օժանդակել բավարար ունակությունների ձևավորմանը մակրոտնտեսական իրավիճակները վերլուծելու և հետազոտում ուսուցանվող տնտեսագիտական մյուս դասընթացների նյութը առավել հիմնավոր յուրացնելու համար։</p>	
<p>Դասընթացի խնդիրներն են.</p> <ul style="list-style-type: none"> ուսանողներին բավարար չափով գիտելիքներ և ունակություններ տալ տնտեսագիտության տեսության հիմնարար սկզբունքներին տիրապետելու և դրանք վերլուծության միջոցով մակրոմակարդակում կիրառելու համար, ստեղծել անհրաժեշտ հիմքեր մակրոտնտեսագիտական դասընթացների յուրացման համար։ 	
<p>Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և ինացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> Ներկայացնելու մակրոտնտեսական հիմնական ցուցանիշները։ Բացատրելու մակրոտնտեսական հավասարակշռության մոդելները։ <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> Վերլուծելու պետության տնտեսական քաղաքականության նպա-տակները և եղանակները։ Մեկնաբանելու տնտեսական քաղաքականության արդյունավետության գնահատման չափանիշները։ <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> Մեկնաբանելու միկրոտնտեսագիտական հիմնարար հասկացությունները և սկզբունքները և դրանք կիրառելու միկրոտնտեսագիտական և մակրոտնտեսագիտական, ինչպես նաև ճյուղային ու գործառնական բնույթի տեսական, գործնական և հասուն դասընթացներում։ 	
<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի</p> <p>Ա7.քացատրելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների և երևույթների ձևավորման, կառավարման մոտեցումները,</p> <p>Ա8.մեկնաբանելու միկրո և մակրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունները, գլոբալ և լոկալ շուկաների հիմնախնդիրները,</p> <p>Բ5.գնահատելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները,</p> <p>Գ1.օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղյուրներից (ինստերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),</p> <p>Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառել գիտելիքները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու։</p>	
<p>Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ul style="list-style-type: none"> դասախոսություն /ուսուցման ժամանակակից տեխնոլոգիաների կիրառում, դասախոսության նյութի տրամադրում, լսարանային ցուցադրությունների կազմակերպում/, սեմինար պարագմունքներ /ակտիվ հարցադրումների և քննարկումների կազմակերպում՝ սոցիալական և կրթական հաղորդակցման գիտատեսական հիմունքների կիրառմամբ/, ինքնուրույն աշխատանք /ռեֆերատներ, անհատական առաջադրանքներ/: 	
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար նախատեսված է.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր քննություն՝ 5 միավոր առավելագույն արժեքով։ Հարցատումը պարունակում է երեք հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 2, 2 և 1 միավոր։ Միավորների քայլը 0.5 է։ 2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր քննություն՝ 5 միավոր առավելագույն արժեքով։ Հարցատումը պարունակում է երեք հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 2, 2 և 1 միավոր։ Միավորների քայլը 0.5 է։ Եզրափակիչ քննություն. բանավոր քննություն՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով։ 	

<p>մասնագիտությանը առնչվող ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառությունը,</p> <p>Բ7.կատարելու գործարարության համար անհրաժեշտ տեխնիկանտեսական հաշվարկներ, աշխատելու STATA, EView-s, հաշվապահական ծրագրերով /ՀԾ/,</p> <p>Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարրեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,</p> <p>Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելքիները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:</p>

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ
- սեմինարներ, քնարկումներ և քանավեճեր
- խմբային աշխատանքներ
- ուժերատներ
- անհատական աշխատանք:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ընթացիկ քննություններ

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից յուրաքանչյուրը գնահատվում է 5 միավոր առավելագույն արժեքով:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը գնահատվում է 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից

Թեմա 1. Վեկտորները որպես ուղղորդված հատվածներ: Վեկտորի կոորդինատները: Գործողություններ վեկտորների հետ: Վեկտորի պրոյեկցիա: Սկալյար արտադրյալ: Համագիծ, համահարթ, օրթոգոնալ վեկտորներ: **Թեմա 2.** ՈՒղղի ընդհանուր, նորմալ, պարամետրական, կանոնական հավասարումները հարթության մեջ: ՈՒղղիների փոխասավորվածությունը: Կետի հեռավորությունն ուղղից: Երկու անհայտով գծային անհավասարումներ: **Թեմա 3.** Հարթության ընդհանուր և նորմալ հավասարումները, կետի հեռավորությունը հարթությունից: ՈՒղղի որպես հարթությունների հատում: ՈՒղղի պարամետրական կանոնական հավասարումները տարածությունում: Երեք անհայտով գծային անհավասարումներ: **Թեմա 4.** Ճառագայթի, կիսահարթության, կիսատարածության ուղղուցիկությունը: ՈՒղղուցիկ բազմությունների հատումը: Բազմության ուղղուցիկ թաղանթ: ՈՒղղուցիկ բազմանիստ: Ֆարկաշի թեորեմը: **Թեմա 5.** Տեղափոխություններ և տեղադրություններ, նրանց զուգությունը, քանակը: ո-րդ կարգի որոշիչ, նրա հատկությունները: Մինոր, լրացուցիչ մինոր հանրահաշվական լրացում, Լավլասի թեորեմը: Գծային հավասարումների համակարգի լուծման Գառուսի մեթոդը, Կրամերի կանոնը: **Թեմա 6.** Մատրիցներ: Գործողություններ մատրիցների հետ: Չվերասերված քառակուսի մատրիցի հակադարձը, միավոր մատրից: Մատրիցային հավասարումներ: Քառակուսի մատրիցների արտադրյալի որոշիչը: **Թեմա 7.** Գծային տարածության սահմանումը, աքսիումները և դրանց հետևանքները: Գծային տարածության վեկտորների անկախ և կախյալ համակարգեր: Վեկտորների համակարգի բազա (առավելագույն անկախ ենթահամակարգ) և ուսուց: Գծային տարածության բազիս: Մատրիցի ուսնողը որպես սյուն վեկտորների համակարգի ուսնող: Մատրիցի ուսնողը 0-ից տարբեր մինորների միջոցով: **Թեմա 8.** Գծային հավասարումների համակարգի համատեղելիության Կրոնեկեր-Կապելիի թեորեմը:

Հիմնական գրականության ցանկ.

- Փիլիպոյան Վ.Ա., Օհնիկյան Հ.Հ., Վերլուծական երկրաչափության խնդրագիրը, ԵՊՀ, Երևան 2011թ.
- Д.В.Беклемишев, Курс аналитической геометрии и линейной алгебры, ФИЗМАТЛИТ 2005г.
- О.Н.Цубербильлер, Задачи и упражнения по аналитической геометрии,издательство «Ланъ», 31 – е изд. Москва 2003,
- Н.В. Ефимов, Краткий курс аналитической геометрии ФИЗМАТЛИТ, 2005г.

0104/ B24	Տնտեսագիտական ինֆորմատիկա	2 կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	15/15/0	
2-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	
<p>Դասընթացի նպատակն է ուսանողների մոտ ձևավորել գիտելիքներ մասնագիտական գործունեությունում ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման վերաբերյալ: Ուսանողներին հաղորդել հաշվողական գործնթացների կազմակերպման և վերլուծության վերաբերյալ գիտելիքներ՝ ծրագրային տարրեր փաթեթների կիրառմամբ:</p>		
<p>Դասընթացի խնդիրներն են.</p> <ul style="list-style-type: none"> ուսանողները ծանոթ լինեն MS EXCEL միջավայրում VBA մակրոսներին, ուսանողները կարողանան ստեղծել ծրագրեր, որոնց կիրառությունը կտրուկ կբարձրացնի աշխատանքների արդյունավետությունն ու ձկունությունը ավտոմատացնելով աշխատանքը, կարողանան տարրեր տնտեսագիտական խնդիրների լուծման նպատակով ընտրել համապատասխան ալգորիթմ և հիմնավորել դրա կիրառման նպատակահարմարությունը տալ խնդրի լուծումը, աշխատացնել ծրագրությունը: 		
<p>Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> Ներկայացնելու ծրագրային կողեր: Բացատրելու vba-ծրագրավորման լեզվի հիմունքները: Վերլուծելու և բացատրելու գործնական էթիկայի կանոնները և տնտեսագիտական խնդիրների մաթեմատիկական մոդելների լուծումները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> Կազմելու ձեռնարկության ծախսերի հաշվման ծրագիրը Օգտագործելու VBA ծրագրավորման լեզվի հնարավորությունները <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <p>Հավաքագրելու, վերլուծելու և պահպանելու տնտեսագիտական խնդիրների մաթեմատիկական մոդելների լուծման կարևորագույն արդյունքները:</p>		
<p>Դասընթացը ձեռվորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիկ:</p> <p>Ա6.բացատրելու ֆինանսական մաթեմատիկայի, մաթեմատիկական մոդելավորման մեթոդները, մասնագիտությանը առնչվող ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառությունը,</p> <p>Բ7.կատարելու գործարարության համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, աշխատելու STATA, EView-s, հաշվապահական ծրագրերով /ՀԾ/,</p> <p>Գ1.օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ):</p> <p>Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ռեֆերատ ինքնուրույն աշխատանք թեսություն գեկույց ծրագրերի մշակում և ավտոմատացում: <p>Դասընթացի վարման ընդհանուր ռազմավարության հիմքում ընկած է դասավանդման մեթոդների համապատասխանեցումը դասընթացի ելքային արդյունքներին:</p> <p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>Քննություն՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով:</p> <p>Հարցատոմսը պարունակում է չորս հարց՝ համապատասխանաբար 5 միավոր: Միավորների քայլը՝ 0.5:</p> <p>Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.</p> <p>Թեմա 1.Տնտեսական ինֆորմատիկա առարկայի ընդհանուր նկարագրությունը: Խնդիրների լուծման նախապատրաստական և իրականացման փուլերը: Ծրագրային ապահովումը և մակրոսների</p>		

ստեղծումը: **Թեմա 2.** VBA ծրագրավորման լեզուն և նրա հիմնական տարրերը: **Թեմա 3.** VBA լեզվի օպերատորները: **Թեմա 4.** VBA պրոցեդուրաներ և ֆունկցիաները: **Թեմա 5.** VBA ֆինանսական, վիճակագրական, մաթեմատիկական ֆունկցիաների կիրառությունը տնտեսագիտական հետազոտություններում: **Թեմա 6.** VBA-ում ֆորմաների, մենյուների և երկխոսային պատուհանների կիրառությունը: **Թեմա 7.** Նախագծերի ավտոմատացումը դեկավարման էլեմենտների միջոցով:

Հիմնական գրականության ցանկ.

1. С.Роман, использование макросов в Excel.-СПБ.:Питер,2004.-507 с. ,ISBN 5-94723-584-6
2. Гарбер Г.З., Основы программирование на Visual Basic и VBA в Excel 2007, М.: СОЛООН-ПРЕСС, 2008, -192 с. 2.
3. Назаров С.В. и др., Программирование в пакетах MS Office:учеб. Пособие. М.: Финансы и статистика, 2007.
4. Слепцова Л.Д., Программирование на VBA в Microsoft Office 2010. М. : Издательский дом “Вильямс”, 2010. – 432 с.
5. Уокенбах Джон, Профессиональное программирование на VBA в Excel 2010. : Пер. с англ. М. : здательский дом “Вильямс”, 2011. – 944 с.
6. С.М.Лавров, EXCEL сборник примеров и задач Москва “Финансы и статистика“ 2002

0104/B26	Գործույթների հետազոտման մաթեմատիկական մեթոդներ	6 կրեդիտ
6 ժամ/շաբ.	45/45/0	
3-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողների մոտ ձևավորել տարրեր բնագավառներում առաջացած հիմնական գործնական խնդիրների մաթեմատիկական մոդելների կառուցման, դրանց միջոցով այդ խնդիրների լուծման եղանակների հետազոտման և կիրառման ունակություն:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
<ul style="list-style-type: none"> • ուսանողները ծանոթ լինեն գործույթների հետազոտում առարկայի հիմնախնդիրներին, • իմանան տնտեսական տարրեր երևույթների և գործնթացների ուսումնասիրման համար կիրառվող հիմնական տնտեսա-մաթեմատիկական մոդելները, • կարողանան տարրեր տնտեսագիտական խնդիրները լուծել համապատասխան մեթոդներով: 		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. Ներկայացնելու գործույթների հետազոտման խնդիրների, մաթեմատիկական մոդելների կառուցման հանրահաշվական և երկրաշափական եղանակները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. Կատարելու գծային ծրագրավորման, հոսքային և խաղային խնդիրների լուծման ալգորիթմական հետազոտումը:		
2. Կիրառելու հիմնական ալգորիթմները գործնական խնդիրները լուծելիս:		
3. Վերլուծելու առկա խնդիրները և առաջարկել դրանց լուծման եղանակները:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. Թիմում աշխատելու, համագրծակցելու ունակություններ:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք		
Ա6.քացատրելու ֆինանսական մաթեմատիկայի, մաթեմատիկական մոդելավորման մեթոդները, մասնագիտությանը առնչվող ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառությունը,		
Բ7.կատարելու գործարարության համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, աշխատելու STATA, EView-s, հաշվապահական ծրագրերով /ՀԾ/;		
Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարրեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		

- դասախոսություններ
- շնորհանդեսներ
- գործնական աշխատանք
- ռեֆերատ
- ինքնուրույն խնդիրների լուծումներ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունները գրավոր են, յուրաքանչյուրը՝ 5 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 4 առաջադրանք, յուրաքանչյուրը՝ 1 միավոր, իսկ գործնական դասերի մասնակցությունից և ինքնուրույն աշխատանքներից՝ 1 միավոր:

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 4 հարց յուրաքանչյուրը՝ 2,5 միավոր: Միավորների քայլը 0.5 է:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Մաթեմատիկական մորելների կառուցման սկզբունքները և նպատակային հայտանիշների մշակումը: **Թեմա 2.** Գծային ծրագրավորման ստանդարտ, երկակի, կանոնական խնդիրները, նրանց կապը, երկակիության թերեմ: **Թեմա 3.** Գծային ծրագրման խնդիրների լուծման հիմնական եղանակները: **Թեմա 4.** Հոսքային խնդիրներ, նրանց կապը կոմբինատոր խնդիրների հետ, Ֆորդ-Ֆալկերսնի թերեմը և ալգորիթմը: **Թեմա 5.** Դինամիկ ծրագրման եղանակը և այդ եղանակով խնդիրների լուծումը: **Թեմա 6.** Խաղային խնդիրներ, խաղերի տեսության հիմնական թերեմ:

Հիմնական գրականության ցանկ

1. ոնոյան Ռ.Ն., «Գործույթների հետազոտման մաթեմատիկական խնդիրներեր, ԵՊՀ , Եր. 1999
2. Ս.Ա.Սահակյան, Հ.Լ.Սարգսյան, Ս.Դ.Սարգսյան, Ռ.Ն.Տոնյան, «Տնտեսության վերլուծության մաթեմատիկական եղանակներ, Ի հասորե, ԷԿԱԳՍԱՀԲ, Եր.1997
3. Ս.Ա.Սահակյան, Ն.Ա.Բեկնազարյան, Հ.Ց.Հակոբյան, Խ.Վ.Քերոբյան, «Տնտեսության վերլուծության մաթեմատիկական եղանակներ, II հասոր Գործույթների հետազոտումը տնտեսության կառավարման խնդիրներում, ՀՀԳԱԱ «Գիտություններաբանակություն, Երևան 2001թ.
4. Ս.Սահակյան, «Տնտեսության վերլուծության մաթեմատիկական եղանակներ III Գործույթների հետազոտումը տնտեսության կառավարման խնդիրներում, Խնդիրներ և վարժություններ ե , ՀՀ ԳԱԱ , Եր. 2001
5. Տոնյան Ռ.Ն., Դիսկրետ մաթեմատիկայի դասընթաց, Եր., ԵՊՀ 1999
6. Խարար, Տեория графов, М . Мир 1979.

0201/B27	Տինանսական հաշվարկների հիմունքներ	4 կրեղիս
4 Ժամ/շաբ.	30/30/0	
3-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	

Դասընթացի նպատակն է ապագա մասնագետների մոտ ձևավորել տեսական գիտելիքներ և պրակտիկ հմտություններ դրամական հոսքերի վերլուծության, ներդրումային ծրագրերի արդյունավետության գնահատման, ֆինանսավարկային հաստատությունների գործարքների տոկոսների, ֆինանսական շուկայում շրջանառվող հիմնական գործիքների արժեքի և եկամտաբերության որոշման նպատակով օգտագործվող ֆինանսական հաշվարկների վերաբերյալ:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Բացասրելու ֆինանսական հաշվարկների էռլյունը և դերը ֆինանսական կառավարման մեջ:
2. Գնահատելու ֆինանսական շուկաներում շրջանառվող ֆինանսական գործիքների եկամտաբերությունը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Հաշվարկելու արժեթղթերի արժեքը և եկամտաբերությունը:
2. Գնահատելու ներդրումային ծրագրերի արդյունավետությունը, իրա-կանացնելու տարբեր տեսակի վարկերի համեմատական վերլուծություն:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- Օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ, հաշվետվություններ):
- Որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք

Ա6.քացարելու ֆինանսական մաթեմատիկայի, մաթեմատիկական մոդելավորման մեթոդները, մասնագիտությանը առնչվող ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառությունը,

Բ6.մշակելու և գործնականում իրականացնելու բանկային հատվածի վարկային և ակտիվային այլ գործառույթները,

Գ1.օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),

Գ4.պատրաստելու գեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճերը:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ
- նախադեպերի վերլուծություն
- խմբային աշխատանք
- անհատական աշխատանք:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Վերջնարդյունքների գնահատման նպատակով նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնանական բաժիններից.

Թեմա 1. Ֆինանսական հաշվարկների մաթեմատիկական հիմունքները **Թեմա 2.** Պարզ և բարդ տոկոսադրույթ: **Թեմա 3.** Պարզ և բարդ գեղշադրույթ: **Թեմա 4.** Համարժեք տոկոսադրույթ և գեղշադրույթ: Ինֆյացիայի ներառումը ֆինանսական հաշվարկներում: **Թեմա 5.** Բերված արժեքի տնտեսագիտական բովանդակությունը և հաշվարկը: Անուիտետ:

Հիմնական գրականության ցանկ.

- Четыркин Е., «Финансовая математика», М., 2012.
- Выгодчикова И.Ю. Процентный анализ финансовых потоков. Саратов: Изд-во СГУ, 2008.
- Финансовая математика: математическое моделирование финансовых операций: учеб. пособие / под ред. В.А. Половникова, А.И. Пилипенко. М.: Вузовский учебник, 2007.
- Капитоненко В.В. Задачи и тесты по финансовой математике. М.: Финансы и статистика, 2007
- П.П. Бочаров, Ю.Ф. Касимов. Финансовая математика. М.: ФИЗМАТЛИТ, 2005.

0105/B28	Հավանականությունների տեսություն	4 կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	30/30/0	
3-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	

Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել հավանականության գաղափարին ու նրա կիրառություններին:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ուսումնասիրել պատահական փորձերի մաթեմատիկական մոդելների կառուցվածքը,
- կատարելագործել ուսանողների մոտ կիրառական խնդիրների լուծման համար ստացված գիտելիքների օգտագործման հմտությունները,
- զարգացնել ուսանողների մոտ այն ուսակությունները, որոնք օգնում են ընկալել տարբեր համակարգերում կիրառվող մաթեմատիկական մոդելների հավանականային ունիվերսալությունը:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Սահմանելու փորձ, նրա տարրական ելքերը, տալու հավանականության դասական, երկրաչափական, աքսիոմատիկ սահմանումները, պայմանական հավանականության սահմանումը:

2. Սահմանելու պատահական մեծության թվային բնութագրիչները՝ մաթեմատիկական սպասում, դիսպերսիա, մոդա, մոմենտ, ասիմետրիա, պատահական մեծության բաշխման ֆունկցիա, բաշխման շաբը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Հաշվելու պատահարի հավանականությունը՝ օգտագործելով հավանականության դասական, երկրաչափական, աքսիոմատիկ սահմանումները, փորձի տարրական ելքերը, պարզելու տրված պատահարների հավաստիությունը, հաշվելու պատահարի պայմանական հավանականությունը

գ. ընդհանրական/կոխանցելի կարողություններ

1. Աշխատանելու թիմում, հստակ ներկայացնելու միտքը,
2. օգտվելու տարբեր աղբյուրներից, վերլուծելու և դասակարգելու ստացած ինֆորմացիան,
3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
4. Լուծելու տնտեսագիտական և վիճակագրական խնդիրներ՝ կիրառելով հավանականությունների տեսություն մեթոդները:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք

Ա2.քացատրելու վիճակագրական տվյալների կազմման և գրանցման ձևերը,

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառել գիտելքիները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություն
- գործնական
- քննարկում
- գեկուցում
- ռեժիսուր:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունները թեստային են, յուրաքանչյուրը 5 միավոր առավելագույն արժեքով: Թեստը պարունակում է 5 առաջադրանք, յուրաքանչյուրը 1 միավոր:

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 4 հարց յուրաքանչյուրը 2,5 միավոր: Միավորների քայլը 0,5 է:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեսակ 1. Հավանականության գաղափարի տարբեր սահման նույնություն: **Թեսակ 2.** Պայմանական հավանականություն: Լրիվ հավանականության բանաձևը: Բայեսի բանաձևը: **Թեսակ 3.** Փորձարկումների հաջորդականություններ: Բեռնովլիի անկախ փորձարկումների սխեման: Մուավրի-Լապլասի սահմանային թեորեմները: **Թեսակ 4.** Պատահական մեծություն: Պատահական մեծության բաշխման օրենքներ:

Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Гнеденко, Курс теории вероятности и математической статистики”, 8-е изд., испр. и доп.—М.: Едиториал УРСС, 2005. 448 с.
2. Համբարձումյան Գ.Հ., Հավանականությունների տեսության դասընթաց, Երևան, 1971.
3. Մեսրոպյան Ն.Խ., Ղազանչյան Տ.Պ., Հավանականությունների տեսության խնդրագիրը, Երևան, 1986.

4 Ժամ/շաբ.	30/0/30
3-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ
<p>Դասընթացի նպատակն է ուսումնասիրել ժամանակակից ֆինանսական շուկաների էռությունը, տեսակները, գործառույթները և կառուցվածքը, ինչպես նաև ֆինանսական ինստիտուտների՝ դեպոզիտարիաների, ինվեստիցիոն ընկերությունների և հաշվարկային կազմակերպությունների գործառույթները:</p> <p>Դասընթացի խնդիրներն են.</p> <ul style="list-style-type: none"> ուսանողին ներկայացնել ֆինանսական ինստիտուտների և շուկաների ուսումնասիրման անհրաժեշտությունը, բացատրել ֆինանսական շուկաների հիմնական տեսակների էռությունը և գործունեության օրինաչափությունները, ներկայացնել ֆինանսական ինստիտուտների տեսակները, սահմանել ֆինանսական ածանցյալ գործիքները և բացատրել դրանց կիրառման կարևորությունը շուկայի զարգացման հարցում ուսուցանել ուսանողներին օգտվել մասնագիտական գրականությունից, օրենքներից, ուսանողներին գինել ֆինանսական շուկաներում առկա իրավիճակը հասկանալու, վերլուծելու, և կողմանը կարողություններով: 	
<p>Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> Թվարկելու ֆինանսական շուկաների տեսակները: Նկարագրելու ֆինանսական շուկաների գործարքների հիմնական ձևերը: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> Գնահատելու ֆինանսական շուկայում տարբեր իրավիճակները և օրինաչափությունները: Բացատրելու ֆինանսական ինստիտուտների դերը տնտեսությունում: Հետազոտելու ֆինանսական շուկաներում կիրառվող գործիքների հնարավորությունները: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ.</p> <ol style="list-style-type: none"> Որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը: Պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարել գիտական բանավեճեր: 	
<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք</p> <p>Ա1. ներկայացնելու ֆինանսների կառավարման ժամանակակից մոտեցումները և մեթոդները,</p> <p>Ա5. մեկնաբանելու ոչ բանկային ֆինանսական ոլորտը առանձնահատկությունները,</p> <p>Ա9. մեկնաբանելու ֆինանսների, վիճակագրության, հաշվապահական հաշվառման մասին գիտության մեջ օգտագործվող հիմնական հասկացությունները,</p> <p>Բ2. պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր, օգտվելու նորմատիվագրավական փաստաթղթերից,</p> <p>Բ4. կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները,</p> <p>Գ1. օգտվելու տեղեկատվության տարածեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ուսուրաներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հորդաներ և հաշվետվություններ),</p> <p>Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարել գիտական բանավեճեր:</p>	
<p>Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ul style="list-style-type: none"> դասախոսություններ նախադեպերի վերլուծություն խմբային աշխատանք անհատական աշխատանք: <p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>Վերջնարդյունքների գնահատման համար իրականացվում է.</p>	

- 1-ին ընթացիկ քննություն (գրավոր է՝ 5 միավոր առավելագույն արժեքով): Միավորի քայլը 0.5 է:
- 2-րդ ընթացիկ քննություն (գրավոր է՝ 5 միավոր առավելագույն արժեքով): Միավորի քայլը 0.5 է:
- Եզրափակիչ քննություն (բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով): Միավորների քայլը 0,5 է:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Ֆինանսների էռլյունը և գործառույթները: **Թեմա 2.** Ֆինանսական շուկաները տնտեսական համակարգում: **Թեմա 3.** Ֆինանսական ինստիտուտներ և գործիքներ: **Թեմա 4.** Փողի շուկա: **Թեմա 5.** Արժեթղթերի շուկա: **Թեմա 6.** Արժեթղթերի էռլյունը և տեսակները: **Թեմա 7.** Արժուքային շուկա:

Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Մնացականյան Հ., Ֆինանսական շուկաներ. Ուսումնական ձեռնարկ, Ե., 2006,
2. Խմբ. Լ. Բաղանյան, Ֆինանսներ, դրամաշրջանառություն և վարկ, Եր. 2010
3. ՀՀ օրենքը «Արժեթղթերի շուկայի մասին», 2008
4. T.B.Никитина, A.B. Финансовые рынки и финансово-кредитные институты, С-П, 2014
5. Frederic S. Mishkin, Apostolos Serletis, The economics of money, banking, and financial markets, Toronto, 2011
6. Roy E. Bailey, The Economics of Financial Markets, New York, 2005.

0201/B30	Տնտեսական իրավիճակների մոդելավորում	4 կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	30/30/0	
4-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	

Դասընթացի նպատակն է ուսանողների մոտ ձևավորել ընդհանուր պատկերացում տնտեսագիտամաթեմատիկական մոդելավորման գործնթացի, սկզբունքների և մեթոդների վերաբերյալ, տալ գիտելիքներ տնտեսության տարբեր ոլորտներում ու մակարդակներում մոդելավորման հնարավորությունների վերաբերյալ:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Թվարկելու տնտեսա-մաթեմատիկական մոդելավորման գործնթացի հիմնարար սկզբունքները և մեթոդները:
2. Մեկնարանելու տնտեսական տարբեր երևույթների և գործնթացների ուսումնախրման համար կիրառվող հիմնական տնտեսա-մաթեմատիկական մոդելները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Տարբեր տնտեսագիտական խնդիրների լուծման նպատակով ընտրելու և հիմնավորելու համապատասխան տնտեսա-գիտամաթեմատիկական մեթոդը և դրա կիրառման նպատակահարմարությունը:
2. Տնտեսագիտական խնդիրների լուծման նպատակով մշակելու կոնկրետ տնտեսամաթեմատիկական մոդելներ և դրանց կիրառմամբ կատարելու համապատասխան հաշվարկներ:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ (եթե այդպիսիք կան)

1. Կայացնելու որոշումներ կոնկրետ տնտեսական իրավիճակներում՝ ձեռքբերած գիտելիքների և հմտությունների հիման վրա:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք

Ա6.քացատրելու ֆինանսական մաթեմատիկայի, մաթեմատիկական մոդելավորման մեթոդները, մասնագիտությանը առնչվող ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառությունը,

Ա7.քացատրելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների և երևույթների ձևավորման, կառավարման մոտեցումները,

Ք7.կատարելու գործարարության համար անհրաժեշտ տեխնիկա տնտեսական հաշվարկներ, աշխատելու STATA, EView-s, հաշվապահական ծրագրերով /ՀԾ/,

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնարանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելիքները,

ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- գործնական աշխատանք
- ինքնուրույն, անհատական
- խմբային աշխատանքներ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Հնրացիկ քննություններ

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից յուրաքանչյուրը գնահատվում է 5 միավոր առավելագույն արժեքով:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը գնահատվում է 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Դասընթացի ուսումնասիրության օբյեկտը և առարկան, տնտեսագիտա-մաթեմատիկական մոդելի հասկացությունը, մոդելների դասակարգումը ու հիմնական տիպերը, մոդելավորման փուլերը:

Շրջիկ գործակալի խնդիրը, բրուտի խնդիրը: **Թեմա 2.** Տնտեսական աճի մոդելներ: Տնտեսական աճի գործոնները: Տնտեսա-մաթեմատիկական մոդելների օրինակ ներ. Ներ տեղերի խնդիրը **Թեմա 3.**

Արտադրության գծային մոդելներ. Նվազագույն ծախսերով արտադրության գծային մոդելը, Նորմալ կերի խնդիրը, Գորգերի արտադրության խնդիրը: Ավտոբուսների հերթափոխի ծրագրավորման խնդիրը **Թեմա 4.** Դիսկրետ օպտիմալացման խնդիրներ: Երրկողմ գրաֆի առավելագույն գուգակցում: Տրանսպորտի խնդիրը, լուծումը պոտենցիալների եղանակով: **Թեմա 5.** Դինամիկ ծրագրման մոդելներ. Ուսապարկի խնդիրը, Ինքնաթիոփ բեռնման մոդելը: Ամենակարճ երթուղու խնդիրը, Կարճագույն ճանապարհի խնդիրը: **Թեմա 6.** Ցանցային մոդելներ, ծրագրերի օրացուցային պլանավորման և կառավարման խնդիրը, Նկարների ցուցահանդեսի, շինարարական աշխատանքների ծրագրի ներկայացումը ցանցով: **Թեմա 7.** Պաշարների կառավարման մոդելներ. պաշարների կառավարման հիմնական մոդելը, արտադրական մատակարարումների մոդելը, պաշարների կառավարման դինամիկ մոդելը: Պարարտանյութի բաշխման խնդիրը **Թեմա 8.** Օպտիմալ կառավարման խնդիրը. օպտիմալ կառավարման մոդելը, շրջակա միջավայրի ազոսությունը վերահսկելու խնդիրը: Թափոնների նվազեցման խնդիրը **Թեմա 10.** Խաղային մոդելներ. երկմատրիցային խաղեր: Սիմետրիկ խաղեր: Մորրա խաղը:

Հիմնական գրականության ցանկ

1. Ս.Սահակյան, Հ.Սարգսյան, Ա.Սարգսյան, Ռ.Տոնյան, Տնտեսության վերլուծության մաթեմատիկական եղանակներ /Մաս 1. Գործույթների հետազոտում, կառավարման գիտություն: Երևան, 1997.-320 էջ:
2. Ս.Ա.Սահակյան, Ն.Ա.Բեկնազարյան, Հ.Յ.Հակոբյան, Խ.Վ.Քերոբյան, Տնտեսության վերլուծության մաթեմատիկական եղանակներ/ Մաս 2. Գործույթների հետազոտումը տնտեսության կառավարման խնդիրներում: Երևան, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատարակչություն, 2001.-325էջ:
3. Տնտեսական իրավիճակների մոդելավորում – Ուսումնա-մեթոդական ձեռնարկ: Սարգսյան Հ. և ուրիշներ, Երևան, ԵՊՀ հրատարակչություն, 2009:
4. Խեմdi A. Taxa, Введение в исследование операций. Изд-во «Вильямс». 6-ое изд, Москва, Санкт-Петербург, 2001.

0201/B31	Տնտեսագիտական մտքի պատմություն	4 կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	30/0/30	
4-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	

Դասընթացի նպատակն է օժանդակել ժամանակակից տնտեսագիտական սկզբունքների և հայեցակարգերի առավել համակողմանի ըմբռնմանը՝ դրանց ձևակերպումը, զարգացումը և փոխներգործությունները ներկայացնելու ու վերլուծելու միջոցով: Նպաստել անհրաժեշտ տեսական հենքի ձևակերպմանը, ժամանակակից տնտեսական հիմնահարցերին արդյունավետ լուծումներ

գտնելու համար:

Դասընտացի խնդիրներն են.

- բացահայտել տնտեսական երևույթների և գործնքացների էռությունը տարբեր տնտեսական դպրոցների տեսանկյունից,
- ուսումնասիրել տնտեսական համակարգերի զարգացման օրինաչափությունները, հասարակության և տնտեսության էվոլյուցիայի փոխապեսածությունը:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն

- Ներկայացնելու մարդկության կողմից մինչ այժմ ձևակերպված և ներկայում գոյություն ունեցող տնտեսագիտական մեկնաբանությունները և տեսությունները:
- Բնութագրելու տնտեսվարման խնդիրների լուծման և ձանաչողության խորացման ու ընդլայնման գոյություն ունեցող կապը;

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- Զանազան տնտեսական իրավիճակներում ընտրելու արդյունավետ լուծումներ:
- Կատարելու արդյունավետ ընտրություն տնտեսական կացությունը և վարվող տնտեսական քաղաքականությունը գնահատող գործիքակազմից:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- յուրացնելու ու վերիմաստավորելու միկրոտնտեսագիտական և մակրոտնտեսագիտական այլ դասընթացների, ինպես նաև ճյուղային ու գործառնական բնույթի տեսական, գործնական և հասուն դասընթացների նյութը:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի.

Ա7.քացատրելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների և երևույթների ձևավորման, կառավարման մոտեցումները,

Ա8.մեկնաբանելու միկրո և մակրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունները, գլոբալ և լոկալ շուկաների հիմնախնդիրները,

Բ5.գնահատելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները,

Գ1.օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություն /ուսուցման ժամանակակից տեխնոլոգիաների կիրառում, դասախոսության նյութի տրամադրում, լսարանային ցուցադրությունների կազմակերպում/,
- սեմինար պարապմունքներ /ակտիվ հարցադրումների և քննարկումների կազմակերպում՝ սոցիալական և կրթական հաղորդակցման գիտատեսական հիմունքների կիրառմամբ/, ինքնուրույն աշխատանք /ռեֆերատներ, անհատական առաջադրանքներ/:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Անցկացվում է եզրափակիչ քննություն՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով:

Հարցատոմսը պարունակում է չորս՝ համապատասխանաբար 5 միավոր: Միավորների քայլը՝ 0.5:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Տնտեսագիտական մտքի պատմության ներածություն: **Թեմա 2.** Տնտեսագիտական միտքը Հին Աշխարհում: **Թեմա 3.** Տնտեսագիտական պատկերացումները Միջին Դարերում: **Թեմա 4.**

Կապիտալիզմի սկզբնավորման փուլի տնտեսագիտական պատկերացումները: **Թեմա 5.** Դասական քաղաքատնտեսության սկիզբն Անգլիայում և Ֆրանսիայում: **Թեմա 6.** Արամ Սմիթը և նրա «Ազգերի հարստության բնույթի և պատճառների ուսումնասիրությունների աշխատությունը»: **Թեմա 7.** Շուկայական տնտեսության ինքնակարգա-վորման վարկածը, Ժ.Բ.Սե, Թ.Ռ.Մալթուս: **Թեմա 8.** Դավիթ Ռիկարդոյի քաղաքատնտեսական համակարգը: **Թեմա 9.** Զոն Ստյուարտ Միլը և նրա «Քաղաքատնտեսության

սկզբունքներ» աշխատությունը: **Թեմա 10.** Կարլ Մարքսի տնտեսագիտական տեսությունը: **Թեմա 11.** Պատմական ուղղությունը տնտեսագիտության մեջ: **Թեմա 12.** Մարժինայիզմը. սահմանային օգտակարության տեսությունը: **Թեմա 13.** Ալֆրեդ Մարշալի տնտեսագիտական տեսությունը: **Թեմա 14.** Ինստիտուցիոնայիզմ: **Թեմա 15.** Քեյնայան տեսությունը: **Թեմա 16.** Նոր պահպանողական տեսությունները:

Հիմնական գրականության ցանկ

- Տնտեսագիտական մտքի պատմություն, Ուսումնական ձեռնարկ /ԵՊՀ Տնտեսագիտության ֆակ./., «Ասովիկ» հրտարակչություն, 2009 թ.:
- Բլագ M., Էկономическая мысль в ретроспективе, Пер. с англ., 4 – е издание – Москва, “Дело Лтд” 1994.
- Տնտեսագիտական մտքի պատմության հիմունքները: Ուսումնական ձեռնարկ. /Գ.Ս. Գալստյան, Հ.Գ. Մարգարյան: - Եր.: ԵՊՀ հրատ., 2016.-136 էջ:
- Ժամս Է., История экономической мысли XX века, Москва, «ИЛ» 1959г.
- Селигмен Б., Основные течения современной экономической мысли, Пер.с англ., Москва, «Прогресс» 1968г.

0201/В32	Վիճակագրություն	5 կրեդիտ
5 ժամ/շաբ.	45/30/0	
4-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	

Դասընթացի նպատակն է ապագա մասնագետների մոտ ժամանակակից տնտեսության պահանջներին համապատասխան վիճակագրական տեսական գիտելիքների և պրակտիկ ունակությունների ձևավորում, տնտեսական երևույթների և գործընթացների վերլուծության համար անհրաժեշտ որակավորման ձեռքբերում:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- տնտեսական երևույթների և գործընթացների միտումների և օրինաչափությունների ուսումնասիրման համար վիճակագրական ինֆորմացիայի հավաքման, մշակման, ընդհանրացման և վերլուծության ժամանակակից մեթոդների համալիր յուրացումը ուսանողների կողմից,
- հիմնավորված կառավարչական որոշումների ընդունման համար վիճակագրական և տնտեսական գործընթացների կանխատեսման մեթոդների կիրառումը:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

- Թվարկելու վիճակագրության խնդիրները՝ շուկայական տնտեսության պայմաններում:
- Ներկայացնելու ազգային և արտասահմանյան վիճակագրական ծառայությունների ժամանակակից կազմակերպման սկզբունքները:
- Բացատրելու վիճակագրության հասկացությունները, կատեգորիաները, տվյալների հավաքման, մշակման և վերլուծության մեթոդները:
- Բացատրելու վիճակագրական կանխատեսման մեթոդները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- Կազմակերպելու և անցկացնելու վիճակագրական դիտումներ:

- Կառուցելու վիճակագրական գրաֆիկներ և աղյուսակներ:

- Հաշվարկելու և մեկնաբանելու վիճակագրական ցուցանիշներ:

- Զնակերպելու անցկացրած վերլուծությունից բխող եզրակացություններ:

գ. ընդհանրական/իռիսանցելի կարողություններ

- Կայացնելու որոշումներ կոնկրետ տնտեսական իրավիճակներում՝ ձեռքբերած գիտելիքների և հմտությունների հիման վրա:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք

Ա9. մեկնաբանելու ֆինանսների, վիճակագրության, հաշվապահական հաշվառման մասին գիտության մեջ օգտագործվող հիմնական հասկացությունները,

Ա2. բացատրելու վիճակագրական տվյալների կազմման և գրանցման ձևերը,

Բ2. որոշումների կայացման համար պատրաստելու համապատասխան անհրաժեշտ նյութեր, օգտվելու նորմատիվավական փաստաթղթերից,

Բ8. պատրաստելու և ներկայացնելու տարատեսակ հաշվետվյուններ,

Գ4. պատրաստելու գեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:

Վիրապիս են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություն
- սեմինար
- ռեֆերատ
- անհատական և խմբային առաջադրանքներ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար Նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից /գրավոր/ յուրաքանչյուրը գնահատվում է՝ առավելագույնը 5 միավոր: Եզրափակիչ քննությունը /Բանավոր հարցում/ գնահատվում է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Վիճակագրության առարկան, մեթոդը, խնդիրները և կազմակերպումը: **Թեմա 2.**

Վիճակագրական դիտարկումներ: **Թեմա 3.** Վիճակագրական ամփոփում, աղյուսակներ, գրաֆիկական մեթոդը վիճակագրության մեջ, խմբավորումներ: **Թեմա 4.** Ընդհանրացնող վիճակագրական ցուցանիշներ: **Թեմա 5.** Միջին մեծություններ: **Թեմա 6.** Վարիացիայի ցուցանիշները: **Թեմա 7.** Ընտրանքային դիտարկում: **Թեմա 8.** Դինամիկայի շարքեր, դրանց վերլուծությունը: **Թեմա 9.** Ինդեքսներ: **Թեմա 10.** Փոխապահածությունների վիճակագրական ուսումնասիրությունը:

Հիմնական գրականության ցանկ

- Պետրոսյան Ն., Վիճակագրություն, Տնտեսագետ, Երևան, 2013
- Հ.Հովհաննիսիան, Ա.Ֆահրայյան, Սոցիալ-տնտեսական վիճակագրություն: Ուսումնական ձեռնարկ, Տնտեսագետ, Երևան, 2000
- Р.А.Шмойлова, В.Г.Минашкин, Н.А., Теория статистики и Финансы и статистика, Москва. 2008
- Елисеева И.И., Юзбашев М.М., Общая теория статистики: Учебник / Под ред. чл.-корр. РАН И.И. Елисеевой.-М.: Финансы и статистика, 1995

0104/B33	Համակարգչային պրակտիկում	2 կրեմիս
2 ժամ/շաբ.	0/30/0	
4-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	

Դասընթացի նպատակն է ուսանողների մոտ ձևավորել և զարգացնել ծրագրային փաթեթների միջոցով տնտեսական գործընթացների մողելավորման և վերլուծության հմտություններ:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- զարգացնել ուսանողների մասնագիտական կարողությունները տնտեսագիտական մոդելների MS Excel միջավայրում վերլուծության համար,
- ուսանողներին ունակ դարձնել կատարել ֆինանսական, վիճակագրական և ցանցային մոդելների վերլուծություն MS Excel միջավայրում:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն

- Բացատրելու MS Excel և MS Access ծրագրային փաթեթների միջոցով տնտեսական գործընթացների մողելավորման և վերլուծության սկզբունքները և դրանց կիրառությունները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- Լուծելու մասնագիտական խնդիրներ MS Excel և MS Access կիրառական փաթեթներով:
- Կատարելու վերլուծություններ, պատրաստելու և ներկայացնելու տարատեսակ հաշվետվություններ:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- Օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ, հաշվետվություններ):
- Որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարրեր աղբյուրներից հայթայրված տեղեկատվությունը:
- Բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական հանրության հետ:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք

Բ7.կատարելու գործարարության համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, աշխատելու STATA, EView-s, հաշվապահական ծրագրերով /ՀԾ/,

Բ8.պատրաստելու և ներկայացնելու ֆինանսական համակարգին առնչվող տարատեսակ հաշվետվություններ,

Գ1.օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),

Գ4.պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,

Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տերին և արդյունավետ կիրառելու գիտելիքները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- գործնական աշխատանք
- խնդնուրույն աշխատանք
- անհատակա աշխատանք
- խմբային աշխատանքներ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Նախատեսված 2 լնդացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր: Ստուգումներն անցկացվում են համակարգիչներով:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Ֆինանսական հաշվարկների, վիճակագրական և ֆինանսական վերլուծությունների իրականացումը MS Excel միջավայրում: **Թեմա 2.** Գծային և ոչ գծային ծրագրավորման, խաղերի տեսության խնդիրների լուծումը MS Excel միջավայրում: **Թեմա 3.** MS Excel-ի հնարա-վորությունները դինամիկ, ցանցային մոդելների վերլուծության համար: **Թեմա 4.** Տվյալների բազաների նախագծում և մշակում MS Access փաթեթով:

Հիմնական գրականության ցանկ

- Բունիաջյան Մ., Ղուկասյան Գ., Համակարգչային պրակտիկում, ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, Երևան, 2016, հետ. հր., 120 էջ
- Леоненков А., Решение задач оптимизации в среде MS Excel. «БХВ-Петербург», Санкт-Петербург, 2005. 704 стр.
- А.Ф.Горшков и др. Компьютерное моделирование менеджмента, Москва, 2004, 525 стр.
- Бекаревич Ю., Пушкина А., Создание реляционной базы данных и запросов. Microsoft Access 2007. Учебное пособие. Изд-во Санкт-Петербургского университета, Санкт-Петербург, 2010. 137с.
- Юрченко Т.В., Информационные технологии в экономике. Решение экономических задач средствами MS EXCEL 2007: Учебное пособие. ННГАСУ, 2010. 132 с.
- Гобарева Я.Л., Городецкая О.Ю., Золотарюк А.В., Технология экономических расчетов Средствами Excel. «Новейшая жемчужина методичка, Москва. 2006. 143 с.
- Соловьев В.И. Методы оптимальных решений, учебное пособие., М.: Финансовый университет, 2012. 364 с.
- Степанов А.Г., Разработка управленческого решения средствами пакета Excel: Учеб. пособие, 2001.

9. Л.А.Анеликова Лабораторные работы по Excel, М., 2006.

10. Практикум по экономической информатике. Часть 1. Под ред. Шуренова Е.Л., М: Перспектива 2000

11. Златопольский Д.М., 1700 заданий по Microsoft Excel. БХВ-Петербург, 2003-544 с.

0201/В34	Պետական ֆինանսներ	5 կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	30/0/30	
4-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
<p>Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել պետական ֆինանսական համակարգի արդյունավետ գործունեության հիմնական նախադրյալները:</p> <p>Դասընթացի ինտերներն են.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ներկայացնել պետական ֆինանսական համակարգի կառուցվածքը, • ուսումնասիրել առանձին օդակների գործունեության առանձնահատկույթունները, • ուսումնասիրել պետական ֆինանսների կենտրոնացման և օգտագործման հիմնական ուղղությունները: <p>Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ներկայացնելու ֆինանսների կառավարման ժամանակակից մոտեցումները և մեթոդները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները: 2. Կատարելու գործարարության համար անհրաժեշտ տեխնիկատեսական հաշվարկներ: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Օգտագործելու գիտական տարրեր աղյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ) հայթայթած տեղեկատվությունը, 2. Որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգրումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնարաններու տարրեր աղյուրներից հայթայթած տեղեկատվությունը: 3. Բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական հանրության հետ: <p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք</p> <p>Ա8. մեկնարաններու միկրո և մակրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունները, գլոբալ և լոկալ շուկաների հիմնախնդիրները,</p> <p>Բ2. որոշումների կայացման համար պատրաստելու համապատասխան անհրաժեշտ նյութեր, օգտվելու նորմատիվավական փաստաթղթերից,</p> <p>Բ4. կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները,</p> <p>Բ5. գնահատելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները,</p> <p>Բ8. պատրաստելու և ներկայացնելու տարատեսակ հաշվետվություններ,</p> <p>Գ1. օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),</p> <p>Գ2. որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգրումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնարաններու տարրեր աղյուրներից հայթայթած տեղեկատվությունը:</p> <p>Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ul style="list-style-type: none"> • դասախոսություններ • նախադեպերի վերլուծություն • խմբային աշխատանք: <p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից / գրավոր/ յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր: Եզրափակիչ քննությունը /բանավոր հարցում/ գնահատվում է 10 միավոր առավելագույն արժեքով:</p> <p>Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.</p>		

Թեմա 1. Պետական ֆինանսների էռությունը: **Թեմա 2.** Բյուջետային համակարգը: **Թեմա 3.** Պետական բյուջեի եկամուտները և ծախսերը: **Թեմա 4.** Տեղական ֆինանսներ: **Թեմա 5.** Պետական ֆինանսական վերահսկողություն:

Հիմնական գրականության ցանկ

- Բոստանջյան Վ., Կիրակոսյան Գ., Սաֆարյան Ա. «Հարկաբյուջետային քաղաքականության կատարելագործման հիմնահարցերը Հայաստանի Հանրապետությունում», Գիրք. Երևան 2004թ. 158 էջ
- Պետության դերը տնտեսական համակարգում, «21-րդ ԴԱՐ», թիվ 4 (18), 2007թ. Աշու Մարկոսյան, Դավիթ Աղաջանյան,
- Բյուջետային կազմակերպությունների ֆինանսներ, Կարձիկյան Վիկտոր, Բայանյան Աշու, Publisher: Երևան : Լիմուշ, 2010 Description: 87 էջ
- Պապելո Յ., Գոլոշևսкая Ա., Գосударственные и муниципальные финансы: учеб.пособие. Новосибирск 2014г. 203стр.
- Государственные и муниципальные финансы: учеб.пособие / под ред. Г.Б.Поляка.-3-е изд., перераб. и доп. -М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2014г. 375 стр.
- ՀՀ օրենսդրություն, www. arils.am
- Финансы: учебник / под ред. Г.Б.Поляка.-4-е изд., перераб. и доп.-М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2013г.735 стр.
- Кадомцева С. Государственные финансы: учеб.пособие. М.: 2009г. 352 стр.

0201/B35	Էկոնոմիկա-1	4 կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	30/30/0	
4-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
Դասընթացի նպատակն է տալ տնտեսագիտական հետազոտություն ներում քանակական և որակական էկոնոմիկական մեթոդների կիրառման համար անհրաժեշտ գիտելիքներ: Ներկայացնել էկոնոմիտրիկ գործիքներ և տեխնիկաներ, որոնք թույլ կտան գնահատել տնտեսական մոդելների որակը:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
<ul style="list-style-type: none"> գարգացնել ժամանակակից մաթեմատիկական մուածողություն ծանոթացնել տնտեսական-մաթեմատիկական և մաթեմատիկական-վիճակագրական մոդելներին և մեթոդներին: 		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. Գնահատելու համակարգչային փաթեթների կիրառությամբ իր կողմից ստեղծված մոդելների պարամետրերը:		
2. Ներկայացնելու տնտեսագիտական հետազոտություններ իրականացնելու վիճակագրական մոտեցումները և էկոնոմիտրիկ մոդելների տեսակները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. Գնահատելու իր կողմից ստեղծված մոդելների պարամետրերը՝ կիրառելով համակարգչային փաթեթներ:		
2. Ստուգելու վիճակագրական մեթոդների օգնությամբ մոդելների համապատասխանության և պարամետրերի վերաբերյալ տարբեր վարկածներ:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. Լուծելու մի շարք գործնական տնտեսագիտական խնդիրներ էկոնոմիտրիկ մոդելների օգնությամբ:		
2. Տարբեր աղբյուրներից հայթայթելու տեղեկատվություն և դրանց հիման վրա կատարելու տնտեսագիտական վերլուծություններ:		

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք

Ա7.քացատեղու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների և երևույթների ձևավորման, կառավարման մոտեցումները,

Ք3.զնահատեղու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը,

Ք4.կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և զնահատման մեթոդները,

Ք7.կատարելու գործարարության համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, աշխատելու STATA, EView-s, հաշվապահական ծրագրերով /ՀԾ/,

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ
- գործնական համակարգչային դասընթացներ
- խմբային աշխատանքներ (Stata փաթեթի կիրառմամբ),

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

- 1-ին ընթացիկ ստուգումը (գրավոր հիմունքով, 10 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.5):
- 2-րդ ընթացիկ ստուգումը (գրավոր հիմունքով, 10 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.5):

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից՝

Թեմա 1.Պարզ ռեգրեսիոն մոդելներ: Սի շարք փոփոխականներով ռեգրեսիոն մոդելներ: **Թեմա 2.** Սի շարք փոփոխականներով ռեգրեսիոն որոշ ասպեկտներ: **Թեմա 3.** Մնացորդների վերլուծություն: Մնացորդների կորելացիա և բազմադիմապերսիստացություն (հետերոսկենդաստիկություն): **Թեմա 4.** Սպեցիֆիկացիայի սխալներ և բաց թողնված փոփոխականի շեղում: **Թեմա 5.** Գործիքային փոփոխականներ: Երկբայլ փոքրագույն քառակուսիների մեթոդը: Միաժամանակյա հավասարումների համակարգեր:

Հիմնական գրականության ցանկ.

- Wooldridge J.M., Introductory Econometrics: A Modern Approach, South-Western Cengage Learning, 2012
- Магнус Я.Р., Катышев П.К., Пересецкий А.А., Эконометрика, Москва, изд. “Дело”. 2004
- Кристофер Доугерти, Введение в эконометрику, М: ИНФРА-М, 1999
- Damodar Gujarati, Basic Econometrics, The McGraw-Hill Companies, 2004
- Wooldridge, J.M., Econometric analysis of cross section and panel data. MIT press. 2010
- Baltagi, B., Econometric analysis of panel data. John Wiley & Sons. 2008

0201/B40	Էկոնոմետրիկա - 2	4 կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	30/30/0	
5-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ զնահատմամբ	

Դասընթացի նպատակն է զարգացնել ժամանակային շարքեր կիրառող ոլորտներում էմպիրիկ հետազոտություն իրականացնելու համար անհրաժեշտ հմտությունները:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ուսումնասիրել ժամանակային շարքերի բովանդակությունը և դրանց կիրառման ոլորտները,
- ներկայացնել էկոնոմետրիկ գործիքներ և տեխնիկաներ, որոնք թույլ կտան զնահատել ժամանակային շարքեր կիրառող տնտեսական մոդելների որակը:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

- Ներկայացնելու տնտեսագիտական հետազոտություններ իրականացնելու վիճակագրական

մոտեցումները և էկոնոմիստրիկ մոդելների տեսակները:

2. Ստուգելու վիճակագրական մեթոդների օգնությամբ մոդելների համապատասխանության և պարամետրերի վերաբերյալ տարբեր վարկածներ:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Գնահատելու համակարգչային փաթեթների կիրառությամբ իր կողմից ստեղծված մոդելների պարամետրերը:

2. Կատարելու և տարբեր աղյուրներից միջոցով ժամանակային շարքերի վերլուծություն և կանխատեսում:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Լուծելու էկոնոմիստրիկ մոդելների օգնությամբ մի շարք գործնական տնտեսագիտական խնդիրներ:

Հայթայթելու տարբեր աղյուրներից տեղեկատվություն և դրանց հիման վրա կատարել տնտեսագիտական վերլուծություններ:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք

Ա7.քացատրելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների ձևավորման, կառավարման մոտեցումները,

Բ3.գնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը,

Բ4.կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները,

Բ7.կատարելու գործարարության համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, աշխատելու STATA, EView-s, հաշվապահական ծրագրերով /ՀԾ/,

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպա-տակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ
- գործնական համակարգչային դասընթացներ
- խմբային աշխատանք (Eviews փաթեթի) կիրառմամբ:

Գնահատման մեթոդներ և չափանիշներն են.

Վերջնարդյունքների գնահատման համար իրականացվում է.

- 1-ին ընթացիկ քննություն (գրավոր, 5 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.5):
- 2-րդ ընթացիկ քննություն (գրավոր, 5 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.5):
- Եզրափակիչ քննություն (բանավոր, 10 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.5):

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Առաջին կարգի տարբերություն և գործողություններ լազերի հետ: Տարբերակային հավասարումներ: **Թեմա 2.** Ստացիոնար ARMA պրոցեսներ: **Թեմա 3.** Կանխատեսում: **Թեմա 4.** Ոչ ստացիոնար ժամանակային շարքեր: Միավոր արմատի խնդիրը: **Թեմա 5.** Ուզուցչիկ մոդելներ: **Թեմա 6.** Վեկտոր ավտոռեզրեսիվ մոդելներ և կողնտեզրացիոն մոդելներ: Սխալի ճշգրտման մոդելը: Պատճառականություն: **Թեմա 7.** Պանելային տվյալների գծային մոդելներ: Ֆիքսված և պատահական էֆեկտներով մոդելներ: Հառամանի թեստը:

Հիմնական գրականության ցանկ.

- Hamilton J.D., Time series analysis (Vol. 2). Princeton: Princeton university press, 1994
- Helmut Lütkepohl, New Introduction to Multiple Time Series Analysis, Library of Congress Control Number: 2005, 927322
- Канторович Г.Г., Лекции по курсу «Анализ временных рядов». Экономический журнал ВШЭ, 2003
- Магнус Я.Р., Катышев П.К., Пересецкий А.А., Эконометрика, Москва, изд. “Дело”. 2004

0201/B36	Տնտեսական սոցիոլոգիա	4 կրեդիտ
3 ժամ/շաբ.	30/0/15	

4-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման
	<p>Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել տնտեսությունում տեղի ունեցող սոցիալական գործնթացներին, երևոյթներին և հարաբերություններին, տնտեսագիտական համակարգի վրա դրանց ազդեցությանը, ինչպես նաև սոցիոլոգիական հետազոտությունների անցկացման հմտություններին:</p> <p>Դասընթացի խնդիրներն են.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ուսանողին ուսուցանել դիսցիպլինի ուսումնասիրության առարկան և մեթոդները, • ձևավորել իմացություն սոցիալական պետությունը և արդարության սկզբունքները, • ծանոթացնել սոցիալական անհավասարաությունը և հասարակական դասերի ստրատիֆիկացիոն հիմնական տեսությունները • ձևավորել տնտեսագիտական մտածողություն սոցիալական շերտավորման հիմնախնդիրները տնտեսությունում, • ծանոթացնել եկամուտների անհավասարությունը և այն պայմաններով գործոնները • կենսամակարդակի և կյանքի որակի ցուցանիշները, • ճիշտ պատկերացում ունենան աղքատության վերաբերյալ, նրա դրսերման ձևերի և չափման եղանակների • ծանոթացնել գործազրկության և զբաղվածության սոցիալ- տնտեսական ասպեկտներին, • ուսանողին ուսուցանել աշխատանքի սոցիալական կազմակերպման հիմքերը, • ծանոթացնել սոցիալական քաղաքականության էությունը, առանձնահատկությունները ՀՀ-ում:
	<p>Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Մատնանշելու տնտեսական սոցիոլոգիայի առանձնահատկությունները: 2. Սահմանելու և բացատրել սոցիալական պետություն հասկացությունը: 3. Մատնանշելու աշխատանքի սոցիալական կազմակերպման հիմքերը: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Կիրառելու սոցիոլոգիական մեթոդները տնտեսագիտական հետազոտություններում: 2. Համակարգելու սոցիալական անհավասարությունը և հասարակական դասերի ստրատիֆիկացիոն հիմնական տեսությունը: 3. Վերլուծելու և համեմատելու գործազրկության տեսակները՝ կախված իրավիճակից: 4. Մատնանշելու աշխատանքի սոցիալական կազմակերպման հիմքերը: 5. Ներկայացնելու սոցիալական քաղաքականության էությունը, առանձնահատկությունները ՀՀ-ում: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Աշխատելու թիմում՝ կազմելով հարցաթերթիկներ: 2. Օգտագործելու մասնագիտական լեզուն: 3. Վերլուծելու հարցման արդյունքները:
	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի.</p> <p>Ա7. բացատրելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների ձևավորման, կառավարման մուտքումները,</p> <p>Բ5. գնահատելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները,</p> <p>Գ1. օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),</p> <p>Գ6. աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառել գիտելքիները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:</p> <p>Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ul style="list-style-type: none"> • խոսքային մեթոդներ /դասախոսություն, բացատրում, պատմում, երկխոսություն/, • զննական մեթոդներ /դիդակտիկ նյութերի ցուցադրում և այլն/, • տրամաբանական մեթոդներ, • ձանաշղողական-ստեղծագործական մեթոդներ, • համագործակցային ուսուցման մեթոդներ,

- խմբային աշխատանքի մեթոդներ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար նախատեսված է բանավոր քննություն՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է չորս հարց՝ համապատասխանաբար 5 միավոր: Միավորների քայլը՝ 0.5:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից:

Թեմա 1. Տնտեսագիտական սոցիոլոգիայի առարկան և մեթոդը: **Թեմա 2.** Սոցիոլոգիայի մեթոդները և հետազոտությունների կազմակերպումը: **Թեմա 3.** Սոցիալական պետությունը և արդարության սկզբունքները: **Թեմա 4.** Սոցիալական անհավասարությունը և հասարակական դասերի ստրատիֆիկացիոն հիմնական տեսությունները: **Թեմա 5.** Եկամուտների անհավասարությունը և այն պայմանավորող գործոնները: **Թեմա 6.** Կենսամակարդակի և կյանքի որակի ցուցանիշները: **Թեմա 7.** Աղքատության պատկերը, դրսորման ձևերը և չափման եղանակները: **Թեմա 8.** Գործազրկության և գրադարձության սոցիալ-տնտեսական ասպեկտները: **Թեմա 9.** Աշխատանքի սոցիալական կազմակերպման հիմքերը: **Թեմա 10.** Սոցիալական բաղաքականության էությունը, առանձնահատկությունները ՀՀ-ում:

Հիմնական գրականության ցանկ.

1. В.В.Радаев, «Экономическая социология», Москва, 2005 г.
2. Г.Н.Соколов, « Экономическая социология», Москва, 2009 г.
3. Е.М.Бабосов, «Экономическая социология», Москва, 2008 г.
4. В.И.Верховин, «Экономическая социология», Москва, 2010 г.
5. О.В.Кобяк, «Экономико-социологический словарь», Москва, 2002

0201/B37	Սիցազգային տնտեսագիտություն	4 կրեյխտ
4 ժամ/շաբ.	30/0/30	
5-րդ կլիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	

Դասընթացի նպատակն է՝ նպաստել անհրաժեշտ տեսական հիմքի ձևավորմանը՝ ժամանակակից արտաքին տնտեսական հիմնահարցերին արդյունավետ լուծումներ գտնելու համար: Օժանդակել միջազգային տնտեսագիտության ժամանակակից սկզբունքների և հայեցակարգերի համակողմանի ըմբռնմանը:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ուսանողներին տալ հիմնարար գիտելիքներ համաշխարհային տնտեսության զարգացման վերաբերյալ, ինչը հիմք կհանդիսանա միջազգային ուղղվածությամբ այնպիսի դասընթացների յուրացման համար, որոնք ավելի խորն են ուսումնասիրում արտաքին տնտեսական կապերի համակարգը և ունեն կիրառական նշանակություն:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն

1. Բացատրելու արտաքին առևտրի տեսությունների ժամանակակից մեկնարանությունները և առանձնահատկությունները:
2. Վերլուծելու առևտրային բաղաքականության հնարավոր ազդեցությունը տնտեսության վրա:
3. Նկարագրելու վճարային հաշվեկշռի և փոխարժեքի կարգավորման ուղիներն ու դերը տնտեսության կայունության խնդրում:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Գնահատելու համաշխարհային տնտեսական զարգացումների հնարավոր ազդեցությունը ՀՀ տնտեսության վրա:
2. Կանխատեսելու ՀՀ արտաքին տնտեսական և արժութային բաղաքականության ներտնտեսական հետևանքները:
3. Հաշվարկելու տնտեսական խմբավորումներում ՀՀ մասնակցության հավանական հետևանքները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Վերլուծելու ժամանակակից արտաքին տնտեսական հիմնախնդիրները, քննարկել որանց

լուծման այլընտրանքները:

2. Կատարելու հետազոտական աշխատանք:
3. Մասնակցելու գիտական բանավեճի:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք

Ա7.քացատերելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների և երևույթների ձևավորման, կառավարման մոտեցումները,

Ա8.մեկնաբանելու միկրո և մակրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունները, գլոբալ և լոկալ շուկաների հիմնախնդիրները,

Բ4.կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները,

Բ5.գնահատելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները,

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ5.գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություն. տեսության և քաղաքականության բացատրություն,
- սեմինար պարապմունք. տնտեսական իրավիճակների ու տնտեսական քաղաքականության վերլուծություն,
- խնդիրների լուծում,
- ուսանողների կողմից վերլուծական նյութերի պատրաստում, ներկայացում և քննարկում:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար նախատեսված է.

- 1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր՝ 5 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատումը պարունակում է երեք հարց համապատասխանաբար 2, 2 և 1 միավոր: Միավորների քայլը՝ 0.5:
- 2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր՝ 5 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատումը պարունակում է երեք հարց համապատասխանաբար 2, 2 և 1 միավոր: Միավորների քայլը՝ 0.5:
- եզրափակիչ քննություն. բանավոր՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատումը պարունակում է երեք հարց համապատասխանաբար 4, 3 և 3 միավոր: Միավորների քայլը՝ 0.5:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Արտաքին առևտրի տեսությունները: **Թեմա 2.** Արտաքին առևտրի ազդեցությունը երկրի քարեկեցության վրա: **Թեմա 3.** Արտաքին առևտրի և տնտեսական աճի առնչությունը: **Թեմա 4.** Ռեսուրսների միջազգային շարժը: **Թեմա 5.** Առևտրային քաղաքականության գործիքները և ազդեցությունը տնտեսության վրա: **Թեմա 6.** Վճարային հաշվեկշիռը: **Թեմա 7.** Արժույթի գլոբալ շուկան: **Թեմա 8.** Առևտրային հաշվեկշիռի կարգավորումը: **Թեմա 9.** Փոխարժեքի որոշումը: **Թեմա 10.** Բաց տնտեսության մակրոտնտեսագիտություն: **Թեմա 11.** Միջազգային արժութային համակարգը: **Թեմա 12.** Գլոբալ ֆինանսատեսական ձգնաժամերի պատճառները և հետևանքները:

Հիմնական գրականության ցանկ

1. Թորոսյան Ծ., «Միջազգային տնտեսագիտություններ», Երևան, 2009թ.:
2. Հաստեղ Ս., Ս.Սելվին, «Միջազգային տնտեսագիտություններ», Երևան, 1999թ.:
3. Yarbrough B., R. Yarbrough, «The World Economy: Trade and Finance», Harcourt College Publishers, 2000:
4. Krugman P., M. Obstfeld, M. Melitz, «International Economics: Theory and Policy», Pearson, 2014:
5. Salvatore D., «International Economics», John Wiley & Sons, 2016:
6. Киреев А., Международная экономика. М.: Международные отношения, 2006:

0201/B39	Ծառայությունների ոլորտի Էկոնոմիկա	3 կրեդիտ
3 ժամ/շաբ.	30/0/15	
5-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկգնահատման	
Դասընթացի նպատակն	է ուսանողներին տալ խորացված և համակարգված գիտելիքներ	

ծառայությունների ոլորտի՝ որպես ժամանակակից տնտեսության առաջատար ոլորտի արդի հիմնախնդիրների և զարգացման միտումների շուրջ: Դասընթացը ներառում է նաև ծառայությունների ոլորտի առանձին ճյուղերում կառավարման, կազմակերպման և ֆինանսավորման հետ կապված տեսական և գործնական հիմնախնդիրները:

Դասընթացի խնդիրները են.

- ներկայացնել ծառայությունների ոլորտի էությանը, կառուցվածքը և գործառման օրինաչափությունները,
- ուսումնասիրել ծառայությունների առանձնահատկությունները և դասակարգումը,
- ուսումնասիրել ծառայությունների շուկան զորակացիայի պայմաններում:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Բացատրելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների և երևույթների ձևավորման, կառավարման մոտեցումն ըստ:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- 1.Գնահատելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները:
2. Կատարելու գործարարության համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարան ներգիտական հոդվածներ, հաշվետվություններ) կիրառելու տեսական գիտելիքները գործնականում:
2. Որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:

Դասընթացը ձևաբրում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունը(ները).

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք:

Ա1.ներկայացնելու ֆինանսների կառավարման ժամանակակից մոտեցումները և մեթոդները,

Ա7.բացատրելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների և երևույթների ձևավորման, կառավարման մոտեցումները,

Ա8.մեկնաբանելու միկրո և մակրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունները, զլոբալ և լոկալ շուկաների հիմնախնդիրները,

Բ1.դասակարգելու ոիսկերը և կայացնելու ֆինանսական որոշումներ,

Բ2.պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր, օգտվելու նորմատիվական փաստաթղթերից,

Գ1.օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),

Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառել գիտելքները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ
- սեմինար պարապմունքներ
- գործնական առաջարրանքներ
- ինքնուրույն աշխատանքի կատարում և ներկայացում
- նախադեպերի վերլուծություն:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Նախատեսված է բանավոր քննություն՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով, հարցատոմսը պարունակում է չորս հարց՝ համապատասխանաբար 5 միավոր: Միավորների քայլը՝ 0.5:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Դասընթացի ներածություն: **Թեմա 2.** Ծառայությունների ոլորտը սոցիալ-տնտեսական համակարգում: Ծառայությունների հատվածը ՀՀ-ում: **Թեմա 3.** Ծառայության հասկացությունը:

Ծառայության մատուցման տարբերը: **Թեմա4.** Ծառայությունների դասակարգումը: **Թեմա 5.** Ծառայության որակ: **Թեմա 6.** Ծառայությունների շուկա: **Թեմա7.** Ծառայությունների զլոբալացումը:

Ծառայությունների միջազգային առևտիք ձևերը և արգելվները: **Թեմա 8.** Աշխատանքային ռեսուրսների կառավարումը ծառայությունների ոլորտում: **Թեմա 9.** Պաշարների կառավարումը ծառայությունների ոլորտում: **Թեմա 10.** Կրթությունը որպես սոցիալական ոլորտի ենթահամակարգ: **Թեմա 11.** Առողջապահությունը որպես սոցիալական ոլորտի ենթահամակարգ: **Թեմա 12.** Մշակույթի ոլորտը ազգային տնտեսության համակարգում: **Թեմա 13.** Առևտուրը որպես ազգային տնտեսության ճյուղ: **Թեմա 14.** Սպորտը և ֆիզիկական կուլտուրան որպես ազգային տնտեսության ճյուղ: **Թեմա 15.** Զբոսաշրջություն:

Հիմնական գրականության ցանկ

- Խաչատրյան Ն., Գասպարյան Վ., Ծառայությունների էկոնոմիկա, Երևան, 2013:
- Сфера услуг. Менеджмент. Под ред. Т. Бурменко. Москва, 2017.
- Бурменко Т.Д., Даниленко Н.Н., Туренко Т.А. Сфера услуг. Экономика. Москва, 2008.
- Хаксевер К., Рендер Б., Рассел Р., Мердик Р. Управление и организация в сфере услуг. Санкт-Петербург, 2003.
- Шишкин С. Экономика социальной сферы. Москва, 2003.
- Дюмулен И. Международная торговля услугами. Москва, 2003.

0201/B38	Միկրոտնտեսագիտություն	5 կրեմիս
5 ժամ/շաբ.	45/0/30	
5-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին սովորեցնել տարրեր մաթեմատիկական մոդելների և մեթոդների կիրառմամբ ուսումնասիրել տնտեսվարող սուբյեկտների վարքագծային առանձնահատկությունները, պատկերացում կազմել հիմնական միկրոտնտեսական օրենքների և դրանց միջև գոյություն ունեցող օրինաչափությունների վերաբերյալ:		
Դասընթացի խնդիրներեն.		
<ul style="list-style-type: none"> ուսանողներին ներկայացնել հիմնարար միկրոտնտեսագիտական օրենքները, հասկացությունները և ցուցանիշները, ուսանողներին ծանոթացնել արտադրողի և սպառողի տեսությունների, շուկայական հավասարակշուության մոդելների, շուկայի բացերի և դրանց կարգավորման եղանակների հետ, ուսանողներին գինել միկրոտնտեսագիտական ցուցանիշները հասկանալու, մեկնարանելու և վերլուծելու կարողություններով, ուսանողներին սովորեցնել օգտվել մասնագիտական գրականությունից և վիճակագրական տվյալների աղբյուրներից: 		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
<ol style="list-style-type: none"> Սահմանելու հիմնական միկրոտնտեսական հասկացությունները, օրենքները և դրանց միջև դրսարկող օրինաչափությունները: Ներկայացնելու սպառողի և արտադրողի տեսությունները, նրանց վարքագծի օպտիմալացման պայմանները և դրանց վրա ազդող գործոնները: Մեկնարանելու շուկայական հավասարակշուության մոդելները, շուկայի բացերը (հանրային բարիքներ, արտաքին արդյունքներ, տեղեկատվական ասիմետրիաներ ու մոնոպոլիաներ) և դրանց կարգավորման եղանակները: 		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
<ol style="list-style-type: none"> Վերլուծելու տիպային տնտեսա-մաթեմատիկական իրավիճակները: 		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
<ol style="list-style-type: none"> Աշխատելու թիմում: Կարուցելու բանավոր և գրավոր փաստարկված խոսք: Ստեղծագործելու: 		

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք

Ա8. մեկնաբանելու միկրո և մակրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունները, գլոբալ և լոկալ շուկաների հիմնախնդիրները:

Բ5.գնահատելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները,

Բ7.կատարելու գործարարության համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, աշխատել STATA, EView-s, հաշվապահական ծրագրերով /ՀԾ/,

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնափորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառել գիտելքիները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- թեստային վարժություններ և խնդիրների լուծում,
- քանավեճեր, դերային խաղեր և իրավիճակային սցենարների քննարկումներ,
- հետազոտական բնույթի թիմային աշխատանքներ,
- տնային առաջարկանքներ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Վերջնարդյունքները գնահատելու համար իրականացվում են.

- 1-ին ընթացիկ քննություն** [գրավոր՝ թեստային հարցեր և գործնական խնդիրներ, 5 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.5].
- 2-րդ ընթացիկ քննություն** [գրավոր՝ թեստային հարցեր և գործնական խնդիրներ, 5 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.5].
- Եզրափակիչ քննություն** [բանավոր՝ տեսական հարցեր և գործնական խնդիրներ, 10 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.5].

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Սպառուման տեսության հիմունքները: **Թեմա 2.** Սպառողի օգտակարության մաքսիմալացման խնդիրը: **Թեմա 3** Օգտակարության մաքսիմալացման երկակի խնդիրը: **Թեմա 4** Եկամտի և փոխարինման էֆեկտները: **Թեմա 5.** Սպառողի բարեկությունը բնութագրող ցուցանիշները: **Թեմա 6.** Սպառողի վարքագիծը հնդողեն եկամտի պայմաններում: Շուկայական պահանջարկ: **Թեմա 7.** Արտադրողի տեսության հիմունքները: **Թեմա 8.** Արտադրության ծավալի և զնի որոշումը տարբեր շուկայական կառուցվածքների դեպքում: **Թեմա 9.** Ընդհանուր հավասարակշության տեսություն: **Թեմա 10.** Շուկայի բացերը և դրանց կարգավորումը:

Հիմնական գրականության ցանկ

- X.P.Вернан, Микроэкономика. Промежуточный уровень, Москва, 1997
- Тарасевич Л.С., Гребенников П. И., Леусский А. И. Макроэкономика. Санкт-Петербург, 2003
- Geoffrey A.J. and Philip J.R, Advanced Microeconomic Theory, 3rd Edition, Pearson Education Limited, New York, 2011
- Mas-Colell A. and Whinston M., Microeconomic Theory, Oxford University Press, Oxford, 1995
- Barro R., Macroeconomics: A Modern Approach, South Western College Pub., 2007
- Silberberg E. and Wing S., The Structure of Economics, McGraw Hill, New York, 2001

0201/B41	Հաշվապահական հաշվառում-1	4 կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	30/30/0	
5-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	

Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին տալ գիտելիքներ կազմակերպության մրցունակության ապահովման գործընթացում հաշվառման կարևորության, մեթոդի տարրերի և իրականացման սկզբունքների մասին: Պարզաբանել տնտեսական, հաշվապահական հաշվառման հիմունքները, ֆինանսական, կառավարչական և հարկային հաշվապահությունների առանձնահատկությունները, կազմակերպման ձևերը: Ինչպես նաև ուսանողների մոտ ձևավորել գարգացնել արդյունավետ

հաղորդակցության, հիմնախնդիրները տրամաբանորեն լուծելու, դատելու, առաջարկություններ անելու ունակություններ:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- մեկնաբանել ուսանողներին հաշվապահական հաշվառման հիմունքները, ֆինանսական հաշվառման հիմնական տարրերը,
- ուսանողներին բացատրել ֆինանսական, կառավարչական և հարկային հաշվառումների գործառույթները, խնդիրները և առանձնահատկությունները,
- ուսուցանել ուսանողներին օգտվել հաշվապահական փաստաթղթերից և հասկացություններից տնտեսական որոշումներ կայացնելիս,
- ուսանողներին զինել հաշվապահական փաստաթղթեր լրացնելու և ստուգելու, հաշվապահական խնդիրներ լուծելու, գործառնությունների համար հաշվապահական ձևակերպումներ գրելու կարողություններով:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Սահմանելու և բացատրելու հաշվապահական հաշվառման առարկան, մեթոդը, ֆինանսական հաշվառման հիմնական տարրերը:
2. Բացատրելու ֆինանսական, կառավարչական և հարկային հաշվառումների առանձնահատկությունները, ֆինանսական հաշվառման գործառույթները, խնդիրները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Մեկնաբանելու դասընթացի սահմաններում նախատեսված մասնագիտական տերմինները:
2. Աշխատելու հաշվային պլանով, գործառնությունների համար գրել հաշվապահական ձևակերպումներ, լրացնել հաշվապահական փաստաթղթեր,

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Աշխատելու թիմում:
2. Շփվելու մասնագիտական լեզվով:
3. Անհայտ իրավիճակներում կողմնորոշվելու, որոշումներ կայացնելու:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինին

Ա4.ներկայացնելու ֆինանսական հաշվառման էռությունը և հաշվետվությունների պատրաստման և ստուգման ձևերը,

Ա9.մեկնաբանելու ֆինանսների, վիճակագրության, հաշվապահական հաշվառման մասին գիտության մեջ օգտագործվող հիմնական հասկացությունները,

Բ2.պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր, օգտվելու նորմատիվական փաստաթղթերից,

Գ1.օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),

Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառել գիտելքիները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ
- սեմինարներ, քննարկումներ և քանավեճեր
- խմբային աշխատանքներ
- ռեֆերատներ
- անհատական աշխատանք:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումները անց է կացվում բանավոր և գրավոր, գնահատվում են՝ յուրաքանչյուրը 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից

Թեմա 1.Հաշվապահական հաշվառման առարկան և մեթոդը: **Թեմա 2.**Հաշվապահական հաշվեկշիռ /ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն/ և հաշվիներ: Կրկնակի գրանցում: **Թեմա 3.**

Գնահատում և կալկույացիա: Փաստաթղթավորում և գույքագրում: **Թեմա 4.** Հաշվապահական հաշվառման հաշիվների դասակարգումը, հաշվային պլան: **Թեմա 5.** Հաշվապահական հաշվառման տեսակները, սկզբունքները, կարգավորումը:

Հիմնական գրականության ցանկ

- «Հաշվապահական հաշվառման մասինն ՀՀ օրենքը, 2002թ.
- Կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլան եվ դրա կիրառման հրահանգ, 2012
- Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներ, 2012:
- Ա.Զ.Սարգսյան, Ռ.Պ.Համբարձումյան, Ա.Մ.Մարշանյան, Ն.Ս.Օգանեզովա և ուրիշներ, /Հաշվապահական հաշվառում: Ուսումնական ձեռնարկ/, Երևան, Տնտեսագետ 2014:
- Թ.Մովսիսյան, Հաշվապահական հաշվառում, Երևան, 2015
- Կ.Չուրաբյան, Ն.Գասպարյան, Հաշվապահական հաշվառում: Ուսումնական ձեռնարկ/, Երևան, ՀՈՒՄԿ, ԵՊՀ տպագրատուն, 2011
- Ֆինանսական հաշվառման հիմունքներ, Հայաստանի հաշվապահների և առողջապահության ասոցիացիա, Երևան 2012

0201/B45	Հաշվապահական հաշվառում-2	4 կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	30/30/0	
6-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	

Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին տալ գիտելիքներ կազմակերպության մրցունակության ապահովման գործնթացում հաշվառման կարևորության, մեթոդի տարրերի և իրականացման սկզբունքների մասին: Դարզաբանել կազմակերպության ակտիվների, պարտավորությունների, սեփական կապիտալի, եկամուտների և ծախսերի հաշվառման առանձնահատկությունները, իրականացման ձևերը: Ինչպես նաև ուսանողների մոտ ձևավորել զարգացնել արդյունավետ հաղորդակցության, հիմնախնդիրները տրամաբանորեն լուծելու, դատելու, առաջարկություններ անելու ունակությունները:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- մեկնաբանել ուսանողներին կազմակերպության ակտիվների, պարտավորությունների, սեփական կապիտալի հաշվառման մեխանիզմները,
- ուսանողներին բացատրել եկամուտների և ծախսերի դասակարգումը և հաշվառումը,
- ուսուցանել ուսանողներին օգտվել հաշվապահական փաստաթղթերից և հասկացություններից տնտեսական որոշումներ կայացնելիս,
- ուսանողներին զինել հաշվապահական փաստաթղթեր լրացնելու և ստուգելու, հաշվապահական խնդիրներ լուծելու, գործառնությունների համար հաշվապահական ձևակերպումներ գրելու կարողություններով:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

- Սահմանելու, մեկնաբանելու, հաշվառելու կազմակեր պությանակտիվները, պարտավորությունները, սեփական կապիտալը:
- Մեկնաբանելու դասընթացի սահմաններում նախատեսված մասնագիտական տերմինները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- Աշխատելու հաշվային պլանով, գործառնությունների համար գրել հաշվապահական ձևակերպումներ, լուծելու հաշվապահական խնդիրներ, լրացնելու և ստուգելու հաշվապահական փաստաթղթեր:
- Օգտվելու հաշվապահական փաստաթղթերից և հասկացություններից տնտեսական որոշումներ կայացնելու:

- Տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- Օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից:

- 2.** Աշխատելու թիմում, շփվելու մասնագիտական լեզվով:
- 3.** Անհայտ իրավիճակներում կողմնորոշվելու, որոշումներ կայացնելու, կատարելու առաջարկություններ:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիկ՝

Ա4.ներկայացնելու ֆինանսական հաշվառման էությունը և հաշվետվությունների պատրաստման և ստուգման ձևերը,

Ա9.մեկնաբանելու ֆինանսների, կամաց հաշվառման հաշվառման մասին գիտության մեջ օգտագործվող հիմնական հասկացությունները,

Բ7.կատարելու գործարարության համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, աշխատելու STATA, EView-s, հաշվապահական ծրագրերով /ՀԾ/,

Բ8.պատրաստելու և ներկայացնելու տարատեսակ հաշվետվություններ,

Գ3.քանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության հետ:

Կիրառվում են դասավանդման ու ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- նախադեպերի վերլուծություն,
- սեմինարներ, քննարկումներ և քանավեճեր,
- խմբային աշխատանքներ,
- ռեժիսուրներ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար ախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից յուրաքանչյուրը գնահատվում է՝ առավելագույնը 5 միավոր: Եզրափակիչ քննությունը գնահատվում է 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից

Թեմա 1. Կազմակերպության ակտիվների հաշվառում **Թեմա 2.** Կազմակերպության պարտավորությունների հաշվառումը: **Թեմա 3.** Եկամուտների և ծախսերի հաշվառումը: Տնտեսակարման ֆինանսական հետևանքների ձևավորումը և հաշվառումը: **Թեմա 4.** Սեփական կապիտալի հաշվառումը: **Թեմա 5.** Ֆինանսական հաշվետվությունների ամբողջական փաթեթը, ներկայացման կարգը և փոխադարձ կապը:

Հիմնական գրականության ցանկ

- «Հաշվապահական հաշվառման մասինն ՀՀ օրենքը, 2002թ.
- Կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլան Եվ դրա կիրառման հրահանգ, 2012
- Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներ, 2012:
- ՀՀ Հարկային օրենսգիրը 2016թ.
- Ա.Զ.Մարգարյան, Ռ.Պ.Համբարձումյան, Ա.Մ.Մարգարյան, Ն.Ս.Օգանեզովա և ուրիշներ /Հաշվապահական հաշվառում: Ուսումնական ձեռնարկ/, Երևան, Տնտեսագետ 2014:
- Թ.Մովսիսյան, Հաշվապահական հաշվառում, Երևան, 2015
- Կ.Զուրաբյան, Ն.Գասպարյան, Հաշվապահական հաշվառում: /Ուսումնական ձեռնարկ/, Երևան, ՀՈՒՄԿ, ԵՊՀ տպագրատուն, 2011
- Ֆինանսական հաշվառման հիմունքներ, Հայաստանի հաշվապահների և առողջապահների ասոցիացիա, Երևան 2012
- Կոնդրаков Н.П. Бухгалтерский учет: Учебное пособие. 5-е изд., перераб и доп. Москва ИНФРА-М, 2008
- M.Powers, B.Needles, S.Crosson, Financial and Managerial, Publisher: Cengage Learning; 10 edition (January 23)

0201/B42	Կորպորատիվ ֆինանսների հիմունքներ	4 կրեդիտ
4 Ժամ/շաբ.	30/0/30	
5-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	

Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին հաղորդել գիտելիքներ ներդրումային պորտֆելների կազմման և կառավարման վերաբերյալ, ինչպես նաև ներկայացնել կապիտալ բյուջետավորման էությունը և մեթոդները:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- բացատրել ֆինանսների դերը տնտեսվարող սուբյեկտների գործունեության մեջ,
- ուսումնասիրել կորպորատիվ ֆինանսների կառավարման մեթոդները և գործիքները,
- յուրացնել ընկերության ֆինանսական քաղաքականության հիմնական սկզբունքները:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Ներկայացնելու ֆինանսների կառավարման ժամանակակից մոտեցումները և մեթոդները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր:

2. Գնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը:

3. Կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ կիրառելու գիտելիքները պրակտիկայում, ձևակերպելու և լուծելու խնդիրներ):

2. Որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարրեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:

3. Բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական հանրության հետ:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի՝

Ա1. Ներկայացնելու ֆինանսների կառավարման ժամանակակից մոտեցումները և մեթոդները,

Ա9. Մեկնաբանելու ֆինանսների, վիճակագրության, հաշվապահական հաշվառման մասին գիտության մեջ օգտագործվող հիմնական հասկացությունները,

Բ3. Գնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը,

Բ8. պատրաստելու և ներկայացնելու տարատեսակ հաշվետվություններ,

Գ2. Որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարրեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ
- նախադեպերի վերլուծություն
- խմբային աշխատանք
- անհատական աշխատանք:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումները անց է կացվում բանավոր և գրավոր, գնահատվում են՝ յուրաքանչյուր 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Ներդրումային նախագծերի արդյունավետության գնահատում: **Թեմա 2.** Կապիտալի արժեք և կառուղվածք: **Թեմա 3.** Բիզնեսի գնահատում: **Թեմա 4.** Ռիսկ և եկամտաբերություն: **Թեմա 5.** Ֆինանսական վերլուծություն:

Հիմնական գրականության ցանկ

1. William R Lasher, Practical Financial Management, South Western, 2011
2. Брейли Р., Майерс С., Принципы корпоративных финансов, М.2011
3. Stephen A. Ross, Randolph W. Westerfield and Jaffrey F. Jaffe, Corporate Finance, 5 Edition, Irwin McGraw-Hill, 2012
4. Бригхем Ю., Финансовый менеджмент, П, 2009
5. Шарп У. “Инвестиции и Инвест М, 2001
6. Боди Э, Мертон Р., “Финансы”, М, 2007

0201/B43	Զեռնարկության էկոնոմիկա	4 կրեդիտ	
4 ժամ/շաբ.	30/0/30		
6-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ		
<p>Դասընթացի նպատակն է դասընթացի նպատակն է ուսանողներին տալ խորացված և համակարգված գիտելիքներ ձեռնարկության էկոնոմիկայի հիմնական հասկացությունների, ժամանակակից պայմաններում ձեռնարկության գործառման տեսական և գործնական հիմնախնդիրների և ձեռնարկության գործունեության արդյունավետ կառավարման մեթոդների մասին: Առանձին ուշադրություն է դարձվում ձեռնարկության գործունեությունը արտացոլող տնտեսական ցուցանիշների հաշվարկմանն ու վերլուծությանը: Դասընթացը ներառում է նաև ֆինանսական մենեջմենթի և ռիսկերի կառավարման որոշ հարցեր, ինչպես նաև դրանց հետ կապված տեսական և գործնական հիմնախնդիրները:</p> <p>Դասընթացի խնդիրներն են.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ծանոթացնել արտադրական և սոցիալ-տնտեսական գործնթացների կառավարման և մոդելավորման գործնթացներին, արտադրական համակարգերի դիմամիկ հաստատունության ապահովման մեթոդներին, արտադրական պրոցեսի կազմակերպման սկզբունքներին, • ծանոթացնել ֆիրմայի /ձեռնարկության/ ռեսուրսային ներուժի կառավարման մեթոդներին, ֆինանսատնտեսական գործունեության կազմակերպման հիմունքներին, գործունեության պլանավորման և կառավարման մեթոդներին, ֆիրմայի ինովացիոն /նորամուծական/ գործունեության կառավարման հիմունքներին, • սովորեցնել ներդրումային նախազգերի կառավարման և դրանց տնտեսական արդյունավետության գնահատման մեթոդները, • ներկայացնել ֆիրմայի գործունեության արդյունավետության վերլուծության և գնահատման հիմունքների: 	<p>Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Բացատրելու տնտեսագիտական տարրեր խնդիրների և երևույթների ձևավորման, կառավարման մոտեցումները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Գնահատելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները: 2. Կատարելու գործարարության համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ, հաշվետվություններ)կիրառելու տեսական գիտելիքները գործնականում: 2. Որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնարանելու տարրեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը: <p>Դասընթացը ձևակրում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինին</p> <p>Ա7. բացատրելու տնտեսագիտական տարրեր խնդիրների և երևույթների ձևավորման, կառավարման մոտեցումները,</p> <p>Բ2. պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր, օգտվելու նորմատիվարակական փաստաթղթերից,</p> <p>Բ3. գնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը,</p> <p>Գ2. որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնարանելու տարրեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,</p> <p>Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտություն ների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:</p>		

Վիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ
- սեմինար պարապմունքներ
- գործնական առաջարրանքներ
- կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն
- նախադաշտություն:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

- 1-ին ընթացիկ քննություն. անցկացվում է գրավոր քննություն, որը ներառում է հարցատոմսի հարցերի ներկայացումը և գործնական առաջարրանքի կատարումը,
- 2-րդ ընթացիկ քննություն. անցկացվում է գրավոր քննություն, որը ներառում է հարցատոմսի հարցերի ներկայացումը և գործնական առաջարրանքի կատարումը,
- Եզրափակիչ քննություն. անցկացվում է բանավոր քննություն, որը ներառում է հարցատոմսի հարցերի բանավոր ներկայացումը և գործնական առաջարրանքի կատարումը:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Ներածություն: **Թեմա 2.** Զերնարկությունը որպես շուկայական տնտեսության տնտեսվարող սուբյեկտ: **Թեմա 3.** Զերնարկատիրությունը: **Թեմա 4.** Զերնարկության իրավակազմակերպական ձևերը: **Թեմա 5.** Զերնարկատիրական կորպորատիվ ձևերը: **Թեմա 6.** Արտադրական պրոցեսի կազմակերպումը ձեռնարկությունում: **Թեմա 7.** Արտադրության տնտեսական և սոցիալական արդյունավետությունը: **Թեմա 8.** Զերնարկության ներդրումային գործունեությունը: **Թեմա 9.** Զերնարկությունում աշխատանքի նորմավորման հիմունքները: **Թեմա 10.** Զերնարկության հիմնական և շրջանառու միջոցները: **Թեմա 11.** **Թեմա 12.** Զերնարկության արտադրական հզորությունը և արտադրական ծրագիրը: **Թեմա 13.** Զերնարկության աշխատանքային ռեսուրսները: **Թեմա 14.** Արտադրական ծախքերը: Կալկուլացիան: Ծախսերի նախահաշվիը: **Թեմա 15.** Զերնարկության շահույթը և շահութաբերությունը: **Թեմա 16.** Զերնարկության գնային քաղաքականությունը: **Թեմա 17.** Զերնարկության ֆինանսների կառավարումը:

Հիմնական գրականության ցանկ

1. ՀՀ Քաղաքացիական օրենսգիրը:
2. Экономика фирм: Учебник/ Под ред. Проф В.Я.Горфинкеля - 2-е изд., переаб. и доп.М.:ИНФРА-М, 2012
3. Финансовый менеджмент: теория и практика. Под ред. Стояновой Е.С. 5-е изд., перераб. и доп. - М.: 2010.
4. Экономика предприятия: Учебник для вузов/ Под ред. А.Е.Карлика, М.Л.Шухгалтер, 2-е изд., переработанное и дополненное. — СПб.: Питер, 2009.
5. Экономика фирм: Учебник / Под общ.ред. Н.П.Иващенко. Москва, 2007.
6. Е.Л.Кантор, Экономика предприятия. Санкт-Петербург, 2003
7. В.Я.Хрипач, Экономика предприятия, 2001

0201/B44	Մակրոտնտեսագիտություն	6 կրեդիտ
6 ժամ/շաբ.	45/0/45	
6-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	

Դասընթացի նպատակն է խորացնել ուսանողների գիտելիքները մակրոտնտեսագիտության ոլորտում, ուսանողներին ծանոթացնել հիմնական մակրոտնտեսական մոդելներին և մակրոտնտեսագիտության զարգացման ժամանակակից փուլի առանձնահատկություններին:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ուսանողներին ներկայացնել հիմնարար մակրոտնտեսա կան հասկացությունները և ցուցանիշները,
- ուսանողներին ծանոթացնել հիմնական տնտեսական մոդելների և դրանց կիրառությունների հետ,

- ուսանողներին զինել մակրոտնտեսական ուցանիշները հասկանալու, մեկնաբանելու և վերլուծելու կարողություններով,
- ուսանողներին սովորեցնել օգտվել մասնագիտական գրականությունից և վիճակագրական տվյալների աղբյուրներից:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

- Մեկնաբանելու մակրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունները:
- Վերլուծելու հիմնական մակրոտնտեսական ցուցանիշների միջև առկա փոխապահությունները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- Վերլուծելու տիպային տնտեսա-մաթեմատիկական իրավիճակները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- Աշխատելու թիմում:
- Կառուցելու քանակոր և գրավոր փաստարկված խոսք:
- Մտածելու և արտահայտվելու ստեղծագործաբար:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի □

Ա8. մեկնաբանելու միկրո և մակրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունները, գլոբալ և լոկալ շուկաների հիմնախնդիրները,

Բ2. պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր, օգտվելու նորմատիվական փաստաթղթերից,

Բ5. գնահատելու ընտրված տնտեսական քաղաքականություն ները,

Գ2. որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարրեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ3. քանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության հետ:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- թեստային վարժություններ և խնդիրների լուծում,
- քանավեճեր, դերային խաղեր և իրավիճակային սցենարների քննարկումներ,
- հետազոտական բնույթի թիմային աշխատանքներ,
- տնային առաջադրանքներ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

- 1-ին ընթացիկ քննություն** [գրավոր՝ թեստային հարցեր և գործնական խնդիրներ, 5 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.5].
- 2-րդ ընթացիկ քննություն** [գրավոր՝ թեստային հարցեր և գործնական խնդիրներ, 5 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.5].
- Եզրափակիչ քննություն** [քանավոր տեսական հարցեր և գործնական խնդիրներ, 10 միավոր առավելագույն արժեքով, միավորների քայլը՝ 0.5].

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Ազգային հաշիվների համակարգ: **Թեմա 2.** Տնտեսությունը երկարաժամկետ հատվածում («դասական» տնտեսություն): **Թեմա 3.** Փող և ինֆյացիա: **Թեմա 4.** Բաց տնտեսություն: **Թեմա 5.** Տնտեսությունը կարգաժամկետ հատվածում: Գործարար ցիկլեր: **Թեմա 6.** Համախառն առաջարկի և համախառն պահանջարկի դինամիկ մոդել: **Թեմա 7.** Սպառում: **Թեմա 8.** Ներդրումներ: **Թեմա 9.** Փողի պահանջարկը և առաջարկը: **Թեմա 10.** Գործազրկություն: **Թեմա 11.** Հարկաբյուջետային քաղաքականություն: **Թեմա 12.** Դրամակարկային տեսություն: **Թեմա 13.** Բաց տնտեսություն: **Թեմա 14.** Սոլոյի տնտեսական աճի մոդելը: **Թեմա 15.** Տնտեսական աճի Ռամսեյի մոդելը:

Հիմնական գրականության ցանկ

- Ն.Մենքյու, Մակրոտնտեսագիտություն, Երևան, «Հայաստան» 1997
- Զ.Սարս, Ֆ.Լարրեյն, Մակրոտնտեսագիտությունը գլոբալ տնտեսությունում, Երևան, «Տնտեսագիտ», 2002
- Լ.Տարասևիչ, Պ.Գրեբեննիկով, Ա.Լեյսսկի, Մակրօէկոնոմիկա, Սանկտ-Պետերբուրգ, 2003

4. Шагас Н.Л, Туманова Е.А., Макроэкономика-2, М.: изд-во МГУ, 2006
5. Barro R., Macroeconomics: A Modern Approach, South Western College Pub., 2007
6. D.Romer, Advanced Macroeconomics, McGraw-Hill, 2006

0201/B46	Բանկային գործ	6 կրեդիտ
6 ժամ/շաբ.	45/0/45	
6-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
<p>Դասընթացի նպատակն է ձևավորել բանկային գործունեության հիմունքների, բանկերի գործունեության կարգավորման օրենսդրական դաշտի, բանկերի կողմից իրականացվող գործառնությունների և կենտրոնական բանկի խնդիրների վերաբերյալ գիտելիքներ:</p> <p>Դասընթացի խնդիրներն են.</p> <ul style="list-style-type: none"> բացատրել բանկային գործունեության հետ կապված հասկացությունները, ծանոթացնել բանկային գործունեությունը կարգավորող նորմատիվային փաստաթղթերին, ներկայացնել ծամանակակից բանկային գործի տեսության և պրակտիկայի հիմունքները, ձևավորել տիպիկ բանկային իրավիճակներում կողմնորոշվելու և ճիշտ որոշումներ կայացնելու ուսակություն: 		
<p>Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> Ներկայացնելու ֆինանսական համակարգը, բանկային ոլորտը: Մեկնարաններու ՀՀ բանկային համակարգի ինստիտուցիոնալ կայացման պատմությանը, ինչպես նաև ՀՀ-ում ֆինանսական կառուցյների՝ բանկերի և վարկային կազմակերպությունների կողմից առաջարկվող վարկային և ավանդային գործառնությունների: Բացատրելու Կենտրոնական բանկի՝ որպես ֆինանսական համակարգի կայունության և գների կայունության ապահովման հիմնական պատասխանատուի գործառույթները և դերը: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> Գնահատելու բանկերի դերն ու նշանակությունը տնտեսության կայացման և զարգացման գործում: Վվերլուծելու կենտրոնական բանկի կողմից իրականացվող քաղաքականությունը և բնութագրելու ֆինանսական համակարգի և գնաճի կայունությունը բնորոշող ցուցանիշները: Բնքնուրույն իրականացնելու առևտրային բանկի տնտեսական գործունեության ֆինանսական արդյունքների գնահատում և վերլուծություն: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> Արագորեն և հմտորեն կողմնորոշվելու ֆինանսական շուկայում՝ հստակ պատկերացում կազմելով բանկերի և վարկային կազմակերպությունների կողմից առաջարկվող ամենատարբեր ծառայությունների մասին: Գործելու վերահսկող մարմնի՝ Կենտրոնական բանկի կողմից սահմանվող «խաղի կանոններով», այսինքն այն նորմատիվային դաշտով, որով և առաջնորդվում են ՀՀ ֆինանսական կազմակերպությունները: <p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյուն(ներ)ը.</p> <p>Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի□</p> <p>ԱՅ. ներկայացնելու բանկային գործունեության հիմնարար սկզբունքները,</p> <p>Բ1.դասակարգելու ոիսկերը և կայացնելու ֆինանսական որոշումներ,</p> <p>Բ2.պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր, օգտվելու նորմատիվայրավական փաստաթղթերից,</p> <p>Բ6.մշակելու և գործնականում իրականացնելու բանկային հատվածի վարկային և ակտիվային այլ գործառույթները,</p> <p>Գ3.բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության հետ:</p> <p>Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ul style="list-style-type: none"> դասախոսություններ, սեմինարներ, քնարկումներ և բանավեճեր, 		

- Խմբային աշխատանքներ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից յուրաքանչյուրը գնահատվում է 5 միավոր առավելագույն արժեքով: Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Բանկերի ծագումը և բանկային համակարգի ձևավորումը: **Թեմա 2.** Բանկային գործունեության առանձնահատկությունները և բանկային համակարգի ձևավորումը ՀՀ-ում: **Թեմա 3.** Վենտրոնական բանկերի դերը և գործառույթները: **Թեմա 4.** Առևտրային բանկերը և ոչ բանկ ֆինանսական կազմակերպությունները: **Թեմա 5.** Առևտրային բանկերի գործառնությունները: **Թեմա 6.** Բանկային գործունեության վերահսկողությունը և կարգավորումը: **Թեմա 7.** Միջազգային բանկային գործառություններ:

Հիմնական գրականության ցանկ

1. «Ֆինանսներ, դրամաշրջանառություն և վարկեր», Լ.Քադանյան, Եր: 2010
2. Բ.Ասատրյան, «Բանկային գործ», Եր. 2013
3. «Экономическая теория денег, банковского дела и финансовых рынков», Ф. Мишкун, 1999
4. «Банки и банковские операции», М. Лаврушин, 2016
5. «Банковское дело», М.Лаврушин, М. 2009
6. «Деньги, кредит, банки», М.Владимирова, А.Козлов, М. 2006
7. www.cba.am
8. www.imf.org

0201/B47	Հարկային համակարգ	4 կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	30/30/0	
6-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	

Դասընթացինպատակն է ծանոթացնել Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգի առանձնահատկություններին և դրա օրենսդրական ապահովմանն առնչվող հարցերին:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ներկայացնել ՀՀ հարկային համակարգի իրավական հիմքը,
- յուրացնել հարկերի հաշվարկման ժամանակակից մեթոդները,
- սովորեցնել կազմել հարկային հաշվետվություններ,
- ձևավորել հարկային հաշվառման և պլանավորման հմտություններ:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Բացատրելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների և երևույթների ձևավորման, կառավարման մոտեցումները :

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Գնահատելու ընտրված տնտեսական քաղաքանառությունները:
2. Պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:
2. Բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական հանրության հետ:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիկ՝

Ա7.բացատրելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների և երևույթների ձևավորման, կառավարման մոտեցումները,

Բ2.պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր, օգտվելու նորմատիվականացման փաստարդերից,

<p>Բ5.գնահատելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները,</p> <p>Բ8.պատրաստելու և ներկայացնելու տարատեսակ հաշվետվություն ներ,</p> <p>Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:</p>
<p>Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ul style="list-style-type: none"> դասախոսություններ, նախադեպերի վերլուծություն, խմբային աշխատանք, անհատական աշխատանք:
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>Անցկացվում է 2 ընթացիկ քննություն (յուրաքանչյուրը՝ 5 միավոր) և եզրափակիչ քննություն (10 միավոր):</p> <p>Ընթացիկ քննության հարցատոմսը բաղկացած է 3 հարցից, հետևյալ միավորներով՝ 2,2,1:</p> <p>Եզրափակիչ քննության հարցատոմսը բաղկացած է 3 հարցից, հետևյալ միավորներով՝ 4,3,3:</p> <p>Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.</p> <p>Թեմա 1. Հարկերի տնտեսական բովանդակությունը: Թեմա 2. ՀՀ հարկային համակարգը: Թեմա 3. ՀՀ պետական հարկերը: Թեմա 4. ՀՀ տեղական հարկերը: Թեմա 5. Հարկերին փոխարինող հարկեր: Թեմա 6. Հարկային քաղաքականության հիմնական ուղղությունները ՀՀ-ում:</p>
<p>Հիմնական գրականության ցանկ</p> <ol style="list-style-type: none"> Հարությունյան Վ., Հարկեր և հարկագումար, Երևան, 2010թ Перов А., Налоги и налогообложение. М., 2008г.

0201/B49	Ռիսկերի կառավարում և ապահովություն	5 կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	30/0/30	
7-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
<p>Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին տալ անհրաժեշտ գիտելիքներ ապահովագրության տեսական ու իրավական հիմունքների, կառուցակարգային խնդիրների, ինչպես նաև ապահովագրական ծառայությունների գործնական կիրառման և առանձնահատկությունների վերաբերյալ:</p> <p>Դասընթացի խնդիրներն են.</p> <ul style="list-style-type: none"> ներկայացնել տնտեսական ռիսկերի էռությունը և դասակարգումը, բացահայտել ռիսկերի առաջացման պատճառները, ներկայացնել ֆինանսական ռիսկերի առաջացման ոլորտները, ձևավորել տարբեր տեսակի ռիսկերի ռազմավարական կառավարման հմտություններ: 		
<p>Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> Մեկնաբանելու ոչ բանկային ֆինանսական ոլորտին բնորոշ առանձնահատկությունները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> Դասակարգելու ռիսկերը և կայացնելու ֆինանսական որոշումներ: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> Որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը: Բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական հանրության հետ: 		
<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիկ՝</p> <p>Ա1.ներկայացնելու ֆինանսների կառավարման ժամանակակից մոտեցումները և մեթոդները,</p> <p>Բ1.դասակարգելու ռիսկերը և կայացնել ֆինանսական որոշումներ,</p> <p>Բ2.պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր,</p>		

օգտվելու նորմատիվական փաստաթղթերից,
Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառել գիտելքիները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- նախադեպերի վերլուծություն,
- խմբային աշխատանք,
- անհատական աշխատանք:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

- անցկացվում է 2 ընթացիկ քննություն (յուրաքանչյուր՝ 5 միավոր) և եզրափակիչ քննություն (10 միավոր): Ընթացիկ քննության հարցատոմսը բաղկացած է 3 հարցից, հետևյալ միավորներով՝ 2,2,1:
- եզրափակիչ քննության հարցատոմսը բաղկացած է 3 հարցից, հետևյալ միավորներով՝ 4,3,3:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Ռիսկ հասկացությունը: **Թեմա 2.** Ռիսկերի կառավարման փուլերը: **Թեմա 3.** Ռիսկի կառավարման մոդելներում կիրառվող դասական կառուցակարգերը: **Թեմա 4.** Ապահովագրություն: **Թեմա 5.** Ապահովագրության իրավական սկզբունքները: **Թեմա 6.** Ապահովագրության սկզբունքները ՀՀ օրենսդրությունում: **Թեմա 7.** Ապահովագրության գործարքի կողմերը: **Թեմա 8.** Ապահովագրության պայմանագրի առանձնահատկությունները և պարտադիր պայմանները: **Թեմա 9.** Անդերայթինգ: **Թեմա 10.** Ապահովագրության գնագոյացումը: **Թեմա 11.** Ապահովագրական պատահարը և հատուցումը: **Թեմա 12.** Ապահովագրական հատուցումից ազատման և հատուցումը մերժելու հիմքերը:

Հիմնական գրականության ցանկ

- Քառյան Ա.Վ. Ապահովագրության հիմունքներ Ուս. ձեռնարկ/ Ա. Վ. Քառյան. - Եր.: Կրթության ազգային ինստիտուտ, 2011, է ջ - 144
- Страхование: Учебник/ Под ред. Т.А. Федеровой.- 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Экономистъ, 2004. – 875 с.
- ՀՀ բաղադրական օրենսգիրը, 54-րդ գլուխ “Ապահովագրություն”
- Ապահովագրության և ապահովագրական գործունեության մասին ՀՀ օրենքը

0201/B48	Մենեջմենթ	5 կրեդիտ
5 ժամ/շաբ.	45/0/30	
7-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	

Դասընթացի նպատակն է ծանոթացնել ուսանողներին մենեջմենթի սկզբունքներին, մենեջերների ֆունկցիաներին, եթեկային, ուազմավարական պլանավորմանը, հաղորդարկուման հմտություններին, աշխատողների մոտիվացիայի տեսություններին, սկզբունքներին, կիրառման հմտություններին, թիմային աշխատանքին, կիրառման անհրաժեշտությանը, կոնֆլիկտային իրավիճակների կառավարմանը, լիդերության տեսություններին և ժամանակակից ասպեկտներին:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ուսանողներին ծանոթացնել կառավարման հիմնարար տեսական որույթներին և ժամանակակից կառավարչական մտքի զարգացման հիմնական ուղղություններին,
- խթանել ուսանողների հետաքրքրությունը կառավարման պրակտիկ գործունեության նկատմամբ,
- նպաստել ապագա կառավարչի մշակույթի և մտածողության ձևավորմանը,
- բացահայտել կառավարման մարդաբանական բնույթը,
- պազար կառավարիչներին /մենեջերներին/ զինել կառավարման տեխնոլոգիաներով, մեթոդներով, ձևերով, միջոցներով և հնարներով աշխատելու կարողություններով:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

- Բացատրելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների և երևոյթների ձևավորման, կառավարման մոտեցումները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- Գնահատելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները:
- Կատարելու գործարարության համար անհրաժեշտ տեխնիկատեսական հաշվարկներ:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- Օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ, հաշվետվություններ)կիրառելու տեսական գիտելիքները գործնականում:
- Որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք

Ա1.ներկայացնելու ֆինանսների կառավարման ժամանակակից մոտեցումները և մեթոդները,

Ա7.բացատրելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների և երևոյթների ձևավորման, կառավարման մոտեցումները,

Բ3.գնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը,

Գ1.օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ):

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- քննարկումներ,
- նախազերի մեթոդ,
- խճանկարի մեթոդ,
- դերային խաղերի մեթոդ,
- լսարանային ցուցադրություններ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

- ընթացիկ քննություններ

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունները գրավոր են, յուրաքանչյուրը 5 միավոր առավելագույն արժեքով:

- եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեսակ 1. Մենեջմենթի տեսության ներածություն: Թեսակ 2. Մենեջմենթի զարգացման փուլերը: Թեսակ

3. Ժամանակակից մենեջմենթի հիմնական մոտեցումները. կառուցվածքային տարրերը, նպատակները, առանձնահատուկ գծերը: Թեսակ 4. Կազմակերպության միջավայրը և ենթակառուցվածքը: Թեսակ 5. Մենեջերի գործունեության ուղղությունները կազմակերպությունում: Թեսակ 6. Մենեջմենթի գործառույթները և կապակցող գործընթացները կազմակերպությունում:

Հիմնական գրականության ցանկ

- Դաфт Р.Լ., Մենեջմենտ, Պիտեր , 2015
- Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф., Основы менеджмента, М., 2015
- Роббинз С.П., Коутер М., Менеджмент, М., 2007
- Томсон А., Стрикланд А. Стратегический менеджмент, М., 2006
- Веснин В.Р., “Менеджмент”; Москва: Проспект, 2011,
- Пивоваров С.Э., Максимцев Н.А., “Сравнительный менеджмент”-СПб. 2008,
- Սուլարյան Յոլ. Ս., <Մենեջմենթ> Երևան 2002թ.

0201/B50	Մաքսային գործ	5 կրեդիտ
5 ժամ/շաբ.	45/30/0	
7-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	

Դասընթացի նպատակն է ամփոփ ձևով ներկայացնել Մաքսային հսկողության էությունը, Եվրասիական տնտեսական միությանը անդամակցելուց հետո ՀՀ-ում կիրառվող մաքսային ընթացակարգերի, մաքսային արժեքի որոշման և մաքսային վճարների գանձման հիմնական առանձնահատկությունները:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ուսումնասիրել հիմնարարությունը,
- բացատրել մաքսային ու պետության ներքին և արտաքին քաղաքականության կապը,
- ներկայացնել մաքսային մարմինների կառուցվածքը և դրանց կառավարման մակարդակները,
- ծանոթացնել մաքսային գործառությունների առանձնահատկություններին:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Ճանաչելու մաքսային գործունեության և վարչարարության հիմնարար սկզբունքները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Կատարելու գործարարության համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ:

2. Պատրաստելու և ներկայացնելու տարատեսակ հաշվետվություններ:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ, հաշվետվություններ):

2. Որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարրեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի՝

Ա6.Ճանաչելու մաքսային գործունեության և վարչարարության հիմնարար սկզբունքները,

Բ2.պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր, օգտվելու նորմատիվաբակական փաստաթղթերից,

Բ5.Գնահատելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները,

Գ1.օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ):

Վիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- նախադեպերի վերլուծություն,
- խմբային աշխատանք,
- անհատական աշխատանք:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Անցկացվում է եղանակից քննություն:

Հարցառումը բաղկացած է 3 հարցից, հետևյալ միավորներով՝ 7,7,6:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. ՀՀ անդամակցությունը Եվրասիական տնտեսական միությանը և Եվրասիական տնտեսական միության կառուցվածքը: **Թեմա 2.** Մաքսային հսկողության էությունը: **Թեմա 3.** Մաքսային ընթացակարգերը և դրանց տեսակները: **Թեմա 4.** Մաքսային արժեքի հասկացությունը և որոշման մեթոդները: **Թեմա 5.** Մաքսային վճարներ:

Հիմնական գրականության ցանկ.

1. А.В. Толкуошкин, Таможенное дело, М 2009
2. О.В. Молчанова, Таможенное дело, М 2005
3. С.В. Халипов, Таможенное право, М 2004
4. Մաքսային орենսդրության կիրառման հարցերի պարզեցված ուղեցույց 3, 2001
5. Е.Н. Ковалева, Таможенные процедуры, М 2005
6. В.М. Назаренко, Таможенное обслуживание внешнеэкономической деятельности, М 2001
7. Հ.Լ. Ֆարմանյան, Մաքսային վարչարարության 300 հարց ու պատասխան, 2013

0201/B51	Ֆինանսների կառավարում	4 կրեդիտ
4 ժամ/շաբ.	30/0/30	
7-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	
<p>Դասընթացի նպատակն է ներկայացնել ֆինանսների տնօրինման հիմնարար տևական մոտեցումները, ինչպես նաև գրքնականում ցույց տալ տարբեր իրավիճակներում ֆինանսական որոշումների կայացման և կիրառման ձևերը:</p> <p>Դասընթացի խնդիրներն են.</p> <ul style="list-style-type: none"> ուսումնասիրել ֆինանսական ռեսուսների ձևավորման աղյուրները, յուրացնել ֆինանսական ռեսուսների արդյունավետ օգտագործման հիմունքները, յուրացնել դրամական հոսքերի օպտիմալացման մեթոդները, ձևավորել կազմակերպության ֆինանսական կայունության և վճարունակության հիմնավորման հմտություն: 		
<p>Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> Ներկայացնելու ֆինանսների կառավարման ժամանակակից մոտեցումները և մեթոդները: Բացատրելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների և երևույթների ձևավորման, կառավարման մոտեցումները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> Գնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը: Կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> Որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը: Բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական հանրության հետ: 		
<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք՝</p> <p>Ա1. ներկայացնելու ֆինանսների կառավարման ժամանակակից մոտեցումները և մեթոդները,</p> <p>Բ3. գնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը,</p> <p>Բ4. կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները,</p> <p>Գ2. որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:</p>		
<p>Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ul style="list-style-type: none"> դասախոսություններ, նախադեպերի վերլուծություն, խմբային աշխատանք, անհատական աշխատանք: 		
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումները անց է կացվում բանավոր և գրավոր, գնահատվում են՝ յուրաքանչյուր 10 միավոր առավելագույն արժեքով:</p>		
<p>Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.</p> <p>Թեմա 1. Ֆինանսների կառավարման հիմունքներ: Թեմա 2. Գոր ծառնական և դրամական հոսքերի ցիկլերը: Թեմա 3. Կանխիկի կառավարում: Թեմա 4. Պաշարների և դեբիտորական պարտքերի կառավարում: Թեմա 5. Կարճաժամկետ պարտավորությունների կառավարում: Թեմա 6. Սեփական կապիտալի կառավարում: Թեմա 7. Երկարաժամկետ պարտավորությունների կառավարում: Թեմա 8. Ֆինանսական պլանավորում:</p>		
<p>Հիմնական գրականության ցանկ</p> <ol style="list-style-type: none"> William R Lasher, Practical Financial Management, South Western, 2011 Колб Р., Родригес Р. Финансовый менеджмент, П, 2001 		

3. Stephen A. Ross, Rndolpn W.Westerfield and Jaffrey F. Jaffe, Corporate Finance, 5 Edition, Irwin McGraw-Hill, 2012
4. Бригхем Ю. Финансовый менеджмент, П, 2009
5. Шарп У. «Инвестиции» Инра М, 2001
6. Боди Э, Мертон Р. «Финансы», М, 2007
7. Стоянова Е Финансовый менеджмент, П, 2010

0201/B52	Տնտեսական գործունեության վերլուծություն	2 կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	15/15/0	
7-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատման	

Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին տալ գիտելիքներ կազմակերպության մրցունակության ապահովման գործընթացում տնտեսական գործունեության վերլուծության կարևորության, տնտեսական գործունեության վերլուծության եղանակների, ինչպես նաև վերլուծության համար անհրաժեշտ տեղեկատվության հավաքագրման ու մշակման մասին։ Անհրաժեշտ է ուսանողներին ծանոթացնել կազմակերպության ֆինանսական դրության, արդյունքի, սնանկացման և ռիսկի գնահատման մեջողիկային, ինչպես նաև ուսանողների մոտ ձևավորել զարգացնել արդյունավետ հաղորդակցության, հիմնախնդիրները տրամաբանորեն լուծելու, դատելու, առաջարկություններ անելու ունակություններ։

Դասընթացի խնդիրներն են։

- մեկնաբանել դասընթացի առարկան, մեթոդը, դասակարգել արտադրության արդյունավետության բարձացման պահուստները,
- բացատրել ֆինանսական, կառավարչական վերլուծության համար անհրաժեշտ տեղեկատվական բազան, եղանակները, անհրաժեշտ ցուցանիշները,
- ուսուցանել օգտվել հաշվապահական փաստաթղթերից և հասկացություններից տնտեսական որոշումներ կայացնելիս,
- զինել փաստաթղթերի հետ աշխատելու, գործարար ակտիվության ցուցանիշները հաշվարկելու, տպվ խնդիրներ լուծելու, գործոնային վերլուծություններ կատարելու կարողություններով։

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Ընտրելու անհրաժեշտ տնտեսական ինֆորմացիան, կազմելու վերլուծական աղյուսակներ։
2. Բացահայտելու ցուցանիշների փոփոխությունները նախորդ տարիների նկատմամբ։
3. Բացահայտելու արտադրության արդյունավետության բարձրացման հնարավոր ռեգերվները։

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Կատարելու տրված տեղեկատվության հիման վրա ոչ ընթացիկ և ընթացիկ ակտիվների, պարտավորությունների օգտագործման արդյունավետության վերլուծություն։
2. Գնահատելու հաշվետվության տվյալներով կազմակերպության ֆինանսական դրությունը, ֆինանսական արդյունքը։

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Աշխատելու թիմում, շիվելու մասնագիտական լեզվով։
2. Անհայտ իրավիճակներում կողմնորոշվելու, որոշումներ կայացնելու, կատարելու առաջարկություններ։

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի □

Ա9.մեկնաբանելու ֆինանսների, վիճակագրության, հաշվապահական հաշվառման մասին գիտության մեջ օգտագործվող հիմնական հասկացությունները,

Բ2.պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր, օգտվելու նորմատիվական փաստաթղթերից,

Գ1.օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հորդանակներ և հաշվետվություններ),

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու,

Վերլուծելու և մեկնաբանելու տարրեր աղյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ
- սեմինարներ, քնարկումներ և քանավեճեր
- խմբային աշխատանքներ
- ռեֆերատներ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումները անց է կացվում բանավոր և զրավոր, գնահատվում են՝ յուրաքանչյուր 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Տնտեսական գործունեության վերլուծության կարևորությունը արտադրության կառավարման համակարգում: **Թեմա 2.** «Տնտեսական գործունեության վերլուծության» առարկան, խնդիրները, մեթոդը և տեսակները: Վերլուծության կազմակերպումը և տեղեկատվական բազան: **Թեմա 3.** Տնտեսական գործունեության վերլուծության եղանակները: **Թեմա 4.** Ոչ ընթացիկ ակտիվների վերլուծություն: **Թեմա 5.** Ընթացիկ ակտիվների վերլուծություն: **Թեմա 6.** Եկամուտների և ծախսերի վերլուծություն: **Թեմա 7.** Կանոնադրական կապիտալի վերլուծություն: **Թեմա 8.** Ֆինանսական արդյունքների վերլուծություն: **Թեմա 9.** Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծություն: **Թեմա 10.** Կրեդիտորական պարտքի վերլուծություն: **Թեմա 11.** Ֆինանսական դրության վերլուծություն:

Հիմնական գրականության ցանկ

- ՀՀ օրենքը «Հաշվապահական հաշվառման մասին», 2002թ.
- Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտներ, 2012
- Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներ, 2012:
- ՀՀ Աշխատանքային օրենսգիրը, 2016թ.
- ՀՀ Հարկային օրենսգիրը 2016թ.
- Ա.Մարգարյան, Կ.Առաքելյան, Տնտեսական գործունեության վերլուծություն. Երևան 2005
- Ա.Անդրեյան, Տնտեսական գործունեության վերլուծություն. Երևան 2003,
- Ա.Բայազյան, Զեռնարկությունների ֆինանսական դրության գնահատումը. Երևան 2002

0201/B53	Բանկային գործունեության կարգավորում	5 կրեդիտ
4 Ժամ/շաբ.	30/0/30	
7-րդ կիսամյակ	Եզրափակիչ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է ներկայացնել բանկերի գործունեության կարգավորման հիմունքները, որի շրջանակներում առանձնահատուկ ուշադրություն կդարձվի ՀՀ բանկերի գործունեությունը կարգավորող իրավական և տնտեսական նորմատիվներին, ինչպես նաև կենտրոնական բանկի դերին, որպես կարգավորող և վերահսկող մարմին:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն <ol style="list-style-type: none"> Ներկայացնելու բանկային համակարգի կարգավորման և վերահսկողության ոլորտին առնչվող խնդիրները: Մեկնաբանելու ՀՀ բանկային համակարգի կայունության, հուսալիության և բնականոն գործունեության ապահովմանն ուղղված յնախտուցիչնալ մուտեցումները և խնդիրները: Բացատրելու կենտրոնական բանկի՝ որպես ֆինանսական համակարգի կայունության ապահովման խնդիրների հիմնական պատասխանատուի գործառությները և դերը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ <ol style="list-style-type: none"> Ներկայացնելու բանկերի գործունեության կարգավորման սկզբունքները: Ներկայացնելու ՀՀ բանկային գործունեությունը կարգավորող իրավական և տնտեսական նորմատիվները և նրանց կարգավորման դաշտը: 		

3. Գնահատելու բանկերի դերն ու նշանակությունը տնտեսության կայացման և զարգացման գործում:
4. Կարողանալու ինքնուրույն իրականացնելու առևտրային բանկի տնտեսական գործունեության ֆինանսական արդյունքների գնահատում և վերլուծություն:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. գնահատելու բանկերի տնտեսական գործունեությունը, ֆինանսական համակարգի կայունությանը միտված քայլերի ընթացքը և բանկային գործունեության համար ազատ տնտեսական մրցակցության հավասար պայմանների ստեղծման հնարավորությունը:
2. Տիրապետելու վերահսկող մարմնի՝ Կենտրոնական բանկի կողմից սահմանվող նորմատիվային դաշտին, որով և առաջնորդվում են ՀՀ ֆինանսական կազմակերպությունները:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք՝

Ա3.ներկայացնելու բանկային գործունեության հիմնարար սկզբունքները,

Բ2.պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր, օգտվելու նորմատիվական փաստաթղթերից,

Բ5.գնահատելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները,

Բ6.մշակելու և գործնականում իրականացնելու բանկային հատվածի վարկային և ակտիվային այլ գործառույթները,

Գ1.օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, Էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ):

Վիրապվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- սեմինարներ, քննարկումներ և բանավեճեր,
- խմբային աշխատանքներ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից յուրաքանչյուրը գնահատվում է 5 միավոր առավելագույն արժեքով:

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Բանկային գործունեության կարգավորման և վերահսկողության նպատակը: **Թեմա 2.** Բանկային գործունեության հիմնական տնտեսական նորմատիվները ՀՀ –ում: **Թեմա 3.** Բանկերի վերահսկողության իրավական և մեթոդական հիմքերը: **Թեմա 4.** Բանկերի վերահսկողության համակարգի ձևավորման և զարգացման փուլերը ՀՀ–ում: **Թեմա 5.** Բանկերի նկատմամբ կիրառվող ներգործության միջոցները: **Թեմա 6.** Բանկային ռիսկերի դասակարգումը և տեսակները: **Թեմա 7.** Բանկային ռիսկերի գնահատման հիմնական եղանակները:

Հիմնական գրականության ցանկ

1. ՀՀ օրենքը Բանկերի և բանկային գործունեության մասին
2. «Ֆինանսներ, դրամաշրջանառություն և վարկ» Լ.Բաղանյան, Եր: 2010
3. «Բանկային գործ» Բ.Ասատրյան, Երևան. 2013
4. «Բանկային գործի հիմունքներ» Վ.Բաբայան Եր. 2003
5. «Экономическая теория денег, банковского дела и финансовых рынков» Ф. Мишкин, 1999
6. «Банки и банковские операции» М.Лаврушин, 2016
7. «Банковское дело» М.Лаврушин, М. 2009
8. «Деньги, кредит, банки» М.Владимирова, А.Козлов, М. 2006
9. www.cba.am
10. www.imf.org

0201 / B54	Գործավարություն օտար լեզվով /անգլերեն/	4 կրեդիտ
4 Ժամ/ շաբ.	0/60/0	

3-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման
	<p>Դասընթացի նպատակն է զարգացնել անզերենի հաղորդակցական հմտությունները՝ հիմք ընդունելով գործարար ոլորտում կիրառվող խոսքային կաղապարները, ձևավորել անհրաժեշտ կարողություններ խոսքի բոլոր դրասերումներում (ընթերցում, ունկնդրում, գրավոր և բանավոր խոսք՝ խորացնելով տնտեսագիտության հիմնարար տերմինապաշարի իմացությունը, ներկայացնել գործարարական գրագրության ռազմավարությունը և սկզբունքները):</p> <p>Դասընթացի խնդիրներն են.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ուսումնասիրել անզերեն լեզվի քերականական առանձնահատկությունները, • բացատրել գործավարության սկզբունքները, փաստաթղթերի ձևակերպման կանոնները, • զարգացնել կոմունիկացիայի միջոցների կիրառման հմտությունները:
	<p>Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ներկայացնելու տնտեսագիտության և գործարարության ոլորտում կիրառվող մասնագիտական հենքային բառապաշարը և քերականական կաղապարները: 2. Ներկայացնելու մասնագիտական բնագիր նյութը ընթերցելով և ունկնդրելով ընկալելու և մեկնաբանելու սկզբունքները: 3. Մեկնաբանելու մասնագիտական նյութը և տարրորշելու ոճային առանձնահատկությունները պաշտոնական և ոչ պաշտոնական գրագրության համատեքստում: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Վերարտադրելու և մեկնաբանելու մասնագիտական նյութի հիմնական բովանդակությունը: 2. Քննարկելու տնտեսագիտության և գործարարության թեմաներով հարցեր՝ հիմնավորելով սեփական տեսակետը: 3. Զնակերպելու գործարար նամակներ՝ կիրառելով համապատասխան բառապաշարը, քերականական կաղապարները: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Օգտվելու տեղեկատվության զանազան աղբյուրներից՝ մասնագիտական տպագիր և էլեկտրոնային նյութեր: 2. Կազմելու տարատեսակ գործնական փաստաթղթեր՝ ինքնակենսագրություն (resume/cv), կից նամակ, գրավոր հաշվետվություն, բանավոր գեկույցներ, առևտրային և բանակցային նամակներ: 3. Արդյունավետ կիրառելու համակարգչային հմտությունները: <p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինին.</p> <p>Բ2.պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր, օգտվել նորմատիվագրավական փաստաթղթերից,</p> <p>Բ8.պատրաստելու և ներկայացնելու տարատեսակ հաշվետվություններ,</p> <p>Գ1.օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ուսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),</p> <p>Գ3.բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության հետ,</p> <p>Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառել գիտելքիները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:</p> <p>Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ul style="list-style-type: none"> • գործնական պարապմունք, • անհատական և խմբային աշխատանք, • ինքնուրույն աշխատանք, • հեռահարդրակցական աշխատանք: <p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>Դասընթացի շրջանակներում ուսանողնորը կիանձնեն եզրափակիչ ստուգում՝ 20 միավոր:</p> <p>Ստուգման համար ուսանողները պետք է ներկայացնեն ուսանողի անհատական պորտֆոլիո, որում ամփոփված կլինի առնվազն 1 ինքնակենսագրական, 1 մոտիվացիոն նամակ, 1 գործնական նամակ, 1 գեկույց, 1 ներդրումների նախագիծ, 1 դիմում-առաջարկ, 1 հայտարարություն, 1 էլ-նամակ:</p>

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Գործարարական անգլերենի լեզվանձային առանձնահատկությունները: **Թեմա 2.** Գործարար բանավոր և գրավոր հաղորդակցության յուրահատկությունները: **Թեմա 3.** Գործարար գրագրության հիմնական սկզբունքները և տեսակները:

Հիմնական գրականության ցանկ

1. Vartapetian Z., Basics of Business Letter Writing in English. Yerevan: Yerevan State University Press, 2012
2. Cotton D., Falvey D., Kent S., Market Leader, Upper Intermediate Business English Coursebook, 2008.
3. Emmerson P., Business Grammar Builder, Pearson Education Limited, 2010.
4. Chapman R., English for Emails, Oxford University Press, 2012.
5. Ashley A., Commercial Correspondence. Oxford University Press, 2010.
6. Maier-Fairclough J., Butzphal G., Career Express, Business English C1, Garnet Education, 2013.

0201/B54	Գործավարություն օտար լեզվով /ռուսերեն/	4 կրեդիտ
4 Ժամ/շաբ.	0/60/0	
3-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	

Դասընթացի նպատակն է խորացված ուսումնասիրել մասնագիտական բառապաշարը: Զնառել կառավարչական փաստաթղթերի տարբեր ձևի հետ աշխատելու հմտություն: Զարգացնել լեզվական հաղորդակցական կարողությունները:

Դասընթացի խնդիրները.

- ուսումնասիրել ոռուսաց լեզվի քերականական առանձնահատկությունները,
- բացատրել գործավարության սկզբունքները, փաստաթղթերի ձևակերպման կանոնները,
- զարգացնել կոմունիկացիայի միջոցների կիրառման հմտությունները:

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Ներկայացնելու մասնագիտական տեքստերը թարգմանելու համար ոռուսաց լեզվի քերականության առանձնահատկությունները:
2. Բացատրելու փաստաթղթերի կազմման կանոնները:
3. Վերլուծելու և բացատրելու գործնական եթիկայի կանոնները և առանձնահատկությունները տարբեր երկներում :

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Կազմելու գործնական ոլորտում անհրաժեշտ փաստաթղթերը:
2. Օգտագործելու գործավարության կանոնները կառավարման տարբեր օդակներում:
3. Վարելու գործավարություն:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Ճիշտ օգտագործելու տեղեկատվության փոխանցման և ստացման միջոցները:
2. Վարելու բանակցություններ:
3. Հավաքագրելու, վերլուծելու, պահպանելու տեղեկատվությանը:

Դասընթացը ձևակրում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի:

Բ2.պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր, օգտվելու նորմատիվական փաստաթղթերից,

Բ8.պատրաստելու և ներկայացնելու տարատեսակ հաշվետվություններ,

Գ1.օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղյուրներից (ինտերնետային ուսուրաներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),

Գ3.բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության հետ,

Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառել գիտելքիները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- նյութի ներկայացումը սլայդների միջոցով,
- գործնական աշխատանքներ,
- ինքնուրույն աշխատանքներ (զեկույց, ռեֆերատ, փաստաթղթերի կազմում),
- անհատական և խմբային աշխատանքներ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Նախատեսված է եզրափակիչ ստուգում՝ 20 միավոր, որը ձևավորվում է ընթացիկ ինքնուրույն և խմբային աշխատանքների արդյունքներով:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Քերականություն, մասնագիտական բառապաշար և դրանց կիրառումը բանավոր և գրավոր խոսքում: **Թեմա 2.** Փաստաթղթերի ձևակերպման կանոնների և գործավարության կազմակերպումը: **Թեմա 3.** Կառավարման փաստաթղթային ապահովում:

Հիմնական գրականության ցանկ

1. М.И.Кирсанова, Ю.М.Аксенов, Курс делопроизводства, Москва-Новосибирск, 2005
2. М.И.Басаков, Делопроизводство и корреспонденция, Москва 2003
3. В.И.Андреева, Делопроизводство. Организация и ведение, Москва 2008

ՄԱՍՄԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ (ԿԱՍԸՆՏՐԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐ)

0201/B55	Ֆինանսական իրավունք	2 կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	
5-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	

Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել ֆինանսական իրավունքի առանցքային ինստիտուտների բովանդակությանը, ֆինանսական իրավունքի հիմնարար հասկացություններին, գործող ֆինանսական օրենսդրության հիմնական դրույթներին:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ուսումնասիրել ֆրանսերեն լեզվի բերականական առանձնահատկությունները,
- բացատրել գործավարության սկզբունքները, փաստաթղթերի ձևակերպման կանոնները,
- զարգացնել կոմունիկացիայի միջոցների կիրառման հմտությունները:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Բացատրելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների և երևույթների ձևավորման, կառավարման մուտքեցումները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր:
2. Կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածների կառավարման և գնահատման մեթոդները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ուսուրաներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ, հաշվետվություններ):
2. Որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք

Բ2.պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր, օգտվելու նորմատիվական փաստաթղթերից,

Բ3.գնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը,

Բ4.կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները,

Բ5.գնահատելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- նախադեպերի վերլուծություն,
- խմբային աշխատանք,
- անհատական աշխատանք:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Նախատեսված է եզրափակիչ ստուգում 20 միավոր առավելագույն արժեքով:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Պետության ֆինանսական գործունեությունը: **Թեմա 2.** ՀՀ ֆինանսական իրավունքի առարկան և համակարգը: **Թեմա 3.** Ֆինանսական իրավունքի գիտությունը: **Թեմա 4.** Ֆինանսական նորմեր և հարաբերությունները: **Թեմա 5.** Ֆինանսական վերահսկողության իրավական կարգավորումը ՀՀ-ում: **Թեմա 6.** ՀՀ պետական բյուջեի և համայնքների բյուջեների կառուցվածքը: **Թեմա 7.** Հարկային իրավունքի հիմունքներ: **Թեմա 8.** Շուկայի արժութային գործունեությունների իրավական կարգավորումը:

Հիմնական գրականության ցանկ

1. Գործարարական իրավունք, Տարսելյան, 2017 թ.
2. Предпринимательское право, Волтерс, Крувелс, Москва 2014г.
3. Предпринимательское право, Белых, Москва, 2013 г.

0201/B55	Կառավարչական հաշվառում	2 կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	
5-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	

Դասընթացի նպատակն է ներկայացնել ձեռնարկությունների ծախսերի կառավարման և բյուջետավորման ժամանակակից փորձը, ծանոթացնել ձեռնարկության արդյունավետ կառավարման համար հաշվառման ժամանակակից համակարգի ձևավորման հիմնական սկզբունքներին: Ապահովել գիտելիքներ հետագա դասընթացների ուսումնասիրման համար

Դասընթացի խնդիրներն են.

- բացատրել կազմակերպության ծախսերի և ծախսումների առանձնահատկությունները,
- մեկնաբանել կազմակերպության ծախսերի և ծախսումների արդյունավետ կառավարման անհրաժեշտությունը, արտադրանքի ինքնարժեքի կալկույացիայի մեթոդները,
- ուսուցանել օգտվել փաստաթղթերից և հասկացություններից տնտեսական որոշումներ կայացնելիս,
- զինել կառավարչական հաշվառման փաստաթղթեր լրացնելու և ստուգելու, ծախս-ծավալ-շահույթ վերլուծություն կատարելու, անուրդակի ծախսերը արտադրանքի ինքնարժեքին վերագրելու կարողություններով,
- ապահովել զինելիքներ հետագա դասընթացների հետ տրամաբանական կապ ստեղծելու համար:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական զիտելիք և իմացություն

1. Դասակարգելու և մեկնաբանելու ծախսերը և ծախսումները, արտադրանքի ինքնարժեքի կալկույացիայի մեթոդները:
2. Կատարելու ծախսումների դասակարգում և ինքնարժեքի կալկույացիա:
3. Թվարկելու ներքին հաշվառման խնդիրները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Կատարելու ծախս-ծավալ-շահույթ վերլուծություն:
2. Մեկնաբանելու անուրդակի ծախսերը արտադրանքի ինքնարժեքի վերագրման մեթոդները;

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Կատարելու վերլուծություն և կայացնելու կառավարչական որոշումներ ստացված տեղեկատվության հիման վրա:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք

Ա7.քացարելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների և երևոյթների ձևավորման, կառավարման մոտեցումները,

Բ7.կատարելու գործարարության համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, աշխատելու STATA, EView-s, հաշվապահական ծրագրերով /ՀԾ/,

Բ8.պատրաստել և ներկայացնել տարատեսակ հաշվետվություններ,

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակել վերլուծել և մեկնարանել տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:

Վիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- սեմինարներ, քնարկումներ և քանավեճեր,
- խմբային աշխատանքներ,
- ռեֆերատներ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Նախատեսված է եզրափակիչ ստուգում 20 միավոր առավելագույն արժեքով:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Կառավարչական հաշվառման դերը, նշանակությունը, առանձնահատկությունները: **Թեմա 2.**

Ծախսերի դասակար գումը և վարքագիծը: **Թեմա 3.** Ծախսերի գնահատումը: **Թեմա 4.** Կյուրական ծախսերի հաշվառումը: **Թեմա 5.** Աշխատանքային ծախսերի հաշվառումը: **Թեմա 6.** Ծախսերի հաշվառման պատվերային մեթոդը: **Թեմա 7.** Ծախսերի հաշվառման փուլային մեթոդը: **Թեմա 8.** Արտադրական վերադիր ծախսերի հաշվառումը: **Թեմա 9.** Ծախսերի հաշվառման սահմանային մեթոդը: **Թեմա 10.** Ծախսածածկման վերլուծությունը: **Թեմա 11.** Ծախսերի հաշվառման նորմատիվային մեթոդը: **Թեմա 12.** Բյուջետային պլանավորումը և վերահսկողությունը: **Թեմա 13.** Գնագոյացումը և որոշումների կայացումը: **Թեմա 14.** Ինքնարժեքի հաշվառման ABC մեթոդը:

Հիմնական գրականության ցանկ

1. «Հաշվապահական հաշվառման մասինե ՀՀ օրենքը, 2002թ.
2. Կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլան եվ դրա կիրառման հրահանգ՝ 2012
3. Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտներ, 2012:
4. U.Զ.Սարգսյան, U.Բ.Դոդոսյան, Կառավարչական հաշվառում : Ուսումնական ձեռնարկ բուհերի տնտեսագիտական մասնագիտությունների ուսանողների համար. Երևան 2009
5. Ա.Գալստյան, Ինքնարժեքի հաշվառում Երևան 2003
6. Ա.Գ.Ճուղուրյան. Կառավարչական հաշվառում: Ուսումնական ձեռնարկ բուհերի տնտեսագիտական մասնագիտությունների ուսանողների համար Երևան 2005

0201/B56	Բիզնեսի կազմակերպում	2 կրետիտ
2 Ժամ/շաբ.	30/0/0.	
5-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	

Դասընթացի նպատակն է տրամադրել բիզնեսի էռության և դրսնորման առանձնահատկությունների, ինչպես նաև բիզնեսի գարգացման հիմնախնդիրների վերաբերյալ գիտելիքներ և իմացություն:

Դասընթացի խնդիրները՝

- ուսուցանել բիզնեսի տեսամեթոդական հենքերը, ինչպես նաև բիզնեսի կազմակերպման ու կառավարման տեսագործնական հիմունքներն ու բիզնեսի վարման հմտությունները,
- տրամադրել բիզնեսի վերլուծական, բիզնես պլանների մշակման և այլ կարևոր կարողություններ, որոնք կարող են օգտակար լինել շրջանավարտի մասնագիտական կարիերայի ընթացքում:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

- Բացատրել տնտեսագիտական տարրեր խնդիրների և երևոյթների ձևավորման, կառավարման մոտեցումները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- Գնահատելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները:
- Կատարելու գործարարության համար անհրաժեշտ տեխնիկատեսական հաշվարկներ:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ, հաշվետվություններ) կիրառելու տեսական գիտելիքները գործնականում:
- որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիթ

Բ8. պատրաստել և ներկայացնել տարատեսակ հաշվետվություններ,

Գ1. օգտվել տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),

Գ7. ճիշտ գնահատել սեփական ունակությունները և որոշում կայացնել հետազա ուսումնառության, աշխատանքի կատարելագործման համար:

Վիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- իրավիճակային վերլուծություններ /«քեյս-ստադի»-ներ/
- խմբային և անհատական աշխատանքներ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Նախատեսված է եզրափակիչ գնահատում՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Զեռներեցության էությունը և ձեռներեցության տեսության զարգացման փուլային բնորոշչիչները: **Թեմա 2.** Զեռներեցական որոշումների կայացման գործընթացը. ձեռներեցական հաշվարկներ: **Թեմա 3.** Ֆինանսավորման աղբյուրները և ձևերը: **Թեմա 4.** Զեռներեցի գործունեության համբնիանուր բնույթը և տրամաբանությունը: **Թեմա 5.** Զեռներեցի գործողությունների տրամաբանությունը և ձեռներեցական գործընթացը: **Թեմա 6.** Զեռներեցության տեսակները և դրանց չափորոշիչները: **Թեմա 7.** Զեռներեցության ձևերը և տիպերը, մասնավորապես: **Թեմա 8.** Բիզնեսի ռազմավարական զարգացումը և բիզնես ռազմա-վարությունը: **Թեմա 9.** Բիզնեսի ռազմավարական պլանավորումը. Էռթյունը, սկզբունքները և գործառույթները: **Թեմա 10.** Բիզնեսի ռազմավարական կառավարումը. Էռթյունը և իրազործման փուլային առանձնահատկությունները: **Թեմա 11.** Ռազմավարական պլանավորումը և կառավարումը. փոխազդեցությունը և մոտեցումները: **Թեմա 12.** Զեռներեցական գործունեության կազմակերպումը. բիզնես պլան:

Հիմնական գրականության ցանկ

- Օ.Н□Бекетова, В.И.Найденков, Бизнес-план, Уч.пособие для вузов, Теория и практика, М., 2009, 288с.
- Буров В.Ю., Основы предпринимательства, Уч.пособие Чита, 2011. – 441 с.
- Организация предпринимательской деятельности: Учебник /А.Н.Асаул.–СПб.: АНО ИПЭВ, 2009, 336с.
- Питер Ф.Друкер, Бизнес и инновации, пер. с англ.-М: “И.Д.Вильямс”,2009, 432с.
- Попков В.П., Евстафьева Е.В., Организация предпринимательской деятельности. Схемы и таблицы, СПб., 2007, 352 с.

2 ժամ/շաբ.	30/0/0
5-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման
<p>Դասընթացի նպատակն է ուսուցանել աշխատաշուկայում մարդկային ռեսուրսի ձևավորման օրինաչափությունները և բաշխումը, աշխատանքի ճիշտ կազմակերպումը՝ աշխատաժամերի ընտրությունը, աշխատառությունը, աշխատանքի արտադրողականությունը, հարկային դաշտը: Ուսանողին հասանելի դարձնել գործազրկության հիմախնդիրները, աշխատաշուկային ներքին և արտաքին տեղաշարժերը, ինչպես նաև արհմիությունների դերը գործատու-աշխատուժ փոխհարաբերություններում:</p>	
<p>Դասընթացի խնդիրներն են.</p> <ul style="list-style-type: none"> ուսանողին ուսուցանել դիսցիպլինի ուսումնասիրության առարկան և մեթոդները, ձևավորել իմացություն աշխատանքային ռեսուրսների ձևավորման, բաշխուման և գրադարձության գործընթացում, ծանոթացնել աշխատանքի շուկայի ընդհանուր բնութագրերին, ձևավորել տնտեսագիտական մտածողություն աշխատանքի առաջարկի և պահանջարկի վերաբերյալ, աշխատուժի որակ հասկացություն և ներդրումներ մարդկային կապիտալում, աշխատուժի տեղաշարժը աշխատաշուկայում, գործազրկության հիմսախնդիրները, ապահովել զիտելիքներ աշխատանքի ներքին շուկայի վերաբերյալ, աշխատանքի կազմակերպման, վարձատրության, ինչպես նաև խթանման գործընթացում, ուսանողին ուսուցանել արհմիությունների գործունեության վերաբերյալ դրույթները, աշխատողի իրավունքները և պարտականությունները, ծանոթացնել աշխատանքի միջազգային կազմակերպություններին: 	
<p>Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> Վերարտադրելու աշխատանքի էկոնոմիկա դասընթացի բովանդակությունը: Մատնանշելու աշխատանքի շուկայի առանձնահատ տկությունները: Սահմանելու և բացատրելու աշխատանքի առաջարկն ու պահանջարկը, արտադրողականությունը: Մատնանշելու աշխատանքի միջազգային կազմակերպությունների դերը: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> ձեռնարկության և աշխատանքի շուկայի մակարդակով կիրառելու աշխատանքային հարաբերությունների վերլուծության և կառավարման մեթոդներին: Վերլուծելու աշխատանքի առաջարկը և պահանջարկը, արտադրողակությունը: Միջազգային կազմակերպությունների մակարդակով բնութագրելու աշխատաշուկայի առանձնահատ տկությունները: <p>գ. ընդհանուրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> Վերլուծելու աշխատաշուկայում տեղի ունեցող փոփոխությունները: Վերլուծելու և կհամեմատի գործազրկության տեսակները, կախված իրավիճակից: <p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք՝</p> <p>Ա8. մեկնաբանելու միկրո և մակրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունները, գլոբալ և լոկալ շուկաների հիմնախնդիրները,</p> <p>Ա9. մեկնաբանելու ֆինանսների, վիճակագրության, հաշվապահական հաշվառման մասին գիտության մեջ օգտագործվող հիմնական հասկացությունները,</p> <p>Բ5. գնահատելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները,</p> <p>Գ2. որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարրեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,</p> <p>Գ7. ճիշտ գնահատելու սեփական ունակությունները և որոշում կայացնելու հետագա ուսումնառության, աշխատանքի կատարելագործման համար:</p> <p>Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p>	

- խոսքային մեթոդներ /դասախոսություն, բացատրում, պատմում, երկխոսություն/,
- զննական մեթոդներ /սյադների ցուցադրում և այլն/
- գործնական մեթոդներ,
- տրամաբանական մեթոդներ,
- ձանաշողական-ստեղծագործական մեթոդներ,
- հետարրըրությունների խթանման մեթոդներ,
- համագործակցային ուսուցման մեթոդներ,
- քննադատական մտածողության մեթոդներ,
- խմբային աշխատանքի մեթոդներ,
- վերահսկողության մեթոդներ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Նախատեսված է եզրափակիչ գնահատում՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

- Թեմա 1.** Աշխատանքի էկոնոմիկայի առարկան և մեթոդը: **Թեմա 2.** Բնակչության աշխատանքային կառուցվածքը և զբաղվածությունը: **Թեմա 3.** Աշխատանքի շուկա: **Թեմա 4.** Աշխատանքի առաջարկը: **Թեմա 5.** Աշխատանքի պահանջարկը: **Թեմա 6.** Աշխատուժի որակը: **Թեմա 7.** Տեղաշարժը աշխատանքի շուկայում: **Թեմա 8.** Գործազրկություն: **Թեմա 9.** Աշխատանքի ներքին շուկաները և ձեռնարկությունում աշխատանքի կառավարումը: **Թեմա 10.** Աշխատանքի կազմակերպումը: **Թեմա 11.** Աշխատանքի արտադրողականությունը: **Թեմա 12.** Աշխատավարձ և աշխատանքի խթանում: **Թեմա 13.** Արհմիությունները և տցիալական համագործակցությունը: **Թեմա 14.** Աշխատանքային հարաբերությունների և աշխատանքի շուկայի պետական կարգավորումը: **Թեմա 15.** Աշխատանքի միջազգային կազմակերպությունը (ԱՄԿ) և աշխատանքային հարաբերությունների կարգավորման փորձը:

Հիմնական գրականության ցանկ

1. Ա.Հ.Համբարձումյան, Մարդկային ռեսուրսներ և աշխատանքի էկոնոմիկա, ԵՊՀ Հրատարակչություն, Երևան 2011թ.
2. С.Н.Трунин, Экономика труда, Москва, 2009
3. А.И.Рофе, Экономика труда, Москва, 2010
4. Ю.П.Кокин, П.Э.Шледер, Экономика труда, Москва, 2010

0201/B57	Բանկային նոր տեխնոլոգիաներ	2 կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	
6-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	

Դասընթացի նպատակն է ուսումնասիրել բանկային նոր տեխնոլոգիաները, իրականացնել բանկային նորագույն ծառայությունների համեմատական վերլուծություն և բացահայտել նորագույն տեխնոլոգիաների կապը ավանդական բանկային ծառայությունների հետ:

Դասընթացի ինդիքսներն են.

- ուսումնասիրել նոր բանկային տեխնոլոգիաների հետ կապված մասնագիտական բառապաշտը,
- ներկայացնել հեռահար հասանելիության համակարգերի հիման վրա հաճախորդների սպասարկման կազմակերպման սկզբունքները,
- ձևավորել հաճախորդների նոր տեխնոլոգիաներով սպասարկման գործնական հմտություններ:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Ներկայացնելու բանկային գործունեության հիմնարար սկզբունքները:
2. Բացատրելու տնտեսագիտական տարրեր խնդիրների և երևույթների ձևավորման, կառավարման մոտեցումները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Մշակելու և գործնականում իրականացնելու բանկային հատվածի վարկային և ակտիվային այլ գործառույթները:

2. Կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները:
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ
1. Որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարրեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:
2. Բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական հանրության հետ:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք

Ա3.ներկայացնելու բանկային գործունեության հիմնարար սկզբունքները,

Ա6.քացատրելու ֆինանսական մաթեմատիկայի, մաթեմատիկական մոդելավորման մեթոդները, մասնագիտությանը առնչվող ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառությունը,

Բ1.դասակարգելու ոխուերը և կայացնելու ֆինանսական որոշումներ,

Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելքիները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- նախադեպերի վերլուծություն,
- խմբային աշխատանք,
- անհատական աշխատանք:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Նախատեսված է եզրափակիչ ստուգում՝ 20 միավոր առավելա գույն արժեքով:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Ժամանակակից տեխնոլոգիաների էռույնը և կապը բանկային տեխնոլոգիաների հետ:

Թեմա 2. Պլաստիկ քարտերը որպես ժամանակակից բանկային տեխնոլոգիա: **Թեմա 3.**

Վճարահաշվարկային համակարգերը և ժամանակակից տեխնոլոգիաները: **Թեմա 4.** INTERNET Banking, Home Banking, SIM Banking, SMS Banking and Phone Banking ժամանակակից բանկային ծառայությունները և առանձնահատկությունները: **Թեմա 5.** Արժույթային դիլինգը և վարկային ռեզիստրը որպես ժամանակակից բանկային տեխնոլոգիաներ:

Հիմնական գրականության ցանկ

- Բ.Ասատրյան, Բանկային գործ, Երևան 2003
- Питер С. Роуз, Банковский менеджмент, Москва 1997г.
- Лерой Милер, Стивен Ван Хуз, Современные деньги и современное банковское дело, 3-е изд. Пер. с англ. М.: ИНФРА-М, 2000. 856 с
- О.И.Лаврушина, Банковское дело, Москва 2007г.
- В. Платонов, М.Хиггинс, Банковское дело: Стратегическое руководство, Москва 2001г.
- Л.Н.Красавина, Международные валютно-кредитные и финансовые отношения, Москва 2000
- www.cba.am
- www.arlis.am

0201/B57	Միջազգային բիզնես	2 կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	
6-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	

Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել միջազգային բիզնեսի հիմնական սկզբունքներին ու մեթոդներին:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ուսումնասիրել միջազգային հարաբերությունների ձևավորման և զարգացման հիմնախնդիրները,
- ներկայացնել միջազգային բիզնեսի տնտեսա կազմակերպչական և իրավական հիմքերը,
- ձևավորել համակարգված գիտելիք միջազգային բիզնեսի իրականացման համար հատուկ և ճյուղային հարցերի շուրջ:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

- Բացահայտելու այն առանձնահատկությունները, որոնց հետ բախվում են ընկերությունները օտար երկրներում գործունեություն ծավալելիս:
- Վերլուծելու գործունեության հաջող ծավալման համար անհրաժեշտ բոլոր պայմանները, ինչպես նաև գործունեության ծավալան հետ առնչվող ռիսկերի նվազեցման եղանակները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- Կիրառելուն իրավիճակային խնդիրների լուծման և որոշումներ կայացնելու մեխանիզմները:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիկ

Ա1. ներկայացնելու ֆինանսների կառավարման և մեթոդները,

Ա7. բացատրելու տնտեսագիտական տարրեր խնդիրների և երևոյթների ձևավորման, կառավարման մոտեցումները,

Բ1. դասակարգելու ռիսկերը և կայացնելու ֆինանսական որոշումներ,

Բ5. գնահատելու տնտեսական քաղաքականությունները,

Գ2. որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարրերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարրեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- նախադեպերի վերլուծություն,
- խմբային աշխատանք,
- անհատական աշխատանք:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Նախատեսված է եզրափակիչ ստուգում՝ 20 միավոր առավելա գույն արժեքով:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեսակ 1. Միջազգային բիզնեսը և դրա դրստրումները: **Թեսակ 2.** Միջազգային բիզնեսը համաշխարհային տնտեսությունում: **Թեսակ 3.** Միջազգային բիզնեսի միջավայրը: **Թեսակ 4.**

Միջազգային բիզնեսի ձևավորման հիմքերը: **Թեսակ 5.** Միջազգային բիզնեսի արժութափինանսական հատվածը: **Թեսակ 6.** Վերազգային կորպորացիաները և միջազգային բիզնեսը:

Հիմնական գրականության ցանկ

- Бекетова О.Н, Найденков В.И., Бизнес-план, Уч.пособие для вузов, Теория и практика, М., 2009, 288с.
- Буров В.Ю., Основы предпринимательства, Уч.пособие Чита, 2011. – 441 с.
- Организация предпринимательской деятельности: Учебник /А.Н.Асаул.–СПб.: АНО ИПЭВ, 2009, 336с.
- Питер Ф.Друкер, Бизнес и инновации, пер. с англ.-М: "И.Д.Вильямс",2009, 432с.
- Попков В. П., Евстафьева Е. В. "Организация предпринимательской деятельности". Схемы и таблицы, СПб., 2007, 352 с.

0201/B58	Վարկային գործառնություններ	2 կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0.	
6-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	

Դասընթացի նպատակն է ներկայացնել վարկային գործառնությունների դերը և կարգավորումը ՀՀ-ում:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ուսումնասիրել վարկային ռիսկերի տեսակները, վարկավորման առանձնահատկությունները՝ ըստ վարկավորման օբյեկտների,
- յուրացնել վարկային ռիսկի և պորտֆելի կառավարման հիմունքները,
- յուրացնել վարկային պարտավորությունների կատար ման ապահովման եղանակները,
- զարգացնել իրավիճակային խնդիրների լուծման հմտություններ:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն

1. Ներկայացնելու բանկային գործունեության հիմնարար սկզբունքները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Դասակարգելու ռիսկերը և կայացնել ֆինանսական որոշումներ:

2. Մշակելու և գործնականում իրականացնելու բանկային հատվածի վարկային և ակտիվային այլ գործառույթները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Օգտվելու գիտական տարրեր աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ) հայթաթած տեղեկատվական նյութերից:

2. Պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնել հետազոտությունների արդյունքները, վարել գիտական բանավեճեր:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի՝

Ա1. ներկայացնելու ֆինանսների կառավարման ժամանակակից մոտեցումները և մեթոդները,

Ա3. ներկայացնելու բանկային գործունեության հիմնարար սկզբունքները,

Ա5. մեկնաբանելու ոչ բանկային ֆինանսական ոլորտին բնորոշ առանձնահատկությունները,

Բ6. մշակելու և գործնականում իրականացնելու բանկային հատվածի վարկային և ակտիվային այլ գործառույթները,

Բ8. պատրաստելու և ներկայացնելու տարատեսակ հաշվետվություններ,

Գ2. որոշակի փաստարկների հիմնապորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարրեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ3. բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության հետ:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- նախադեպերի վերլուծություն,
- խմբային աշխատանք,
- անհատական աշխատանք:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Նախատեսված է եզրափակիչ ստուգում՝ 20 միավոր առավելա գույն արժեքով:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Վարկի դերն ու նշանակությունը տնտեսությունում: **Թեմա 2.** Վարկային ռիսկը և դրա տեսակները: **Թեմա 3.** Վարկային հարաբերությունների իրավական կարգավորումը ՀՀ-ում: **Թեմա 4.**

Վարկի ապահովածության եղանակները: **Թեմա 5.** Բանկի հաճախորդների վարկունակության գնահատումը: **Թեմա 6.** Վարկային պորտֆելի վերլուծությունը, գնահատումը և կառավարումը: **Թեմա 7.**

Բանկերի ներքին իրավական ակտերը: Վարկավորման գործնթացները: **Թեմա 8.** Իրավիճակային խնդիրների լուծում:

Հիմնական գրականության ցանկ

- Բանկային գործ /Ուսումնական ձեռնարկ, 2-րդ հրատարակ, Բ.Ասատրյանի խմբագրությամբ, Երևան, 2013.
- Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգիրք /ՀՀ ՔՕ/, Գլուխ 15. Գրավի իրավունք, Գլուխ 24. Պարտավորությունների կատարման ապահովման եղանակները, Գլուխ 46. Փոխառություն, Գլուխ 47. Վարկ,
- “Բանկերի և բանկային գործունեությամ մասին” ՀՀ օրենք /ԲԲԳՕ/: www.Arils.am
- “Սպառողական կրեդիտավորման մասին” ՀՀ օրենք /ՍԿՕ/: www.Arils.am
- ՀՀ կենտրոնական բանկի “Բանկերի գործունեության կարգավորումը, բանկային գործունեության հիմնական տնտեսական նորմատիվները” կանոնակարգ /Կանոնակարգ 2/, www.arils.am
- «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի դասակարգման և հնարավոր կորուստների պահուստների ձևավորման կարգ /ՎՀԿՊԿ/, www.arils.am

7. У.Национальная. Финансовая отчетность, Бюджет, 2003;
8. У.Национальная. Финансовая отчетность, Бюджет, 2003;
9. Банковское дело - Лаврушин И.О. - Учебное пособие. Учебное пособие, М. 2009

0201/В58	Առողջական հիմունքներ	2 կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	
6-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատմամբ	
Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել ֆինանսական առողջական հիմունքները, յուրացնել ներքին և արտաքին աւղիտի կազմակերպման ու իրականացման մեթոդները:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
<ul style="list-style-type: none"> պարզաբանել առողջական գործունեության բովանդակությունը, սկզբունքները և խնդիրները, ներկայացնել աւղիտի տեղում ու դերը կազմակերպության ֆինանսների կառավարման մեջ, յուրացնել առողիտի նորմատիվային հիմքերը, ձևավորել առողջական հիմնական գործառույթների հմտություններ, սովորեցնել օգտագործել աւղիտի արդյունքները: 		

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

- Բացատրելու առողիտի կիրառման նշանակությունը:
- Մեկնարանելու առողիտի պլանավորման գործընթացը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- Օգտագործելու առողջական գործընթացները ֆինանսական հաշվետվությունների առողիտի ժամանակ:
- կազմելու առողջական եզրակացություն ստացված տեղեկատվության հիման վրա:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- Ճիշտ կողմնորոշվելու, որոշումներ կայացնելու,
- աշխատելու թիմում,
- շփվելու մասնագիտական լեզվով:

Դասընթացը ձևակորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիկ՝

Ա4. ներկայացնելու ֆինանսական հաշվառման հուրժունը և հաշվետվությունների պատրաստման և ստուգման ձևերը,

Ա7. բացատրելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների և երևոյթների ձևավորման, կառավարման մոտեցումները,

Բ1. դասակարգելու ոիսկերը և կայացնելու ֆինանսական որոշումներ,

Բ3. գնահատելու կազմակերպության ֆինանսների կառավարման արդյունավետությունը,

Բ7. կատարելու գործարարության համար անհրաժեշտ տեխնիկատնտեսական հաշվարկներ, աշխատելու STATA, EView-s, հաշվապահական ծրագրերով /ՀԾ/,

Բ8. պատրաստելու և ներկայացնելու տարատեսակ հաշվետվություններ,

Գ2. որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնարանելու տարբեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:

Կիրառվում են դասականդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- սեմինարներ, քնարկումներ և քանավեճեր,
- խմբային աշխատանքներ,
- ռեֆերատներ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Նախատեսված է եզրափակիչ ստուգում՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Առողիտի իրականացման մեթոդաբանությունը: Թեմա 2. Առողիտի գործընթացի փուլերը:

Թեմա 3. Առողջիւթիւն պլանա վորումը: **Թեմա 4.** Առողջիւտորական ապացույցների ձեռքբերման հիմնականեղանակները: **Թեմա 5.** Առողջիւթիւն փաստաթղթավորումը: **Թեմա 6.** Առողջիւտորական եզրակացություն: **Թեմա 7.** Սեփական կապիտալի առողջիւթիւն: **Թեմա 8.** Ոչ ընթացիկ ակտիվների առողջիւթիւն: **Թեմա 9.** Ընթացիկ ակտիվների առողջիւթիւն: **Թեմա 10.** Պարտավորությունների առողջիւթիւն:

Հիմնական գրականության ցանկ

- ՀՀ օրենքը Առողջիւտորական գործունեության մասին 2002
- Առողջիւթիւն և որակի վերահսկողության միջազգային ստանդարտներ
- Ա.Զ.Մարգարյան, Վ.Ա.Առաքելյան. Առողջիւթիւն. 2008
- Հ.Խաչատրյան. Առողջիւթիւն և գործնական հաշվապահական հաշվառումը Հայաստանում 2012
- [Հայոց Ա.Վ.- Պրակտիկում աւդիտա](#) 2009

0201/B59	Մարքեթինգի հիմունքներ	2 կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	
7-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	

Դասընթացի նախատակն է ուսանողներին ծանոթացնել շուկայագիտության ընդհանուր հարցերի տեսությանը և պրակտիկային, շուկայագիտման գործունեության կոնկրետ ուղղություններին:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ներկայացնել մարքեթինգի պատմական զարգացումը, դերն ու տեղը կազմակերպության գործունեության մեջ,
- ուսումնասիրել մարքեթինգի հիմնական հասկացությունները,
- յուրացնել շուկայի հետազոտման մեթոդները,
- ձևավորել շուկայական զարգացումների կանխատեսման հմտություններ,
- ձևավորել նորարարական մտածելակերպ,
- սովորեցնել գնահատել կազմակերպության մարքեթինգային գործունեությունը և կազմել մարքեթինգի պլան:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

- Մեկնաբանելու շուկայագիտության ընդհանուր հարցերի տեսությունը և պրակտիկան:
- Ներկայացնելու առաքման և գնային քաղաքականության, ինչպես նաև գովազդի կազմակերպման մեխանիզմները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- Իրականացնելու շուկայագիտական հետազոտություններ համապատասխան հետազոտության հիման վրա:
- Մշակելու և առաջարկելու արտադրանքի իրացումը խթանող միջոցառումներ:
- Գնահատելու գովազդի տարրեր տեսակների արդյունավետությունը առանձին ապրանքատեսակների համար:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- Համարուելու ստացած գիտելիքները այլ դասընթացների համանման թեմաներն ուսումնասիրելիս:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք՝

Ա7.քացարելու տնտեսագիտական տարբեր խնդիրների ձևավորման, կառավարման մոտեցումները,

Ա8.մեկնաբանելու միկրո և մակրոտնտեսագիտության հիմնական հասկացությունները, գլոբալ և լոկալ շուկաների հիմնախնդիրները,

Բ2.պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր, օգտվելու նորմատիվագրավական փաստաթղթերից,

Բ5.գնահատելու ընտրված տնտեսական քաղաքականությունները,

Գ4.պատրաստելու գեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական քանակելմեր,

Գ6.աշխատեուլ խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելքիները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

Կիրառվում են դասավանդման ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- սեմինարներ, քննարկումներ և քանավեճեր,
- խմբային աշխատանքներ,
- ուժերատներ,
- անհատական աշխատանք:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Նախատեսված է եզրափակիչ ստուգում՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Մարքեթինգի էռուջունը: **Թեմա 2.** Ընկերության մարքեթինգային միջավայր: **Թեմա 3.** Մարքեթինգային հետազոտությունների համակարգը: **Թեմա 4.** Շուկա: Շուկայի հատկածավորման գործընթացը: **Թեմա 5.** Ապրանք: **Թեմա 6.** Մարքեթինգային կոմունիկացիաների համակարգը: **Թեմա 7.** Մարքեթինգի կազմակերպումը ձեռնարկությունում:

Հիմնական գրականության ցանկ

- Маркетинг-менеджмент, Филип Котлер, К.Л.Келлер, 12-е изд, ПИТЕР, 2009г,
- Основы маркетинга, Филип Котлер, Г. Армстронг, Д. Сондерс, В. Вонг. изд Вильямс, 2007г ,
- Реклама, Е.Ромат, изд ПИТЕР, 2008г,
- Маркетинг, Гольдштейн Г.Я., Катаев А.В. ТРТУ, 1999,
- Психология маркетинга и рекламы, Клаус Мозер, изд Гуманитарный Центр, Харьков 2004

0201/В60	Ոչ բանկային ֆինանսական համակարգեր	2 կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	
7-րդ կիամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	

Դասընթացի նպատակը դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել ֆինանսական համակարգի տարր հանդիսացող ոչ բանկային ֆինանսական կազմակերպությունների հիմնական տեսակների և դրանց գործունեության կարգավորման առանձնահատկությունները:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ներկայացնել ֆինանսական ոչ բանկային կազմակերպությունների էռուջունը և գործունեության օրինաչափությունները,
- ներկայացնել ոչ բանկային ֆինանսական կազմակերպությունների տեսակները,
- բացատրել ոչ բանկային ֆինանսական կազմակերպությունների գործունեության կարգավորման առանձնահատկությունները:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

- Ներկայացնելու ժամանակակից ֆինանսական ոլորտում գործող կազմակերպությունների դերը և նշանակությունը տնտեսությունում:
- Թվարկելու ոչ բանկային ֆինանսական կազմակերպությունների տեսակները և ներկայացնել դրանց գործունեության կարգավորման իրավական դաշտը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- Գնահատելու ՀՀ ֆինանսական ոլորտում ոչ բանկային ֆինանսական կազմակերպությունների դերը և գործունեության արդյունքները:
- Վերլուծելու և մեկնարանելու ֆինանսական ոլորտի տեղեկատվությունը որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- Համեմատելու և վերլուծելու ոչ բանկային ֆինանսական հաստատությունների վերաբերյալ

տարբեր աղյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը:

2. Բանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական հանրության հետ:

Դասընթացը ձևակորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք՝

Ա1.ներկայացնելու ֆինանսների կառավարման ժամանակակից մոտեցումները և մեթոդները,

Ա5.մեկնարաններու ոչ բանկային ֆինանսական ոլորտին բնորոշ առանձնահատկությունները,

Բ1.դասակարգելու ոիսկերը և կայացնելու ֆինանսական որոշումներ,

Բ4.կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները,

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնարաններու տարբեր աղյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելքիները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- նախադեպերի վերլուծություն,
- խմբային աշխատանք,
- անհատական աշխատանք:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Նախատեսված է եզրափակիչ ստուգում՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Ոչ բանկային ֆինանսական կազմակերպությունները: **Թեմա 2.** Վարկային կազմակերպությունները որպես ոչ բանկ ֆինանսական համակարգի տարր: **Թեմա 3.** Ներդրումային գործունեության էռույնը և նշանակությունը: **Թեմա 4.** Ապահովագրական գործունեության էռույնը և նպատակը: **Թեմա 5.** Ֆոնդային բորսաներ: **Թեմա 6.** Արժեթղթերի շուկայում մասնագիտացված գործունեություն իրականացնող անձինք, դրանց առանձնահատկությունները: **Թեմա 7.** Սոցիալական, կենսաթոշակային, հիմնարամների էռույնը և նպատակը: **Թեմա 8.** Վճարահաշվարկային կազմակերպությունները որպես ոչ բանկային ֆինանսական համակարգի սուբյեկտ:

Հիմնական գրականության ցանկ

- P. Rose, Money and capital markets
- Лоренс Дж. Гитман, Майкл Д. Джонок, Основы инвестирования, Москва 1997.
- Ю.Г. Вешкин, Г.Л. Авагян, Банковские системы зарубежных стран, Москва 2004.
- «Վարկային կազմակերպությունների մասին» ՀՀ օրենքը, 2002թ.
- «Ներդրումային ֆոնդերի մասին» ՀՀ օրենքը, 2010թ.

0201/B60	Հաշվապահական ծրագրեր	2 կրեդիտ
2 Ժամ/շաբ.	30/0/0	
7-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	

Դասընթացի նպատակն է ներկայացնել հաշվապահական հաշվառման առավել մեծ տարածում ստացած ավտոմատացված համակարգերը և դրանցով կատարել տարբեր գործնական առաջարկանքներ, ինչը հնարավորություն կտա խուսափել բազմաթիվ սխալներից և խնայել աշխատաժամանակը,

Դասընթացի խնդիրներն են.

- ուսումնասիրել հաշվապահական հաշվառման ավտոմատացված ժամանակակից համակարգերը,
- ձևակորել հաշվապահական ծրագրերով աշխատելու ունակություններ,
- յուրացնել հաշվապահական ծրագրի միջոցով ստացվող տեղեկատվությունը ֆինանսատնտեսական գործունեության մեջ օգտագործելու մեթոդները:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Ներկայացնելու հաշվապահական հաշվառման առավել տարածված ավտոմատացված համակարգերը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Աշխատելու հաշվապահական ծրագրերով և ստանալու կազմակերպությունում վերլուծական աշխատանք իրականացնելու համար անհրաժեշտ տեղեկատվությունը:

2. Օգտագործելու հաշվապահական ծրագրի միջոցով ստացվող տեղեկատվությունը ֆինանսատնտեսական գործունեության զարգացման ու օպտիմալացման նպատակով:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Աշխատելու թիմում, շիվելու մասնագիտական լեզվով:

2. Անհայտ իրավիճակներում կողմնորոշվելու, որոշումներ կայացնելու:

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ լիինք

Ա4.ներկայացնելու ֆինանսական հաշվառման էռությունը և հաշվետվությունների պատրաստման և ստուգման ձևերը,

Ա6.բացատրելու ֆինանսական մաթեմատիկայի, մաթեմատիկական մոդելավորման մեթոդները, մասնագիտությանը առնչվող ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառությունը,

Բ7.կատարելու գործարարության համար անհրաժեշտ տեխնիկա տնտեսական հաշվարկներ, աշխատելու STATA, EView-s, հաշվապահական ծրագրերով /ՀԾ/,

Բ8.պատրաստելու և ներկայացնելու տարատեսակ հաշվետվություններ,

Գ6.աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելքիները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություններ,
- սեմինարներ, քննարկումներ և քանավեճեր,
- խմբային աշխատանքներ,
- ուժերատներ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Նախատեսված է եզրափակիչ ստուգում՝ 20 միավոր առավելա գույն արժեքով:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ ենթական բաժիններից.

Թեսակ 1. Հաշվապահական ծրագրերի հնարավորությունները և ՀՀ-ում առավել տարածված հաշվապահական ծրագրերը: **Թեսակ 2.** Առաջին մուտքը համակարգ համառոտ ծանրություն ենթահամակարգերի հետ: **Թեսակ 3.** «Հաշվապահություն» ենթահամակարգ: **Թեսակ 4.** «Պահեստ» ենթահամակարգ: **Թեսակ 5.** «Բանկ» ենթահամակարգ: **Թեսակ 6.** «Արագամաշ առարկաներ» ենթահամակարգ: **Թեսակ 7.** «Հիմնական միջոցներ» ենթահամակարգ: **Թեսակ 8.** «Աշխատավարձ» ենթահամակարգ:

Հիմնական գրականության ցանկ

- ՀՕ-հաշվապահ համակարգ, Հայկական ծրագրեր ուսումնական կենտրոն, 2016
- «Հաշվապահական հաշվառման մասին» ՀՀ օրենքը, 2002թ.
- Կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլան եվ դրա կիրառման հրահանգ 2012
- Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտներ, 2012
- Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներ, 2012:
- Աշխատանքային օրենսգիրը, 2016թ.
- ՀՀ օրենքը Եկամտային հարկի մասին 2010
- ՀՀ օրենքը շահութահարկի մասին, 1997

ԿՐԹԱԿԱՆ ԱՅԼ ՄՈԴՈՒԼՆԵՐ

0201/B61	Կուրսային աշխատանք - 1	2 կրեդիտ

5-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման
Կուրսային աշխատանք - 1-ի նպատակն է նպաստել մասնագիտական ոլորտում ստացված տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողությունների զարգացմանը, զարգացնել մասնագիտական հետազոտություն կատարելու ունակություններ և ձեռք բերել նոր գիտելիքներ, զարգացնել կոմունիկացիոն հմտություններ, ստեղծագործական և քննադատական մտածողության ունակություններ, գրավոր և բանավոր խոսքի ներկայացման որակները:	
Կուրսային աշխատանք - 1-ի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ	
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն	
<ol style="list-style-type: none"> Ներկայացնելու տարբեր դասընթացներից ստացած գիտելիքների կապը՝ ընտրված թեմայի շրջանակներում: Ընտրելու հետազոտական աշխատանքի թեմա /ըստ կարևորության և արդիականության/: Հակիրծվերարտադրելու աշխատանքի կարևոր բաժինները: 	
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ	
<ol style="list-style-type: none"> Վերլուծելու և համակարգելու մասնագիտական տեղեկություն: Գնահատելու մասնագիտական երևույթները, օբյեկտները, պրոցեսները: Կազմելու հետազոտական նախագծեր: Գրավոր և բանավոր ներկայացնելու մասնագիտական հաշվետվություններ: 	
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ	
<ol style="list-style-type: none"> Աշխատելու ինքնուրույն: Ստածելու մասնագիտություն: 	
Կուրսային աշխատանք - 1-ը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.	
Կուրսային աշխատանքի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիկ	
Բ2.պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր,	
օգտվելու նորմատիվական փաստաթղթերից,	
Գ1.օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղյուրներից (ինտերնետային ուսուրաներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),	
Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարբեր աղյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,	
Գ4.պատրաստելու գեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:	
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.	
<ul style="list-style-type: none"> Խորհրդատվություններ/ուղղորդում 	
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.	
Առանց ընթացիկ գնահատման՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով.	
<ul style="list-style-type: none"> տեխնիկական չափանիշներ՝ 0-3 միավոր բովանդակային չափանիշներ՝ 0-7 միավոր ներկայացման/պաշտպանության չափանիշներ՝ 0-10 միավոր: 	
Կուրսային աշխատանք - 1-ի կատարումը բաղկացած է հետևյալ հիմնական փուլերից.	
<ol style="list-style-type: none"> թեմայի որոշում և հաստատում, հետազոտություն, արդյունքների համակարգում, աշխատանքի կազմում, պաշտպանություն: 	
Հիմնական գրականության ցանկ	
<ol style="list-style-type: none"> ԵՊՀ բակալավրի կրթական ծրագրի կառուցվածքը և բովանդակությունը: Հաստատված է ԵՊՀ գիտական խորհրդի 2017 թ. մայիսի 4-ի թիվ 7 նիստում 	

6-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման
Կուրսային աշխատանք - 2-ի նպատակն է նպաստել մասնագիտական ոլորտում ստացված տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողությունների զարգացմանը, զարգացնել մասնագիտական հետազոտություն կատարելու ունակություններ և ձեռք բերել նոր գիտելիքներ, զարգացնել կոմունիկացիոն հմտություններ, զարգացնել ստեղծագործական և քննադատական մտածողության ունակություններ, գրավոր և բանավոր խոսքի ներկայացման որակները, նախապատրաստել ավարտական աշխատանքին:	
Կուրսային աշխատանք - 2-ի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝	
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն	
1. Ներկայացնելու տարբեր դասընթացներից ստացած գիտելիքների կապը, ընտրված թեմայի շրջանակներում:	
2. Բացահայտելու տնտեսության կարևոր խնդիրները միկրո և մակրո մակարդակներում:	
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ	
1. Վերլուծելու և համակարգելու մասնագիտական տեղեկույթը:	
2. Գնահատելու մասնագիտական երևույթները, օբյեկտները, պրոցեսները:	
3. Կազմելու հետազոտական նախագծեր:	
4. Գրավոր և բանավոր ներկայացնելու մասնագիտական հաշվետվություններ:	
գ. բնդիսնորական/փոխանցելի կարողություններ	
1. Աշխատելու ինքնուրույն:	
2. Մտածելու մասնագիտորեն:	
Կուրսային աշխատանք - 2-ը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.	
Կուրսային աշխատանքի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիկ՝	
Բ2.պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր, օգտվել նորմատիվական փաստաթղթերից,	
Գ1.օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),	
Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարրեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,	
Գ4.պատրաստելու գեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:	
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.	
• Խորհրդատվություններ/ուղղորդում	
Գնահատման մեթոդներ և չափանիշներն են.	
Առանց ընթացիկ գնահատման՝ 20 միավոր առավելագույն արժեքով.	
• տեխնիկական չափանիշներ՝ 0-3 միավոր,	
• բովանդակային չափանիշներ՝ 0-7 միավոր,	
• ներկայացման/պաշտպանության չափանիշներ՝ 0-10 միավոր:	
Կուրսային աշխատանք - 2-ի կատարումը բաղկացած է հետևյալ հիմնական փուլերից.	
1. թեմայի որոշում և հաստատում,	
2. հետազոտություն,	
3. արդյունքների համակարգում,	
4. աշխատանքի կազմում,	
5. պաշտպանություն:	
Հիմնական գրականության ցանկ	
1. ԵՊՀ բակալավրի կրթական ծրագրի կառուցվածքը և բովանդակությունը: Հաստատված է ԵՊՀ գիտական խորհրդի 2017 թ. մայիսի 4-ի թիվ 7 նիստում	

0201/B63	Մասնագիտական պրակտիկա	6 կրեդիտ	
8-րդ կիսամյակ	Սոուզարք		
<p>Պրակտիկայի նպատակն է խորացնել մասնագիտական գործնական հմտությունները տնտեսագիտության, հաշվապահական հաշվառման և առողջիւի, ֆինանսական շուկաների, բիզնեսի գնահատման, գնագորյացման, ապահովագրության, բանկային գործի, տեղեկատվության կուտակման և վերլուծության շրջանակներում։ Հնարավորություն տալ համակարգված տնտեսագիտական գիտելիքները և կարողությունները կիրառել գիտական և պրակտիկ մասնագիտական գործունեության մեջ։ Նպաստել որակյալ, արդիական, կիրառական ավարտական աշխատանքի կատարման համար համապատասխան նյութերի ձեռք բերմանը, մասնագիտական հանրության հետ մասնագիտական լեզվով հաղորդակցման հմտությունների բարելավմանը, նպաստել ԲՈՒՀ-ի և գործատուների հետ կապերի հաստատմանը։</p> <p>Պրակտիկայի խնդիրները.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ծանոթացնել կազմակերպության տնտեսական գործունեությանը առանձնահատկություններին և կազմակերպչական գործընթացներին, • ծանոթացնել կազմակերպության իիմնայիր փաստաթղթերին, ներքին դրույթներին, ֆինանսական և կառավարչական հաշվետվություններին, • ծանոթացնել կազմակերպության գործունեությունը կարգավորող օրենքներին, ստանդարտներին • ծանոթացնել կազմակերպության ստորաբաժանումներին • տրամադրել տեղեկատվություն, կատարել վերլուծություններ պատրաստել հաշվետվություն, գեկույցներ։ 	<p>Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ներկայացնելու պրակտիկա իրականացնող կազմակերպության գործունեության բնույթը, առանձին ստորաբաժանումներին գործառույթները։ 2. Ներկայացնելու կազմակերպության գործունեությունը կարգավորող օրենքները, հարկային պարտավորությունների պահանջները։ 3. Բացատրելու կազմակերպության գործունեությունը բնութագրող հասկացությունները, ցուցանիշները։ 4. Թվարկելու հիմնական փաստաթղթերը, նրանցում պարունակվող վավերապայմանները։ <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ուսումնասիրելու, հաշվառելու և վերլուծելու կազմակերպության առանձինստորաբաժանումներումձևավորված տեղեկատվությունը։ 2. Լրացնելու և ստուգելու տարբեր փաստաթղթեր, կազմելու հաշվետվություններ։ 3. Հաշվարկելու և վերլուծելու կազմակերպության տնտեսական գործունեության արդյունավետությունը բնութագրող ցուցանիշները։ 4. Կազմելու բիզնես պլանի պարզ տարրերակը։ 5. Վերլուծության արդյունքների հիման վրա կատարելու հետևություններ և հիմնավորելու դրանք։ 6. Հաշվապահական փաստաթղթերի, վիճակագրական տվյալների, վերլուծության արդյունքների հիման վրա առաջադրելու կառավարչական որոշումներ։ <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Աշխատելու թիմում։ 2. Շփմբելու մասնագիտական լեզվով։ 3. Անորոշ իրավիճակներում կողմնորոշվելու, որոշումներ կայացնելու։ <p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Պրակտիկայի ավարտին ուսանողը ունակ կլինիք</p> <p>Բ4.կիրառելու տնտեսության ֆինանսական հատվածի կառավարման և գնահատման մեթոդները,</p> <p>Բ7.կատարելու գործարարության համար անհրաժեշտ տեխնիկա տնտեսական հաշվարկներ, աշխատելու STATA, EView-s, հաշվապահական ծրագրերով /ՀԾ/,</p> <p>Բ8.պատրաստելու և ներկայացնելու տարատեսակ հաշվետվություններ,</p>		

- Գ3.**քանավոր և գրավոր հաղորդակցվելու մասնագիտական և ոչ մասնագիտական, հանրության հետ:
- Գ6.**աշխատելու խմբում /թիմում/, գործնականում տեղին և արդյունավետ կիրառելու գիտելքիները, ձևակերպելու խնդիրներ և լուծելու,
- Գ7.**ձիւտ գնահատելու սեփական ունակությունները և որոշում կայացնելու հետագա ուսումնառության, աշխատանքի կատարելագործման համար:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- քնարկումներ և քանավեճեր,
- հետազոտական, գործնական աշխատանքների կատարում,
- Խմբային աշխատանքներ,
- հաշվետվություն:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Վերջնարդյունքների ձևակումը ստուգելու համար նախատեսված ստուգարքը անց է կացվում քանավոր, հաշվետվության հիման վրա:

Մասնագիտական պրակտիկան բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից /փուլերից/.

1. նախապատրաստական փուլ,
2. ծանոթացման փուլ,
3. հիմնական փուլ,
4. վերլուծական փուլ,
5. ամփոփիչ փուլ:

Հիմնական գրականության ցանկ.

1. ՀՀ Աշխատանքային օրենսգիրը 2004 թ.
2. ՀՀ Հարկային օրենսգիրը, 2016թ.
3. ԿԲ մասին ՀՀ օրենք, Բանկերի և բանկային գործունեության մասին ՀՀ օրենք
4. «Հաշվապահական հաշվառման մասին» ՀՀ օրենքը, 2002թ.
5. Կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլան եվ դրա կիրառման հրահանգ, 2012
6. Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներ, 2012:

0201/B64	Ավարտական աշխատանք	20 կրեդիտ
8-րդ կիսամյակ	Առանց ընթացիկ գնահատման	
Ավարտական աշխատանքի նպատակն է արտացոլել տվյալ մասնագիտության շրջանակներում ուսանողի ձեռք բերած գիտելիքները կիրառելու և մասնագիտական ոլորտին առնչվող խնդիրներ բարձրացնելու ու լուծումներ առաջադրելու հմտությունները:		
Ավարտական աշխատանքի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. Բացատրելու այլ դասընթացներից ստացած գիտելիքների համադրումը և կիրառումը կոնկրետ գործնական խնդրի ուսումնասիրության մեջ:		
2. Ներկայացնելու հետազոտության տրամաբանական ընթացքը:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. Ձևակերպելու գիտական խնդիրներ:		
2. Կատարելու գիտագործնական առաջարկներ՝ մասնագիտական խնդիրները լուծելու համար:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. Աշխատելու խնդրություն:		
2. Մտածելու մասնագիտուրն և քննադատաբար:		
Ավարտական աշխատանքը ձևակում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Ավարտական աշխատանքի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի:		
Բ2.պատրաստելու համապատասխան որոշումների կայացման համար անհրաժեշտ նյութեր, օգտվելու նորմատիվականական փաստաթղթերից,		

Գ1.օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ և հաշվետվություններ),

Գ2.որոշակի փաստարկների հիմնավորման և եզրահանգումների նպատակով տարբերակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու տարրեր աղբյուրներից հայթայթված տեղեկատվությունը,

Գ5.գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները և նպաստելու դրանց տարածմանը:

Գ7.ձիշտ գնահատելու սեփական ունակությունները և որոշում կայացնելու հետագա ուսումնառության, աշխատանքի կատարելագործման համար:

Վիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- Խորհրդատվություններ/ուղղորդում

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Տե՛ս «ԵՊՀ-ում բակալավրի ավարտական աշխատանքի պատրաստման և գնահատման կարգ»-ը:

Ավարտական աշխատանքի կատարումը բաղկացած է հետևյալ հիմնական փուլերից.

1. թեմայի որոշում և հաստատում,
2. հետազոտություն,
3. արդյունքների համակարգում,
4. նախապաշտպանություն,
5. աշխատանքի կազմում,
6. պաշտպանություն:

Հիմնական գրականության ցանկ

- ԵՊՀ-ում բակալավրի ավարտական աշխատանքի պատրաստման և գնահատման կարգ: Հաստատված է ԵՊՀ գիտական խորհրդի 2017 թ. հոկտեմբեր 12-ի թիվ 1 նիստում (հասանելի է հետևյալ հղմանը՝ <http://documentation.ystu.am/wp-content/uploads/2017/10/karg-1-4.pdf>)